

ARAKAN'DA ROHINGYA SOYKIRIMI

GEREKÇE, YÖNTEM VE SORUNA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

DR. MOHAMMED YUNUS

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**

ARAKAN'DA ROHİNGYA SOYKIRIMI

Yayına Hazırlayan

Zeliha SAĞLAM

Çeviri

Münire Zeyneb MAKSUDOĞLU

Düzeltili ve Tashih

Ümmühan ÖZKAN

Grafik & Mizapaj

Esen Ali DUMAN

BASKI

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Alinteri Bulvarı 1265 Sokak No: 11 Yenimahalle / ANKARA

Tel : 0312 354 91 31 (pbx) • Faks : 0312 354 91 32

web : www.diyagnetvakfiyayin.com.tr

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B Kızılay - Çankaya / ANKARA

Tel : 0312 416 90 00 (pbx) • Faks : 0312 416 90 90

web : www.diyagnetvakfi.org.tr • e-posta : tdv@diyanetvakfi.org.tr

**ARAKAN'DA
ROHINGYA
SOYKIRIMI**

GEREKÇE, YÖNTEM VE SORUNA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

DR. MOHAMMED YUNUS

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
-------------	---

I. BÖLÜM

Arakan'ın Tarihi Geçmişi	15
--------------------------------	----

II. BÖLÜM

Tarihin Farklı Dönemlerinde Arakan Müslümanlarının Siyasi Durumu	19
---	----

- 1) Mrauk U Dönemi..... 19
- 2) İngiliz İdaresindeki Arakan'da Müslümanların Durumu 27
- 3) Bağımsızlık Sonrası Burmada'da Müslümanların Siyasi Statüsü .28

III. BÖLÜM

Rohingya Soykırımının Başlangıcı	31
--	----

IV. BÖLÜM

Burmalı Liderlerin Soykırım Gerekçeleri	35
---	----

- 1) Rohingyalar Kültürel Asimilasyona Engeldir 35

İÇİNDEKİLER

2) Arakan'ın Ayrılması Tehlikesi	36
3) Tehlikeli Müslüman Komşu	37
4) Arakan'ın Coğrafi Durumu ve Arazi Yapısı	38

V. BÖLÜM

Rakhine-Magh Liderlerinin Soykırım Gerekçeleri 41

1) Tarihi Düşmanlık	41
2) Dinî Dar Görüşlülük	42
3) Arakan Müslümanlarının Hızlı Nüfus Artışı	42
4) Rakhine-Maghların Bağımsızlığın Nimetlerini Rohingya Halkıyla Paylaşmak İstememesi	43

VI. BÖLÜM

Farklı Hükümetlerin Soykırım Yöntem ve Taktikleri 45

1) İngiliz Döneminde Siyasi Marjinalleştirme	45
2) 1942 Müslüman Karşıtı Ayaklanma ve Katliam	47
3) 1947 Panglong Milletler Konferansı	49
4) Burma Milisleri Katliamı	51
5) İsyancıları Bastırma Operasyonu Adı Altında Etnik Temizlik ve İmha	51

6) Soykırım Planının Ertelenmesi ve Normalleşme Politikası ...	52
7) Etnik Temizlik Kampanyasının Askerî Darbeyle Yeniden Başlaması	54
8) Bangladeş’le Sahte Dostluk	57
9) Şeyh Mucib’in Ültimatomu ve Burma’nın İvedi Cevabı	57
10) Bangladeş’te Siyasi Kargaşa ve 1978 Naga Min Operasyonu ..	58
11) Arakan Müslümanlarını Vatandaşlıktan Çıkaran 1982 Yasası..	61
12) Zayıf Bangladeş Hükümeti ve Yeni Soykırım Operasyonu	63
13) Rohingya Direnişi ve Rejimin Değişen Soykırım Taktikleri ..	65
14) 2001 İtibarıyla Rohingyaları İmha Hareketinin Hızlanması ..	66
15) 2012’de Soykırım Hedefli Katliam	69

VII. BÖLÜM

Soykırımı Hazırlayan Etmenler	85
1) Müslüman Arakan Hükümdarlarının İslami Hedeflerini Kaybetmesi	85
2) İç Savaş ve Burma Kralının Arakan’ı İşgali	87
3) İngiliz Ayrımcılığı ve Müslüman Arakan Liderlerinin Geleceği Görememesi.....	87
4) Direniş Hareketlerinin Başarısızlığı	89

İÇİNDEKİLER

- 5) Müslüman Bir Savaşçı Birliğin Başarılı Olabilmesinin Şartları .. 97
- 6) İnsanın Çektiği Zulme Dair İslami Perspektif 100

VIII. BÖLÜM

Rohingyalara Karşı Sürdürülen Şiddet Karşısında

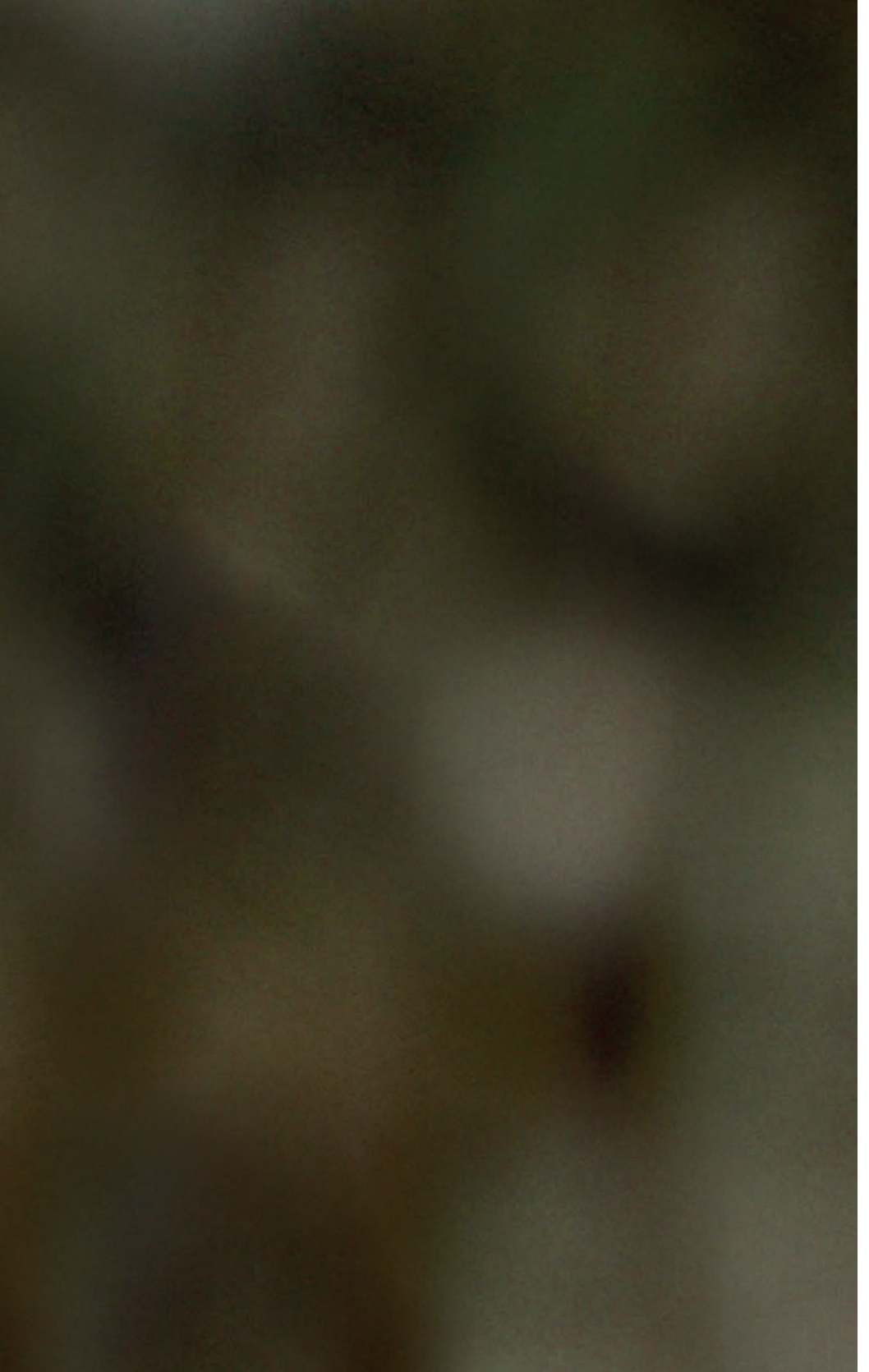
Kim Ne Diyor 103

- 1) Burma'da 2012'deki Rohingya Soykırımı 103
- 2) Londra Konferansı:
Rohingya Soykırımına Son Verin Çağrısı 115
- 3) ABD'deki Uluslararası Rohingya Konferansı'nda
Burma'da Soykırımı Durdurun Çağrısı..... 120
- 4) Düşük Şiddetli Soykırım: Rohingya 126
- 5) Batı Burma'da Yaşanan İnsanlık Suçları 127

IX. BÖLÜM

Soykırımı Sona Erdirecek Çözüm Önerileri 149

- 1) Basiretli Liderlik 152
- 2) Etkili İnsan Gücü 157
- 3) Doğru Stratejinin İzlenmesi 160
- 4) Direniş Mücadelesinde İslami Perspektif 173

Önsöz

Bugün Arakan olarak bilinen bölgeye İslam miladi yedinci yüzyılın ikinci yarısında geldi. Arakan'daki ilk Müslüman sultanlık Müslüman Bengal'in yardımıyla 1430 yılında kuruldu. 1784'te Arakan Tepeleri'nin diğer yamacından gelen Burmalı bir kral Arakan'ı istila edene kadar Müslüman Mrauk U Hanedanı bölgede 350 yıldan fazla hüküm sürdü. O günden bu yana Müslüman halk yabancı işgali altında yavaş yavaş zayıfladı ve siyasi gücünü kaybetti. Öyle ki Müslümanlar bugün kendi ülkelerinde yabancı konumuna düştüler!

Arakan tarihi hakkında derinlemesine bilgisi olmayan pek çok kişi, bugün *Rohingya* halkına karşı uzun zamandır süren kıyımın despotik askerî yönetimden kaynaklandığına ve Burma demokratik bir yönetime kavuşunca sorunun çözüleceğine inanıyor. Bu insanlar Rohingya sorununun altında yatan sebeplerin 1962'de başa geçen askerî yönetimle

sınırlı olmayıp çok daha derin ve geniş kapsamlı olduğunu bilmiyorlar. Nobel Barış Ödülü sahibi ve demokrasi hareketinin lideri Aung San Suu Kyi'nin *Millî Demokrasi Birliği*'nden tutun da diğer demokrasi yanlısı lider ve '88 kuşağı öğrenci önderlerine kadar pek çok önemli kişinin Rohingya halkına uygulanan şiddete karşı tutum ve demeçleri bu meyandaki göstergelerden biridir.

Soykırım uzmanlarınca da tasdik edildiği üzere, Arakan'da yaşananların bir milletin soykırımı olduğuna hiç şüphe yoktur. Esasen Rohingya halkına soykırım uygulanması kararı, 20. yüzyılın başlarında Burmalı milliyetçilerin İngiliz sömürgecilere karşı başlattığı bağımsızlık hareketi sırasında alınmıştır. Soykırım ölçeğindeki ilk Rohingya katliamı, Burmalı "Yerel yönetim" yetkilileriyle iş birliği içindeki aşırı milliyetçi *Rakhine-Magh* Budistleri tarafından 1942'de gerçekleştirilmiştir. Arakan'ın silahsız ve masum Rohingya Müslümanlarına karşı bu insanlık dışı katliamı İngiliz güçlerinin Arakan'dan çekilmesiyle oluşan siyasi boşluktan faydalanılarak yapılmıştır. Katliamın hedefi Arakan'ı Batı Bengal'den ayıran Naf Nehri'nin doğu yakasında yaşayan bütün Müslüman nüfusu yok etmektir.

Müslümanlar Buthidaung Savaşı'nda kimilerine göre sadece şans eseri kimilerine göre de "Tanrı'nın kudretiyle" *Rakhine-Magh* milislerini mağlup etmeyi başararak Rathe-daung eyaletine kadar bütün Mayu Yarımadası'nda bağımsızlıklarını kazandılar. Böylece Arakan'da yeni bir hayata başlayan Müslümanlar, İngilizlerin 1945'te yeniden topraklarına girmesine kadar bu bölgeyi yönettiler. Burmalı-Magh müttefikleri, Buthidaung Savaşı'ndaki mağlubiyetlerinin

ardından 1942'de yarım kalan hedeflerine ulaşabilmek için her türlü yola başvurdular. Amaçlarına ulaşabilmek ve planladıkları soykırımı yapabilmek için Arakan Müslümanlarının, komşu Müslüman ülkenin, uluslararası kamuoyunun, İslam dünyasının ve Müslüman direniş güçlerinin durumunu kollayarak yeni bir strateji belirlediler. Uluslararası kamuoyu 2012'de patlak veren son Rohingya katliamından bu yana Rohingya halkının devlet destekli bir soykırım kampanyasına maruz kaldığını anlamaya başladı. Rohingya halkına karşı süregiden şiddeti pek çok grup soykırım olarak tanımlasa da rejimin ve Rakhine-Magh Budistlerinin gerçek niyetlerini ve eylemlerini örtbas etmek için düzenledikleri güçlü ve sahte propaganda kampanyası ile manipüle edilen gerçekler nedeniyle burada yaşananlara hâlâ soykırım demektedirler edenler var. Bu odaklar, Arakan'da yaşananları -saldırgan ile kurbanı birbirinden ayırt etmeksizin- dünyanın pek çok yerinde görülen ve her iki tarafın da cürüm işlediği "gruplar arası çatışma" olarak niteliyor. Bu propagandanın etkisinde kalanlar, şiddeti sona erdirecek çözümü bulmak için çoğunlukla yanlış reçete sunuyor. Ancak insan, elini vicdanına koyup düşünürse doğru cevapları bulabilir. Aşırı dincilik ve ırkçılığın güçlü olduğu bir ülkede, farklı bir etnisiteye ve dine mensup olan ve vatandaşlık dâhil hiçbir siyasi statüsü olmayan, hatta sözde kaçak göçmen olarak kabul edilen korunmasız esir bir topluluğun, Arakan yöneticileriyle dinî ve etnik olarak benzer olan halka saldırarak suç işlemesi nasıl mümkün olabilir? Elinizdeki çalışmanın "Rohingya halkına uygulanan şiddete kim ne diyor?" başlıklı bölümüne göz atmak, Arakan'da Rohingyaların başına gelenlerin gerçek olduğuna ikna olmak için yeterli olacaktır. Rohingya halkına sem-

pati besleyen pek çok grup, hatta Rohingyaların kendileri bile, bu soykırım komplosunun ne zaman ve nasıl başladığını, bu hedefe yönelik hangi stratejilerin kullanılıp nelerin tasarlandığını bilmiyor. Bu noktada, Müslümanların daha önce olduğu gibi, sahte vaatlere kanıp türlü hilelerle tuzağa düşmemek için Burmalı yöneticiler ve Arakan'daki Rakhi-ne-Magh Budistlerinin Rohingya halkına karşı soykırım kampanyalarının arkasındaki gerçek niyet ve hedefleri anlamaları önem arz ediyor.

Soykırım kampanyası sürecini tarihî bir perspektiften anlamak gerekiyor. Arakan Müslümanlarının tarihin farklı zamanlarındaki siyasi durumu ne idi? Siyasi güçlerini nasıl kaybettiler? Soykırımı götüren etkenler nelerdi ve hangi başarısızlıklar yüzünden bu plan engellenemedi? Ancak bu sorular cevaplandıktan sonra hâlihazırda devam eden soykırımı durdurmak için bu durumdan sorumlu etkenleri ortadan kaldıracak bir eylem planı düşünülebilir ve bir çözüm önerisinde bulunulabilir.

Nepal

Bhutan

Hindistan

Bangladeş

Hindistan

ARAKAN

Bangladeş
Körfezi

Andam
Adası

I. BÖLÜM

Arakan'ın Tarihî Geçmişi

Arakan, tarihin başlangıcından bu yana hep Hindu toprağı olmuştur. Tarihî belgeler 7 ila 10. yüzyıllar arasında Hindu Chandra Hanedanı'nın Arakan'da hükümranlık sürdüğünü göstermektedir. İslamiyet Arakan'a -eski ismiyle Rohang'a- ilk defa Chandraların hükümranlığı zamanında Arap tc-carlar ve Sufi dervişler aracılığıyla gelmiştir. O zamandan itibaren Müslümanlar “*Rohang*” kelimesinden türetilmiş bir isim olan *Rohingya* olarak anılmaktadır. Budizm'in komşu Hindistan'ın Maghada bölgesinden Arakan'a gelişi de aynı zamana rastlamaktadır. Bu dönemde yerli halk, kit-leler halinde İslamiyet'e girmiş ve Müslüman nüfus sonraki yüzyıllarda önemli oranda artmıştır.

957 yılında kuzeyden gelen Moğol istilası doğıdaki Vesali Hindu Krallığı'nı Arakan'dan sonsuza kadar silmiştir. Onu takip eden beş yüz yılda Arakan'a Moğolların ardından ge-len Tibetli Burmalılar (957-1430) Maghda Budistleri tara-

findan asimile olarak “*Maghda*” kelimesinden türetilmiş olan *Magh* adlı etnik grubun doğmasına sebep olmuştur. O zamandan bu yana biri İslamiyet’e diğeri Budizm kültüne inanan bu iki etnik grup Arakan’da yaşayıp gelişmiştir.

1406’da Burma kralı Arakan’ı işgal etmiş, işgalin ardından Arakan kralı Naramaikhla, maiyetindeki çok sayıda kişiyle Müslüman Bengal’e kaçmıştır. Bengal kralı Arakan kralının sığınma talebine izin vererek yirmi dört yıl boyunca onu Bengal’de misafir etmiştir. Bengal’deki uzun misafirlikleri süresince Arakan kralı ve maiyetindekiler İslam’ı kabul etmiştir. Kral Müslüman olduktan sonra Süleyman Şah ismini almıştır. Bu isim Arakan kayıtlarında bozulmuş olarak Meng Sawmuan (Meng=Kral, Sawmuan=Süleyman) şeklinde geçmektedir. 1430’da Bengal kralı Arakan’a büyük bir birlik göndererek Burmalı işgalcileri buradan çıkarmış ve Süleyman Şah’a Arakan’daki tahtını iade etmiştir. Tah-ta geçen Süleyman Şah başkentini Mrauk U’da kurmuştur. 1430’da kurduğu Mrauk U Hanedanı 1784’te Burma kralı Arakan’ı tekrar işgal edene kadar hüküm sürmüştür.

Arakan kırk yıl kadar Burma işgalinde kaldıktan sonra ilk İngiliz-Burma Savaşı (1824-26) akabinde İngilizlerin eline geçmiştir. İngilizler 1885’te Burma’nın tamamını işgal ederek burayı İngiliz Rac’a katmıştır. 1937’de İngiliz Burma, Arakan’la birlikte İngiliz Rac’dan ayrılmış ve Burma’ya “Yerli Yönetim” veya özerklik verilmiştir. 4 Ocak 1948’de İngiltere’den bağımsızlığını kazanan Burma’da, 1948’den 1962’ye kadar ülkeyi anayasal olarak seçilmiş bir hükümet idare etmiştir.

Burma ordusu 1962 Mart'ında iktidarı ele geçirmiş ve 1974'te tek partili Burma Sosyalist Devleti'ni ilan etmiştir. 1974'te *Burma Sosyalist Program Partisi* (BSPP) rejimi Arakan'ı eyalet yaparak buraya “Rakhine eyaleti” adını vermiştir. Üniter sisteme sahip Arakan eyaletinde bir eyalet meclisi tesis edilmemiştir. 1988'de ülke çapında başlayan ayaklanmada ordu, iktidarı BSPP'nin elinden almış ve 1990'da bir genel seçim yapılmıştır. Seçimlerde *Millî Demokrasi Cephesi* büyük bir başarı kazanmıştır. Buna rağmen askerî rejim, iktidarı seçimleri kazanan partiye vermeyerek gücü elinde tutmaya çalışmıştır.

2008'de yeni bir anayasa üzerine referandum yapılmış ve 2010'da yeni anayasayla birlikte genel seçimler gerçekleştirilmiştir. Ordunun desteklediği *Birlik Beraberlik ve Kalkınma Partisi* seçimden büyük bir zaferle çıkmıştır. Arakan'da aşırı milliyetçi *Rakhine Millî Demokrat Partisi* (RMDP) eyalet meclisindeki sandalyelerin büyük çoğunluğunu kazanmıştır. Ancak buna rağmen eyalet hükümeti, kendilerine rezerve olan sandalyeler sayesinde güç alan ordunun desteklediği *Birlik Beraberlik ve Kalkınma Partisi* tarafından kurulmuştur. Arakan eyaletinin bugün bir eyalet meclisi ve eyalet hükümeti bulunmaktadır.

II. BÖLÜM

Tarihin Farklı Dönemlerinde Arakan Müslümanlarının Siyasi Durumu

1) Mrauk U Dönemi

Mrauk U Hanedanı 1430'da Süleyman Şah tarafından kurulmadan önce Arakan Müslümanlarının siyasi durumu belirsizdir. Bununla beraber *Narameikhla*'nın (Süleyman Şah) 1406'da Burma kralının ülkesini işgali üzerine Müslüman Bengal'e sığınmasından önce İslam'ı kabul etmiş olduğuna dair iddialar vardır. *The Time Atlas of World History*'ye (s. 133/2, 3) göre Arakan 14 ve 15. yüzyıllarda bağımsız Müslüman bir krallıktı. Bu da demektir ki, Kral Narameikhla zaten Müslüman bir hükümdardı.

Mandalay Üniversitesi rektörü ve tarih hocası olan Dr. Than Tun bu konuda şunları yazmıştır:

“Arakan kralları Müslümanların kullandığı unvanları kullanıyordu. 1442 tarihli Kyaukza taş yazıtlarında adı geçen Naf Nehri'nin doğusunda-

ki -ve Kaladan Nehri'nin batısındaki- Müslüman krallar, Mayu Vadisi'ndeki tarihlerini bin yıla dayandıran Rohingyalar olabilir. Dindaşları Müslümanların Bengal'i fethettiği miladi 1202'den beri varlıklarını sürdürüyor olabilirler. Kyaukza'da Ava krallarıyla dost olan Müslüman Arakan kralarının yaşadığı anlatılır." [Dr. Luce G.A., "Kyan (Chan)" *Mru ve Kami (N. Arakan), Paganlık Öncesi Burma Dillerinin Dönemleri ve Tarihi*, Oxford, SOAS, 1985, s. 76-97; Dr. Than Tun, *Kalya Magazine*, s. 27-28, Ağustos, 1994].

Kral Naramaikhla ve varislerinin İslam'ı kabul edip Müslüman unvanlar almasının -Arakan kayıtlarında bahsedildiği gibi- gerçekte Bengal kralının şart koştuğu bir mecburiyet olup olmadığı tarihin sayfalarından anlaşılabilir.

Collis ve San Shwe tarafından hazırlanan "Kıyı Medeniyetinde Arakan'ın Yeri" başlıklı tarih araştırmasında şöyle geçmektedir:

"Arakan kralı ülkeyi Burmalıların eline bırakarak orada 24 yıl yaşadı... Budist ve aşına olandan yüz çevirip Muhammed'e ve yabancı olana yöneldi. Böyle yaparak Orta Çağ'dan uzaklaşıp moderne, Sırça Saray Arşivleri'nin kırılğan periler ülkesinden Binbir Gece Masalları'nın renkli ve canlı hovardılığına yöneldi." ("Kıyı Medeniyetinde Arakan'ın Yeri", *JBRS*, Cilt 2, s. 491)

Aynı araştırmanın başka bir yerinde şöyle geçmektedir:

"Arakanlıların Müslüman Moğollardan İslami doktrini öğrenmesi yüz yıl sürdü. İyice anladıkla-

rında bugün Arakan İmparatorluğu olarak bilinen devleti kurdular. Arakan, 1430'dan 1530'a kadar yüz yıl boyunca Bengal'in derebeyliği olarak kaldı. Ona itaat edip tarih ve siyaseti öğrendi. Mrauk U'da ise çok sıra dışı bir tahta çıkış olmaksızın 11 kralın hükümranlığı birbirini kovaladı. ... 1531'de Min Bin (Zabuk Şah) tahta geçti. Onunla birlikte Arakanlılar İslami ilimleri artık hatmetmiş oldular ve imparatorluk kuruldu.” (JBRS, Cilt II, s. 491, 493)

Başka bir tarihçi Wilhelm Klein *Altın Burma* kitabında şöyle yazmaktadır:

“13. yüzyıl itibarıyla İslam Afrika'nın Atlantik kıyılarından Bengal'e kadar insanların kalplerini ve ruhlarını fethetmişti. Çağın en güçlü değerler sistemini yaymıştı... Naramekhla, Gaur Sarayı'ndaki orta yaş dönemini daha sonra tek tanrılı inançla birlikte İslam'ın başarısını besleyecek olan matematik ve tabii bilimler alanında devrim yaratacak fikirleri öğrenerek geçirdi. Feodal yapı üzerine inşa edilmiş Asya toplumları fazla direnemeyerek doğuya doğru ilerleyen bu müthiş iman ve bilgi ittifakını durduramadılar.” (*Altın Burma*, Wilhelm Klein, Foto ve Tasarım Gunter Pfannmuller, 1. Baskı, Booksellers Co. Ltd, Bangkok, Baskı Apa Yapım (HK) Ltd., s. 94).

1429-1785 arasında hüküm süren Mrauk U Hanedanı'ndaki Arakan krallarının esasen Müslüman olduklarını gösteren deliller aşağıda yer almaktadır. Mrauk U Hanedanı'ndan olan Arakan'ın son iki kralı Sanda Thaditta ve Thamadda da Müslüman'dır.

1. Bu krallar adına basılmış paralarda Arapça ve Farsça Kelime-i Şehadet ve Akimuddin (Allah'ın kanununun yeryüzünde hâkim olması) yer almaktadır. Mrauk U sultanı Ali Şah (Thatasa) ve İlyas Şah'a ait MÖ 1525 ve 1523 yıllarından kalma yakın zamanda bulunan paraların içeriği şöyledir:

Ali Şah tarafından kullanılan unvan, MÖ 1525.

Ali Shah, a title used by Thatasa, 1525 AD

Obv.:	لا اله الا الله	lā ilah illā
(Kalima)	الله محمد	Allah Mohammed
	رسول الله	rasūl Allāh
	خلد الله	Khallad Allāh
	المملكه	al Mulkahu
There is no God but Allah. Mohammed the Messenger of Allah.		
May Allah perpetuate his Kingdom		
Rev.:	الرحمن ابو	al rahman abu
	المظفر عليش	Al-muzaffar Ali Sh(ah)
	سلطان خلد	Sultān Khallad
	الله م...	Allāh (? Mulkahu)

Sultan Ali Snah, Father of the victorious (and merciful)

May Allah perpetuate his Kingdom

Dia.: 29 mm Wt.: 10.17 gm (BM)

İlyas Şah (Phayre) tarafından İlyas Şah'a atfedilir, MÖ 1523.
Paranın üzerindeki yazı okunaklı değildir.

? Ilias Shah (ascribed by Phayre to Ilias Shah, 1523 AD,
but this reading is uncertain)

Obv.: Kalima, as 7.1

Rev.: --

ابو نصر

abu al nasr (?)

Dia.: 32 mm Wt.: 9.62 gm (BM)

2. Arakan'da saray dili 1430'dan 1845'e kadar Farsçaydı.
3. Mrauk U Hanedanı zamanında atanan kadılar Müslüman'dı.
4. Mrauk U Hanedanı'nda tahta çıkmanın şartlarından biri İslami ilimler tahsil etmiş olmaktı.
5. Müslüman isimler taşıyan Arakan hükümdarlarının itikaden de Müslüman oldukları iddiasını kuvvetlendiren başka deliller de mevcuttur. Hollandalılara ait Bataviâ'daki *Dagh* kayıtlarında şöyle yazmaktadır:

“Bir diğer önemli husus ise anneleri Arakanlı olan bütün Hollandalı çocukların Batavia’ya iadesi talebidir... Bu çocukların Müslüman olarak yetiştirildiklerinin Batavia’ya rapor edilmesi üzerine, bu durum dindar Hollandalı Kalvinistleri dehşete düşürmüştür.” (“Hollanda’nın Arakan’la İlişkileri Üzerine Bir Çalışma”, *JBRs*, Cilt II, s. 86)

6. Mrauk U Hanedanı’ndan gelen son iki Arakan hükümdarı da Müslüman’dı. Tarihçi G.E. Harvey şöyle yazmaktadır:

“Sonunda Sanda Wizaya (1710-1731) üstünlük kazanarak onları Ramree’ye püskürttü. Onların soyundan gelenler orada ve Akyab yakınlarındaki Thinganet ile Tharagon’da hâlâ Kamanlar adı altında yaşamaktadır (Kaman Farsça ‘ok’ manasına gelir). Arakanca konuşurlar ama Muhammedi imanlarını ve Afgan özelliklerini muhafaza ederler. Sanda Wizaya daha sonra öldürüldü. Birbiri ardına tahta çıkan bütün krallar öldürüldü ve her bir köy diğerine savaş açtı.”

Son hükümdarlar Sanda Thadita (1777-1782) ve Thamada Sanda Wizaya’nın (1782-1785) Ramree’ye sürdüğü topluluk Kaman okçularının soyundan gelen Müslümanlardı. Harvey ayrıca şunları yazmıştır:

“Kaderin cilvesine bakın ki yeryüzündeki ilk hükümdarın ismini taşıyan son hükümdar Thamada (1782-1785) şimdiye kadarki en az otoriteye sahip kral oldu, çünkü aşağılanan Ramree soyundan gelmekteydi.” (*Genel Hatlarıyla Burma Tarihi*, G.E. Harvey, s. 97)

7. 1638'de hükümdarlığın Müslümanlardan bir Budist'e geçmesi bile Müslümanların siyasi statüsüne hemen etki eden bir durum olmadı. Müslümanlar başvezir, kıdemli vezir, genel sekreter, vali, kadı, saray şairi, doktor, ordu kumandanı gibi pek çok önemli mevkide görev yapmaya devam etti. Guerreiro'ya göre "Rumi" adlı bir zatın kralın üzerinde hatırı sayılır bir etkisi vardı.

Dagh kayıtlarına göre II. Salim Şah'ın (Thiri Thudamma) başveziri Lashkar Zuzil adında bir Müslümandı. II. Hüseyin Şah'ın (Thiri Thudamma) başvezir ve harbiye nazırlığını da Eşref Han yapmıştı.

Kral Thadomintra'nın (1645-1652) kendisine tüm yönetim yetkilerini verdiği başveziri, Kureyşi Magan Thakur idi. Sanda Thudamma'nın harbiye nazırı ise Seyid Musa idi. Onun ölümünden sonra Sanda Thudamma'nın başveziri Nabraj Meclis oldu. Sanda Thudamma'nın Seyid Süleyman adında Müslüman bir veziri daha bulunuyordu.

Arakan sarayında himaye edilen Müslüman şairler arasında en önemlileri Daulat Qazi, al-Awwal, Magan Siddiqi ve Mardan idi.

"Bu şairlerin oluşturduğu Arakan edebiyatı geleniği 18. yüzyıl sonuna kadar uzun süre devam etti. 18. yüzyıl sonlarında ünlü Müslüman bir şaire daha rastlıyoruz: Abdul Karim Khandakar. Büyük dedesi Rasul Mia'nın Arakan kralının maiyetinde görev yaptığını söyleyen Khandakar'ın dedesi ise pek çok dil bildiği için limana gelen yabancı gemilere ve tüccarlara tercümanlık ya-

parmış. Babası Ali Akbar da eğitimli bir kişiymiş. Şair Sadiq, Nana Atiabar adlı zengin bir tüccarın himayesinde şiirler yazdı. Hamisinin isteği üzerine *Dulla Majlis* adlı Farsça bir eseri 1789'da Bengalceye çevirdi. Öncesinde yazdığı yine Farsça bir esere dayanan *Hajar Masail* ve *Tamam Anjari* adlı iki manzum eser bulunuyor. Roshang'da (Arakan) bulunan Bandar isimli bir köyden bahseden Abdul Karim şöyle der: 'O köyde kadılar, müftüler, ulemeden kişiler, sufi fakirler ve dervişler yaşırdı. Orada yaşayan bu yüksek rütbeli Müslümanlar kralla eşit ve dostane bir şekilde sohbet ederlerdi.'" (*Bengal Tarihi*, D. Muhammed Mohar Ali, Cilt II A, s. 865)

Arakan tarihindeki en önemli hâkimlerden bazıları şunlardır: Kadı Daulat, Kadı Gawa, Kadı Shuza, Abdul Karim, Mesud Şah, Muhammed Hüseyin, Osman Abdul Cabbar, Abdul Gaffar Muhammed Yusuf, Rawshan Ali ve Nur Muhammed vd.

1660'ta Sanda Thudamma'nın hükümranlılığı zamanında kara talihli Mughal prensi Şah Shuja Arakan'a sığındı. Kral Şah Shuja'yı, ailesini ve Shuja'yı desteklediklerinden şüphelendiği pek çok Müslüman'ı katletti. Arakan sarayının ünlü şairi al-Awwal şunları yazmıştır:

"... tesadüfen Rosanga şehrine gelmişim... ardından oraya yüce kral Shuja geldi... Rosanga kralıyla fikir ayrılığına düştü ve bu da Shuja'nın felaketi oldu. Yanındaki Müslümanlar Rosanga hükümdarının elinde can verdiler. Benimle arası hoş olmayan saray görevlisi Mirza da beni ihanete

ortak olduğum gerekçesiyle krala jurnalledi. Böylece hapse atıldım.”

Arakan kralı, Arakan ordusu olan Kaman Birliği'ndeki diğer Müslümanlarla birlikte Shuja'nın Müslüman takipçilerini alıyordu.

Shuja'nın ölümünden sonra Mughal'ın Hindistan'la ilişkileri zayıfladı. 1666'da General Shaista Han'ın komutasındaki Mughallar Chittagong'u ele geçirdi. Arakanlılar Naf Nehri'nin doğu yakasından öteye sürüldü. Shuja'nın ölümü üzerine Budistlerle Müslümanlar arasında iç savaş çıktı.

“Arakan kralının hizmetindeki Müslüman okçular olan Kamanlar Kuzey Hindistan'dan gelen Afgan askerleriyle sürekli takviye oldukları için üstün durumdaydılar. 1666'dan 1710'a kadar Arakan'ın siyasi yönetimi tamamen onların elindeydi.” (*Burmali Müslümanlar*, Moshe Yegar, s. 14)

“Kamanlar sadece kralın hâkimiyetini tesis etmede değil kralın değiştirilmesinde de rol oynadılar. Bu zaman zarfında on kral taç giydi ve tahttan indirildi. 1672'de sarayı yaktılar ve yirmi yıl boyunca gittikleri yerlere ateş ve kılıç düşürerek ülkeyi dolaştılar.” (*Genel Hatlarıyla Burma Tarihi*, G. E. Harvey, s. 97)

2) İngiliz İdaresindeki Arakan'da Müslümanların Durumu

İngilizlerin gittikleri her yerde Müslümanlara uyguladığı ayrımcılık politikasının bir sonucu olarak İngiliz hâkimi-

yeti sırasında hiçbir Arakan Müslüman'ı yüksek bir mevkie gelemedi. Mamafih, Müslümanlar bütün ulusal etkinliklere katıldılar. İngiliz Burması Belediye Yasası Akyab'da yönetimi ikisi Avrupalılardan, dördü Müslümanlardan, dördü Budistlerden, ikisi Hindulardan seçilmiş on iki sivil temsilciden oluşan bir komiteye devretti.

EDS Marcan (Thambi Saheb), Sultan Mahmud (eski bakan ve İngiliz dönemindeki meclis üyesi), Yasin Ukil, Phokine Ukil, Saya U Ba Khin (Üstat Ashraf Uddin), Sultan Ahmed, Gani Marcan gibi Müslüman liderler İngiliz yönetimi sırasında hizmet etmiş sevilen siyasi isimlerdi. Sultan Ahmed 1942-46 arasında belediye başkan yardımcılığı görevinde bulunmuştu.

Avukat Furuk Ahmed, Bölge Eğitim Müsteşarı Fayazee ve Maungdaw Müslüman Okulu müdürü Abdul Hâkim, İngilizler zamanında Müslümanların eğitiminde önemli rol oynadılar.

Eski milletvekili Abul Khair, Ali Johar, Abdul Shukkur ve Abdurrahim, İngiliz idaresi döneminde görev yapmış polis memurlarından bazılarıydı.

3) Bağımsızlık Sonrası Burmada'da Müslümanların Siyasi Statüsü

1947'de Kurucu Meclis için yapılan genel seçimlerde Sultan Ahmed ve Abdul Gaffar beyler Maungdaw ve Buthidaung bölgelerinden seçildiler.

1951 genel seçimlerinde Müslümanlar dördü *Cematü'l Ulema* adayı, bir tanesi *Burma Müslüman Kongresi* adayı olmak üzere beş sandalye kazandılar.

1956 genel seçimlerinde Müslümanlar kuzey Arakan'daki seçim bölgelerinde beş milletvekili çıkardılar. Başbakan U Nu'nun kabinesinde Sultan Mahmud sağlık bakanı oldu.

Sultan Ahmed 1949-59 arasında on yıl boyunca Azınlıklar, Sosyal Yardım ve Yeniden İskan, Sosyal İşler ve Diyanet İşleri bakanlıklarında meclis sekreterliği yaptı.

BSPP döneminde üç Rohingya milletvekili aday oldu ve Hluttaw'a (meclis) seçildi. Bunlar Abul Hüseyin, Dr. Abdurrahim ve avukat Abdulhay beyler idi. Eski eyalet eğitim müsteşarı Muzaffer Ahmed, Kyaw Thein, Mustaq Ahmed, Salih Ahmed, İlyas ve Amanullah da Arakan Eyalet Konseyi'nde yer aldılar.

Rohingya siyasi partilerinin 1990 ve 2010 genel seçimlerine katılmasına izin verildi. 1990 genel seçimlerinde NDPH (National Democratic Party for Human Rights/İnsan Hakları Milli Demokrat Parti) dört koltuk kazanırken, 2010 genel seçimlerinde NDPD (National Democratic Party for Development/Milli Demokrat Kalkınma Partisi)'den iki Müslüman aday Arakan Eyalet Meclisi'ne girdi. Halk Meclisi, Millî Meclis ve Arakan Eyalet Meclisi'ne ordu destekli *Birlik Beraberlik ve Kalkınma Partisi*'nden beş Müslüman aday seçildi.

III. BÖLÜM

Rohingya Soykırımının Başlangıcı

1660 yılında Budist kral Sanda Thudamma, gruplar arası kin ve dinler arası çatışmanın tohumlarını attı. Arakan kralı firari Mughal şehzadesi Şah Şuja'nın kendisine olan güvenine ihanet ederek ondan imkânsız bir şeyi, kızını istedi. Ardından şehzadeyi ve aile fertlerini çok sayıda Müslüman'la birlikte kılıçtan geçirdi ve mallarını yağmaladı. Bu olay Müslüman ve Budist toplumlar arasında yüz yıldan fazla sürecek bir iç savaşın başlamasına yol açtı. Bununla beraber, gerçek Rohingya soykırım planı Burmalı Rakhi-ne Magh liderleri tarafından 20. yüzyılın başlarında Burma milliyetçileri İngiliz sömürgecilere karşı bağımsızlık savaşını başlattığında planlandı ve 1942'de ilk soykırım planı gerçekleştirildi.

Genç Budistler Derneği 1906'da Rangoon Koleji öğrencileri tarafından Budizm'i ve eğitimi yaymak gibi bir sosyal hizmet amacıyla kurulmuştu. Dernek daha sonra daha geniş

bir tabanı ve Burma milliyetçiliğinin sembolü olan *Burmalılar Cemiyeti Genel Konseyi* haline geldi. Burmalıların hakları için İngiliz hükümeti ile savaştılar. Bu arada başka cenahlar da özellikle Budist rahiplerle birlikte yabancı düşmanlığını körüklediler. Rahipler Hintlileri sürmek ve mallarını yağmalamak için ateşli hutbeler irat ediyorlardı. 1930'da Rangoon'da ve diğer yerlerde özellikle Müslümanları etkileyen Hintli karşıtı bir isyan çıktı. 1930'larda kendilerine *Thakins* (Üstatlar) diyen ve *Thakin Partisi*'ne mensup genç üniversite öğrencileri tarafından *Do Bama Asiyone* (Bizim Burma Derneğimiz) kuruldu. Thakinler ülke çapında bir Hint karşıtlığı dalgası yaydılar. Bu dönemde Burma'da Budist kitlelerin Hintlilere yönelik saldırılarından Arakan'ın Rohingyaları, iç Burma'nın Zerbaderleri, Doğu Burma'nın Panthaları, Güney Burma'nın Bashuları gibi yerli Müslümanlar da büyük zarar gördü. Zira Thakinler, sömürge döneminde bölgeye gelen Hintlilerle buradaki Müslüman halkı birbirinden ayıramadığından hepsine saldırıyordu.

Ayrıca, Burmalı siyasi ve dinî liderler de Burma'yı İngiliz işgalinden kurtarmak için Arakan'a gelerek Rakhine-Maghları Thakin Partisi çatısı altında örgütlediler. Rakhine-Maghlardan pek çok siyasi ve dinî lider Thakin Partisi'ne katıldı. Bağımsızlık mücadelesi devam ederken Burma'nın bağımsızlığı sonrasında Arakan'ın siyasi geleceğinin nasıl şekilleneceği konusunda gizlice anlaşmaya varmış olan Rakhine-Magh ve Burmalı liderler arasında sıkı bir iş birliği oldu. Rakhine-Magh liderleri İngilizlerle veya diğer etnik gruplarla yaptıkları bağımsızlık pazarlıkları sırasında ne bağımsızlık ne de özerlik talep ettiler, sadece

Kalaların (Müslümanların) yani Arakan Müslümanlarının işini bitirene kadar Arakan'ın Burma merkezî yönetimi altında kalması konusunda anlaşılar (bkz. Arakan'ın tanınması konusunda meclis müzakeresi, Millî Kongre kararları 5/6, s. 250). Burma hükümetinin ancak bölgedeki Kalaların varlığı tamamen yok edildikten sonra Arakan'ı tanıyacağı anlaşılıyordu. Burmalı ve Rakhine-Magh Thakin liderleri, uygun bir zamanda Müslümanlara soykırım uygulama konusunda mutabakat halindeydi. Bu gizli mutabakat Rohingyalara soykırım gerçekleştirmek için yapılan komplonun temelini oluşturunuyordu.

Buna bağlı olarak Londra'da Kasım 1931'den 12 Ocak 1932'ye kadar süren Burma Yuvarlak Masa Konferansı'nda Karenler hararetli bir şekilde kendilerine bağımsızlık verilmesi için lobi yaparak İngilizleri sıkıştırırken, Rakhine-Magh siyasi liderleri Arakan için herhangi bir talep ortaya koymayarak sesiz kaldılar.

Ayrıca, bağımsızlık arifesinde gerçekleştirilen 1947 Panglong Konferansı'nda bütün etnik gruplar bağımsızlık sonrasında kendi bölgelerinin geleceği için pazarlık yaparken Arakan halkını temsil eden Rakhine-Magh liderleri -Arakan ayrı bir eyalet olmak için gereken tüm özellikleri taşıdığı halde- eyalet olarak tanınma hakkını talep dahi etmeyerek Burmalıların hâkimiyetinde, merkezî hükümetin altında kalmayı seçtiler. Halbuki etnik gruplara kendi bölgelerinde "özerklik" veya "10 yıl Burma Birliği"ne bağlı kaldıktan sonra çekilme hakkı" verilmesi zaten kabul edilmişti.

IV. BÖLÜM

Burmalı Liderlerin Soykırım Gerekçeleri

1) Rohingya'lar Kùltürel Asimilasyona Engeldir

Burmalı liderlerin tarih boyunca izlediği politikanın temel hedefi, Arakan ve diğer etnik bölgeler üzerindeki kontrolü sonsuza kadar ele geçirmektir. Arakan'da bunu sağlamanın tek yolunun bölgenin tamamen Budistleştirilmesinden geçtiğine veya Müslümanların sayısının olabildiğince sınırlı tutulmasıyla mümkün olacağına inanılmaktadır. Söz konusu politikayı uygulayabilmek için bugüne kadar Burma'da iki metot kullanılmıştır: (1) kültürel asimilasyon, (2) fizikî imha.

Burma yönetimi bütün etnik grupları Burmalılaştırma ve Budistleştirme yoluyla asimile ederek kendi potasında eritebileceği ve bu yolla Burmalı olan veya olmayan tüm etnik gruplar arasındaki farklılıkların ortadan kaldırılabilceği iddiasıyla hareket etmektedir. Böylece sözüm ona etnik

birlik oluşacağına, ülkedeki bütün etnik gerilimin ortadan kalkacağına ve Burmalıların Burma halkına ebediyen hükmedeceğine inanmaktadırlar.

Arakan'da bu politika büyük ölçüde başarıya ulaşmış ve Rakhine-Maghlar Burmalı Budist kültür içerisinde asimile olmuştur. Ancak Rohingyalar asimilasyon yoluyla etnik birliğin sağlanmasının önünde bir engel olmaya devam etmiştir. Zira Rohingyalar imanı kavi, İslamiyet'i sıkı sıkıya benimsemiş, kültür ve medeniyetlerine bağlı müminlerdir. Doğu, güney ve iç Burma'daki din kardeşlerinin aksine, mevkileri pahasına bile olsa zorlamalara ve kültürel asimilasyon projelerine kolay kolay boyun eğmezler. İşte bu engeli ortadan kaldırmak isteyen Burmalılar için geriye tek bir seçenek kalmaktadır: Etnik temizlik, imha ve soykırım ile Rohingyaları ortadan kaldırmak.

2) Arakan'ın Ayrılması Tehlikesi

Burmalılar Arakan'ın kendilerine ait olmadığını bilmektedir. Zira onlar bu bölgeyi işgal etmiş ve işgallerini İngiliz iş birliği ile meşrulaştırmışlardır. Ayrıca Burmalılar 1420'de Arakanlıların onları bu topraklardan atıp bağımsızlıklarını kazanarak bölgede Müslüman hâkimiyetini yeniden sağladığını ve bu konuda onlara yardım edenin de Müslüman Bengal olduğunu gayet iyi bilmektedir. Bu sebeple Burmalılar, Arakan'daki Müslüman nüfusun artması durumunda tarihin tekerrür etmesinden korkmaktadır. Zira gün gelip işgale karşı ciddi bir direniş başlatabilecek olan Müslümanların Arakan'ın Burma Birliği'nden ayrılması yönünde gerçek bir tehdit oluşturduğunu düşünmektedirler. Her türlü

zorluğa rağmen boyun eğmeyecek olan tek topluluk, imanlı ve gayretkeş Müslümanlardır. Arakan jeopolitik konumu dolayısıyla sadece dış dünyaya değil Müslüman dünyanın desteğine de kolayca ulaşabilir durumdadır. Bu korku, Burma'nın siyasi durumu hakkında kendisinden görüş alan bir gazeteciye General Ne Win tarafından da ifade edilmiştir.

Burmalılara göre Rakhine-Magh Budistleri asla bir tehdit değildir; çünkü onlar zaman içerisinde Burmalılar tarafından başarılı bir şekilde asimile edilebilmiştir. Dolayısıyla tek başlarına ciddi bir ayrılık tehdidi oluşturacak pozisyonları bulunmamaktadır. Ayrıca Burmalılara karşı bir Rakhine-Rohingya iş birliğinin kurulması da imkânsızdır; çünkü bu ihtimal 1942'de ortadan kaldırılmıştır. Burma'nın Burmalı olmayan diğer etnik grupları ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar ve ne kadar uzun süre mücadele ederlerse etsinler, jeopolitik konumları itibarıyla ciddi bir ayrılık tehlikesi oluşturacak duruma sahip değildir.

3) Tehlikeli Müslüman Komşu

Arakan Krallığı zamanında Müslüman Arakan toprakları batıda Müslüman Bengal'e komşuydu. Burma'nın bağımsızlığını kazanmasından sonra da Pakistan ile komşu oldu. 1971'de Pakistan'dan ayrılan bölgede Bangladeş devleti kuruldu. Bu tarihten sonra Arakan'ın sınır komşusu, nüfusunun %90'dan fazlası Müslüman olan Bangladeş oldu. Doğu Pakistan yani bugünkü adıyla Bangladeş, Arakan'ın Rohingyalılarına etnik, dinî, kültürel ve dilsel olmak üzere pek çok açıdan benzemektedir. Ayrıca Bengal 1203'te Müslüman olduğu için arada sıkı tarihî bağlar da mevcuttur. Burmalı

liderler Rohingyaların bir ayaklanma veya direniş hareketi başlatması halinde, komşu Müslüman ülke halklarının ve devletlerinin dindaşları Rohingyaların yardımına koşabileceğinden endişe etmektedir. Bu iki komşu ülke arasında çıkabilecek herhangi bir savaşta Rohingyaların kesinlikle dindaşlarıyla birlikte hareket edeceğine inanılmaktadır. İşte bütün bu ihtimalleri saf dışı bırakabilmek için Burmalılar Rohingyalara karşı soykırım politikası benimsemiştir.

4) Arakan'ın Coğrafi Durumu ve Arazi Yapısı

Arakan, Burma'nın geri kalanından fiziki ve coğrafi olarak *Arakan Yoma* (Arakan Tepeleri) adlı sıradağlarla ayrılmıştır. Tarihçiler buranın Chittagong Ovası'nın bir uzantısı olduğunu söylerler. Bölge, Bengal Körfezi'nin doğu kıyısı boyunca uzanan 580 kilometrelik sahil şeridiyle Hint Okyanusu'na ve dış dünyaya açılır. Bangladeş'le olan 285 kilometrelik deniz ve kara sınırı son derece kolay erişilebilirdir. Arakan arazisi dağlık ve sık ormanlarla kaplıdır. Ayrıca delta arazilerinden geçen akarsular ağına sahiptir. Arakan ile Bangladeş arasındaki sınırın iki yanında yaşayan halk aynı dili konuşur, aynı dine inanır ve aynı fizyonomiye sahiptir. Arakan'ın arazisi düzensiz gerilla savaşı için idealdir. Bütün bu faktörler de kendi halk tabanına sahip olmayan işgalci ordu için iyiye işaret değildir.

V. BÖLÜM

Rakhine-Magh Liderlerinin Soykırım Gerekçeleri

1) Tarihî Düşmanlık

Sanda Thudamma (1652-1666) zamanından itibaren siyasi iktidarın sıkça el değıştirmesiyle toplumlar ve dinler arası kin ve mücadele aralıksız devam etmiştir. Arakan'ın son iki hükümdarı etnik olarak Kamanlara mensuptu ki, bu durum Rakhine Budistlerinin kabul edebileceğı bir şey değildi. Bu yüzden anavatanlarının bağımsızlığını kaybetmek pahasına da olsa Kamanlardan kurtulmak için Ava kralını topraklarına davet ettiler. Rakhine-Maghlar, Müslümanların barış içinde tüm sosyokültürel, ekonomik ve siyasi haklardan faydalanarak yaşamasına izin verildiğı takdirde, onların yirmi-otuz yıl gibi bir sürede Arakan'ın siyasi yapısına hâkim olacağına ve komşu Müslüman ülkenin de yardımıyla Arakan'ı Burma'dan ayıracağına inanıyordu. Böyle bir siyasi senaryonun gerçekleşmesini asla istemeyen Rak-

hine liderleri daha önce de yaptıkları gibi Müslümanlardan kurtulmaya karar verdiler.

2) Dinî Dar Görüşlülük

Mrauk U zamanında dinî özgürlüklerin tamamının verilmiş olması dolayısıyla İslam Budizm'e galebe çalarak hâkim din haline gelmişti. İşte bu sebeple Arakan tarihinin tekerür etmesini istemeyen Rakhine-Maghlar, sadece kendi dinî dar görüşlülükleri yüzünden herkesin dinini özgürce yaşayacağı bir ortamı arzu etmemektedir. Onun yerine dindaşları olan Burmalıların hegemonyası altında kalarak Kalalara üstünlük kurmayı tercih etmektedirler.

3) Arakan Müslümanlarının Hızlı Nüfus Artışı

Rakhine-Maghlara kıyasla Rohingyaların nüfus artışı çok daha hızlıdır. Rakhine-Maghlar için Arakan'ın demografik profilinin kısa süre içinde Müslümanlar lehine değişecek olması ihtimali çok endişe vericidir. Böyle bir durumu asla kabul etmek istemeyen Rakhine-Magh liderleri bu doğal nüfus artışını soykırım da dâhil her türlü yoldan tırpanlamaya kararlıdır.

Rakhine-Magh liderlerinin peşini bırakmayan bir diğer mesnetsiz korkuları da çok küçük bir alanda dünyanın en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip komşu Müslüman ülkenin er ya da geç bir nüfus patlaması yaşayacağı ve bu durumda da fazla nüfusun daha az nüfus yoğunluğuna sahip olan Arakan'a zorla girmenin bir yolunu bulacağıdır. Onla-

ra göre eğer Arakan'daki Müslüman topluluk güçlenirse bu senaryonun gerçekleşme ihtimali artacaktır.

4) Rakhine-Maghların Bağımsızlığını Nimetlerini Rohingya Halkıyla Paylaşmak İstememesi

Rakhine-Magh halkının bir kısmı ana vatanlarının bağımsızlığını geri kazanmayı hayal ediyor, ancak bağımsızlık nimetini Kalalarla paylaşmaya zihinsel olarak asla hazır değiller. Zira onların gözünde hem Kalalar hem de Burmalılar düşman. Önce düşman devletin ezici gücünü kullanarak daha zayıf olan Kalalardan kurtulup kısa sürede sonuçlandıracakları bu meseleyi çözdükten sonra, asıl hedefleri olan Arakan'ın bağımsızlığı için Burma hükümetine baş kaldıracabilecekler. Böylece de bağımsızlığın nimetlerinden tek başlarına faydalanabilecekler. Bu stratejinin bağımsızlık için tek yol olduğuna inanıyorlar.

VI. BÖLÜM

Farklı Hükümetlerin Soykırım Yöntem ve Taktikleri

Rakhine-Burma ittifakının planladığı komplo çerçevesinde muhtelif Burma rejimleri Müslümanları siyasi olarak marjinalleştirip dış müdahale ihtimalinin olmadığı durumlarda genel soykırım uygulamak için farklı strateji ve taktikler denediler. Direnişle karşılaşınca da göz boyama politikası benimseyerek Rohingya halkına karşı planladıkları büyük soykırım hedefine uygun şekilde, şartlara göre şiddetin dozunu ve biçimini değiştirerek devam eden bir strateji yürüttüler.

1) İngiliz Döneminde Siyasi Marjinalleştirme

İslam karşıtı bir dünya görüşüne sahip olan İngilizler, bütün sömürgelerinde olduğu gibi Arakan'da da aynı yaklaşımdan hareketle Müslümanlara yönelik ayrımcı bir politika izledi. 2. Dünya Savaşı'nda Japonlara karşı İngilizlerin yanında yer alan ve hayatları pahasına da olsa İngiliz seferberliğine

katılıp Arakan cephesinde Japonların mağlup edilmesinde rol oynayan Rohingyalar, İngiltere tarafından ihanete uğradı. İngilizler Arakan'ın Budist nüfusuna iltimas geçerken Müslümanlar büyük bir ayrımcılığa maruz kaldı ve hiçbir zaman yüksek devlet kademelerine çıkmalarına izin verilmedi. İngilizlerin Arakan Müslümanlarına reva gördüğü ilk haksızlık, Rakhine-Burma ittifakının yönlendirmesiyle Müslümanları Burma'nın Hintli nüfusundan sayarak Rakhine-Maghları o toprağın yerlisi kabul etmek oldu.

Burma'nın İngiliz Rac'ından ayrılması gündeme geldiğinde, yine Rakhine-Burma ittifakının isteği doğrultusunda Londra'daki Burma Yuvarlak Masa Konferansı'na hiçbir Arakanlı Müslüman delege davet edilmedi. Oysa ki bu toplantıya Rakhine-Magh Budistlerinin üç temsilcisi ve tüm Burma'daki Hint Müslümanlarını temsilen bazı kişiler davet edilmişti. Böylece Arakan Müslümanları "Ayrılık" konusundaki görüşlerini dillendiremediler ve Burma'nın bağımsızlığına giden siyasi süreçte marjinalleştirildiler. "Burma'dan ayrılmalı mı?" sorusu hayati önem taşıyordu çünkü "Arakan Burma'nın parçası olarak merkezi yönetimin altında mı kalacak yoksa ayrılacak mı?" sorusu, bu ilk soruya bağlıydı. Böylece Arakanlı Müslüman liderler 1937'deki ayrılmadan sonra, İngiltere tarafından Burma'ya verilen "Yerel Yönetim" (kendi iç işlerini yönetmeleri) hakkından faydalanarak yönetimin bir parçası olma şansını kaybetti. "Yerel Yönetim" in Arakan bölümü, kadrolarını 1942'de Burmalı Thakin liderleriyle iş birliği yaparak soykırım gerçekleştirecek olan Rakhine-Magh Thakinleri ile doldurdu.

2) 1942 Müslüman Karşıtı Ayaklanma ve Katliam

Burma'nın Arakan'la birlikte İngiliz Rac'ından ayrılmasından sonra "Yerel Yönetim" kadroları Thakinlerin eline geçti. Burmalı yerel yönetim yetkilileri ve Rakhine-Magh Thakinleri Arakan Müslümanlarını katletmek için uygun fırsat kolluyorlardı. Thakin yöneticilerin o dönemde Burma'daki topluluklar arasında tırmandırdığı gerilim taşkınlıklara yol açıyordu. 1938'de Rangoon, Mandalay ve Burma'nın diğer büyük şehirlerinde çıkan Hint karşıtı ayaklanmalar, özellikle de Burma'daki Müslümanları etkiledi. O sıralarda 2. Dünya Savaşı ufukta görünüyor ve Japonlar Burma'ya saldırmak için hazırlık yapıyordu. İngiliz sömürge döneminde Burma'ya gelmiş olan yüz binlerce Hintli bütün yolları kullanarak, özellikle de Arakan yoluyla Yoma'dan İngiliz Rac'ına geçerek büyük gruplar halinde memleketi terk etmeye başlamıştı. Japonlar 23 Aralık 1941'de Rangoon'u bombaladılar ve İngiliz birlikleri Arakan ve Burma'dan Hindistan'a geri çekildi. Bu gelişme, Burma ana karasındaki Hintliler ile Arakan'daki Rohingyalar arasında büyük bir dehşet uyardı. Zira İngilizlerin çekilmesinden sonra genel bir katliam yapmak için hazırlıklar zaten başlamıştı.

İngilizler çekildiğinde Arakan'ın yönetimi Arakan yüksek komiseri sıfatıyla bir Rakhine-Magh'a emanet edildi. Thakinler Müslümanların mallarını yağmalamaya ve talan etmeye başladılar. Japonlar 23 Mart 1942'de Akyab'ı bombaladı. Bombardımanın ardından bölgedeki İngiliz kuvvetlerinin tamamı arkalarında Thakinlerin eline geçecek büyük miktarda muhtelif cephane bırakarak Burma'yı terk

etti. Thakinler ayrıca belediye memurlarının, polis memurlarının ve jandarmaların silahlarına da el koydu. Bir gemi dolusu silah ve cephanelik Kyauktaw'da Komiser U Kyaw Khine ve Minbya'da Thakinlere teslim edildi. Rakhine-Maghlar artık planlanmış olan katliamı liderlerinden gelecek emirle başlatmaya hazırdı. Arakan'daki U Pinya Thiha (Budist rahip), U Tha Zan Hla, U San Kyaw Aung ve U Maung Kyaw isimli Thakin liderlerinin soykırım emrini vermeleyle 28 Mart 1942 günü Müslümanlar barbarca katledilmeye başlandı.

2. Dünya Savaşı'nda Arakan Müslümanları İngilizlerin yanında saf tutarken Rakhine-Burma müttefikleri Japonların yanında yer aldı. Bu planladıkları katliamı yapmak için büyük bir fırsattı. Çünkü yaptıkları barbarca katliamlarla ilgili Japonların kendilerine hesap sorabileceğine dair hiç bir endişe duymuyorlardı. 1942 katliamının hedefi, İngiliz Rac'ı ile Burma arasında sınır oluşturan Naf Nehri'nin doğu kıyısında yaşayan tüm Arakan Müslüman nüfusu imha etmektir. Ama atasözünün de dediği gibi "Kul kurar kader gülermiş." Müslümanlar üzerlerine doğru gelen ve Müslüman yerleşimlerini ateşe verip ahaliyi kılıçtan geçiren Rakhine-Magh katillerine karşı Buthidaung Savaşı'nda güçlü bir direniş gösterdiler. Rakhine-Maghların Buthidaung Savaşı'nda yenilmesi Müslümanlara Arakan'da yeniden yaşama hakkı verdi. Bir ay süren bu önceden tertiplenmiş katliamda 100.000'den fazla Müslüman öldürüldü, 294 Müslüman köyü tamamen yok edildi, evsiz kalan 500.000 kişi göç etmek zorunda kaldı, 80.000 kadarı da Bangladeş'e kaçıp oraya yerleşti.

Rakhine-Maghların yenilgisinden sonra Arakan Müslümanları Rathedaung ilçesindeki bazı bölgeler de dâhil olmak üzere Mayu Yarımadası'nı tamamen kurtardılar ve İngilizler "Barış Komitesi" adı altında geri gelene kadar bölgeyi yönettiler. Fakat 2. Dünya Savaşı sona erdikten sonra Magh-Burma ittifakı yarım kalan planlarını uygulamak için yeniden fırsat kollamaya başladı.

3) 1947 Panglong Milletler Konferansı

İngilizler, İttifak Kuvvetleri'nin savaşı kazanmasına yardım eden sömürgelere bağımsızlık vaat eden Atlantik Paktı'na göre Burma'ya bağımsızlığını verme taahhüdünü yerine getirmek durumundaydı. Önceleri ülkesini Japonların istila etmesine yardım eden Burma ulusal lideri Aung San, İngilizlerin geri döndüğü son günlerde saf değiştirip İttifak Kuvvetleri tarafına geçti.

Bağımsızlık günü yaklaşırken ana kara Burma'daki Müslüman liderler gelecekteki siyasi stratejileri konusunda görüş ayrılığı içindeydiler. Tüm Burmalı Müslüman kuruluşları temsil eden *Burma Müslüman Kongresi* (BMK) Aung San liderliğindeki AFPFL Partisi'ne katılma kararı aldı. Arakan'daki Rohingyalılar etnik ve tarihî kökenlerinin farklı olmasına dayanarak Arakan'da gelişen bu yeni durum içerisinde pozisyonlarını İngiliz hükümetine açıkça ifade ettiler. Arakan Müslümanlarının Budist Arakanlılardan ayrı bir halk olarak tanınmasını ve kendilerine bölgesel özerlik verilmesini İngiliz hükümetinden talep ettiler. Karen, Kachin, Shan, Kayah gibi Burma'daki diğer halklar Aung San'ı des-

tekleyip Burma Birliği'ne katılmayarak ya tamamen bağımsızlık ya da kendi topraklarında bölgesel özerklik istediler.

Aung San bağımsızlık sonrası Burma'da bütün halkların Burma Birliği'ne katılmak istediğine İngiliz hükümetini ikna edemediği sürece İngilizlerin Burma'ya bağımsızlık verme konusunda bir acelesi yoktu. Aung San tüm ülkeyi dolaşarak bütün halkları birlik ve beraberlik içinde bir arada yaşam ilkesi üzerine Burma Birliği'ne çekmeye çalıştı ve bin bir güçlkle Shan eyaletindeki Panglong'da Burma'nın siyasi geleceğini müzakere etmek üzere bir milletler konferansı düzenlemeyi başardı.

Tarihî Panglong Konferansı 1947'nin Şubat ayında gerçekleşti. Aung San, Rohingyaların siyasi olarak marjinalleştirilmesi politikasıyla eş güdümlü olarak ve Rakhine-Magh entrikalarıyla uyumlu bir şekilde Panglong Konferansı'na Arakan Müslümanlarının temsilcilerini davet etmedi. Burmalı Müslümanlar AFPFL'ye katılmayı kabul ettikleri için Aung San Arakan Müslümanlarını yok saymada bir beis görmedi. İngilizler de Arakan Müslümanlarının Burma'da ayrı bir etnik grup olarak tanınma taleplerini göz ardı ederek onların Burma'nın siyasi geleceğini şekillendirecek müzakerelere katılmalarına engel oldu. Tüm Arakan halkını temsil eden Rakhine-Magh temsilcisi ise, Aung San ve Rakhine-Magh liderleri arasındaki gizli anlaşmaya uyarak Arakan'ın merkezî yönetimin altında kalmasını tercih etti.

4) Burma Milisleri Katliamı

Panglong Konferansı'ndan dışlanmış ve açıkça bir etnik temizlik politikasıyla karşı karşıya kalmış olan Arakan Müslümanları için Burma'nın bağımsızlığı âdeta bir lanetti. Bağımsızlık kazanıldıktan kısa süre sonra Burma rejimi *Burma Milisleri* adında %90'ı Müslümanların azılı düşmanı olan Rakhine-Maghlardan oluşan bir sınır muhafız kuvveti kurdu. Burma bağımsızlığını aldığı sıralarda Pakistan da -1947 Ağustos'unda- bağımsızlığını kazanmıştı. Yeni bağımsız olmuş ve Keşmir sorunu gibi büyük problemlerle boğuşan Pakistan, sınırının doğu yakasında olup bitenle ilgilenemeyecek kadar meşguldü. Ayrıca bu genç devletin savunma kapasitesi de komşu ülkede olanlara müdahale edebilecek kadar geniş değildi.

Rakhine-Magh olan Akyab bölge komiser yardımcısının emri altındaki Burma milisleri, hâkim havanın kendi lehlerine olduğunu fark ederek kuzeyde yeni bir etnik temizlik operasyonu başlattı. Müslüman erkek, kadın ve çocuklar makineli tüfeklerle tarandılar. Özellikle entelektüeller, dinî şahsiyetler ve köy ileri gelenleri tek tek vuruldu, yüzlerce köy ateşe verildi. Katliamda 10.000'den fazla insan hayatını kaybetti, 50.000 kişi de canını kurtarmak için Doğu Pakistan'a kaçtı.

5) İsyancıları Bastırma Operasyonu Adı Altında Etnik Temizlik ve İmha

Burma milislerinin, göçmenlik bürosu memurlarının ve Rakhine-Magh polis kuvvetlerinin zulmüne ve yerel yetki-

lilerin yaptığı haksızlıklara dayanamayan Rohingya halkı silahlı mücadele için örgütlendi. Devlet ise direnişi kırmak için Müslüman bölgesine düzenli olarak geniş kapsamlı silahlı operasyonlar düzenlemeye devam etti. Bu operasyonlar sırasında on binlerce sivil yurtlarından edildi, tutuklanıp işkence gördü ve yargısız infaza maruz kaldı. Sınırdaki pek çok köy tamamen yakıldı veya boşaltıldı. Çok sayıda Müslüman Arakanlı Doğu Pakistan'a sığındı. Direnişi bastırmak için uygulanan sert tedbirlere rağmen direniş daha da ivme kazanarak Arakan'ın kuzeyindeki pek çok kırsal bölgede hâkim olmaya başladı. Bu durum, rejimin ve Rak-hine-Maghların zihninde bir korku yarattı. Bu sırada Pakistan hükümeti de göçmen sorununu çözmesi ve Müslüman halkın mağduriyetine son vermesi için Burma'ya aralıksız baskı yapıyordu.

6) Soykırım Planının Ertelenmesi ve Normalleşme Politikası

Rejim, Rohingyaların artan direniş mücadelesinin uygulamak istediği soykırım politikaları için ciddi bir tehlike oluşturmamasından korktu ve taktik değiştirerek etnik temizlik kampanyasına devam edebileceği daha uygun şartlar oluşana kadar soykırım planını bir süreliğine erteledi. Bundan sonraki hedefi isyanı izole edip etkisiz hale getirmek olduğu için, direnişi yatıştıracak bazı adımlar attı.

Bunun için de öncelikle direniş güçleriyle halk arasındaki uyumu bozacak güçlü siyasi hamlelerde bulundu. 25 Eylül 1954 günü akşam saat 20.00'de Burma Başbakanı radyodan yaptığı ulusa sesleniş konuşmasında "Rohingya" halkının

diğer halklarla her yönden eşit ve Burma'ya ait yerel bir etnik grup olduğunu ilan etti. Rohingya halkının bütün temel haklarını belli ölçüde iade etti. Müslüman milletvekili ve siyasetçiler de -artık mağduriyetlere son verildiğine göre- halka barışçıl yollardan daha fazla hizmet edebileceklerine inandırılarak iş birliğine ikna edildi. Direniş içindeki farklı fraksiyonların çekişmesinden bıkmış olan ve devlete karşı üstünlük sağlama şansı göremeyen siyasetçiler, Müslümanların durumunun iyileştiğini düşünerek insanları devletle iş birliğine girmeye teşvik etti.

Bu durumdan faydalanan rejim, direnişi bitirebilmek için sopenin ucundaki havuç formülünü kullandı. 1954 Kasım'ında direnişçilere karşı geniş bir kampanya başlatılarak Müslümanlar arasından direnişçilerle savaşacak bir "gönüllü birlik" kuruldu. Öte yandan direnişçi liderlere de barış çubuğu uzatılarak silahlı mücadelenin beyhudeliğinden dem vurulup silahlarını bıraktıkları takdirde taleplerinin karşılanacağı yönünde birçok vaatte bulunuldu.

Direnişi daha da yalnızlaştırmak için Başbakan U Nu ve Savunma Bakanı U Ba Swe en stratejik Müslüman bölgeler olan Maungdaw ve Buthidaung'u ziyaret etti. Bu dönemde Müslümanlar bölgede devlet yanlısı büyük mitingler düzenledi. Bu mitinglerde konuşan başbakan ve savunma bakanı, Rohingyaların bu toprağın efendileri olduğunu ve Burmadaki diğer etnik gruplarla her yönden eşit olduğunu söylediler. Ayrıca Müslümanların kalkınması için *Mayu Sınır Yönetimi* adlı ulusal bir Müslüman bölge oluşturulacağı da açıklandı. Yerli Müslümanlardan oluşan "*Mayu Ye*" (Mayu Polisi) adlı özel bir polis birliği kuruldu ve kamu dü-

zeni sağlanmaya başlandı. *Burma Radyo Televizyonu* da diğer yerel programlar gibi haftada iki defa Rohingya dilinde program yayınlanmaya başladı.

Direnış artık halktan izole olmuştu. Kitlelerin desteği olmadan direnişin ayakta kalması gittikçe zorlaşıyordu. Rejim bir yandan direniş dağıtmak için her geçen gün daha güçlü biçimde ilerlerken bir yandan da silahlarını bırakmaları için yalan vaatlerle Müslümanları kandırmaya çalışıyordu. Rejimin bu çabaları sonuç verdi ve direniş grupları arasında görüş ayrılıkları ortaya çıktı, fraksiyonlar arasındaki çekişmeler arttı. Sonunda rejim, Müslüman “Gönüllü Birlikler”ini kullanarak ve halkın da iş birliği ile direniş tamamen silah bırakmak zorunda bıraktı. 1961 sonuna gelindiğinde direniş birliklerinin çoğu hükümet güçlerine teslim olmuştu. Böylece rejimin Rohingya halkına karşı uyutma politikası hedefine ulaşmış oldu. Ancak direniş birlikleri silahlarını bırakır bırakmaz rejimin tavrı değişt ve direnişçilere bulunduğu vaatlerin hepsinden vazgeçti.

7) Etnik Temizlik Kampanyasının Askerî Darbeyle Yeniden Başlaması

1962 Mart’ında General Ne Win komutasındaki Burma ordusu kansız bir darbeyle iktidarı ele geçirerek parlamento-yu dağıttı ve anayasayı askıya aldı. Ülke General Ne Win başkanlığındaki *Devrimci Kumanda Konseyi* tarafından idare edilmekteydi. General Ne Win, yönetimi ele geçirir geçirmez Rohingyalara karşı bir iftira kampanyası başlatarak yeniden etnik temizliğe girişti. Devrimci Kumanda Konseyi Arakan bölgesi yetkililerine Müslümanların ha-

reketlerini kısıtlamaları, bütün Müslüman polis ve personeli kovmaları veya ülkenin ücra köşelerine sürmeleri ve tüm yüksek rütbeli memurların tayinini çıkartmaları veya emekliye ayrılmaya zorlamaları için bir tebligat gönderdi. Mayu Sınır Yönetimi ilga edildi ve Rohingyalara ait bütün sosyokültürel kuruluşlar yasaklandı.

Askerî rejim Rohingyalara uygulanan insan hakkı ihlallerini de artırdı. Keyfî tutuklama, işkence, haraç ve yargısız infazlar arttı. Bu tür haksız fiilleri gerçekleştirenler hakkında hiçbir yasal işlem yapılmadı. Askerin Rohingyalara olan tutumundan cesaret alan Rakhine-Magh halk ile polis ve devlet memurları da Müslümanları her geçen gün daha çok taciz etmeye başladı. Çoğunluğu Rakhine Budistleri olan göçmenlik dairesi yetkilileri, Kuzey Arakan'da terör estiriyordu. Müslümanlara köylerini boşaltmaları ve başka yerlere gitmeleri için tebligatlar gönderilmeye başlandı. Kyuaktaw, Minbya, Mrohaung, Pauktaw, Myebon kasabalarından binlerce Rohingya, göçmenlik dairesi görevlileri tarafından evlerinden, yurtlarından sürülüp zorla sandallara bindirilerek Maungdaw ve Buthidaung sınır kasabalarına gönderildi. Oradan da Naf Nehri'nin karşı yakasındaki Doğu Pakistan'a gitmeye zorlandılar.

1974'te Devrimci Kumanda Konseyi, askerî bir partiye dönüşmüş olan *Burma Sosyalist Program Partisi* (BSPP) tarafından tek partili sistemle yönetilecek Burma Sosyalist Devleti'ni ilan etti. General U Ne Win, artık sadece U Ne Win olarak partinin başına geçti ve devlet başkanı oldu. Arakan bölgesi eyalet ilan edildi ve "Rakhine eyaleti" adını aldı. Bu da eyaletin sadece Rakhinelere ait olduğu ve burada Müs-

lûmanlara yer olmadığı anlamına geliyordu. Bu dönemde BSPP'nin tüm yetkilileri ve Rakhine-Maghlardan oluşan Rakhine eyaleti yönetimi, Rohingya'lara karşı insan hakkı ihlallerini artırarak pek çok kıyım gerçekleştirdi. Bunlardan en çarpıcı olan, Ne Win'in BSPP'sinin Arakan'da uyguladığı demografik transformasyondur. BSPP rejimi Müslümanların arazilerine, mezarlıklarına, sosyal alanlarına el koydu ve onlara ait pek çok ibadet yerini yıkıp yok etti. Arakan'ın diğer bölgelerinden ve Burma içlerinden hatta Bangladeş'ten Budistler getirtilip "Model Köy" adı altında Müslüman yerleşimlerinin ortasına yerleştirildi. Ayrıca Müslüman bölgesinde çok sayıda pagoda ve manastır inşa edilerek Arakan'a bir Budist toprağıymışçasına yeni bir çehre çizildi.

BSPP idaresi sırasında Ne Win Arakan'ı bir kez ziyaret etti. Anlatılanlara göre bu ziyaret sırasında Akyab havalanı karşısındaki camiye gördüğünde çok sinirlenen Ne Win, Kalalara yani Müslümanlara ait sembolleri hâlâ silememiş oldukları için Rakhine eyalet yetkililerini payladı. Akyab'daki toplantıda Rakhine eyaleti BSPP kurmayları eyaletin ekonomik potansiyelinden bahsederek Ne Win'e ekonomik kalkınma için bazı projeler gerçekleştirmeyi teklif ettiler. Ne Win onlara Kalaların işini bitirmeden böyle bir şeyin gereksiz olduğu cevabını verdi. O zamanki Batı Kolordu Kumandanı ve şimdiki *Millî Demokrasi Cephesi* genel sekreteri General Tin Oo, Akyab'daki yüksek rütbeli yetkililerle bir toplantı yaparak hükümetin gittikçe artan Kala problemini çözmek için yirmi yıllık bir plan tasarladığını söyledi. Yirmi yıllık plandan kasıt, Kalaların yirmi yıl içerisinde ortadan kaldırılmasıydı. Öte yandan göçmen makamları ve polisin Rohingya'lara zulmü artarak devam

ettiğinden Rohingya'lar büyük gruplar halinde Arakan'ı terk etmek zorunda kaldı.

8) Bangladeş'le Sahte Dostluk

Bangladeş, 1971'de dokuz ay süren zorlu bir bağımsızlık savaşından sonra kuruldu. Buradaki bağımsızlık savaşı başladığında olayları yakından takip eden Burma, asla herhangi bir tarafın lehine veya aleyhine söz söylemedi; çünkü komşudaki savaşı kimin kazanacağı belli değildi. Bangladeş bağımsızlığını ilan eder etmez onu ilk tanıyan devletlerden biri -Pakistan'la olan dostluk ilişkisine rağmen- Burma oldu. Burma Bangladeş'i resmî olarak tanıyan altıncı ülkedi. Burma'nın Bangladeş'i alelacele tanımmasının altında yatan sebep, Bangladeş'in iyiliğini isteyen gerçek bir dost imajı vererek bu dostluk kisvesi altında Müslümanları imha planını yürütürken fazla dikkat çekmemektir. Burma güçlerince Arakan Müslümanlarına her gün uygulanan zulüm ve haksızlıklar bu süreçte Bangladeş tarafından ufak bir mesele olarak görüldü ve 1975'teki BSPP hükümeti zamanında iki ülke arasında patlak veren göçmen sorununa kadar Burma en yakın dost olarak kabul edildi.

9) Şeyh Mucib'in Ültimatomu ve Burma'nın İvedi Cevabı

BSPP yönetimi altında Müslümanlara uygulanan baskı devam ederken, Müslüman köylerin boşaltılıp insanların yerlerinden yurtlarından sürülmesi gittikçe daha sık yaşanan bir olay haline geldi. 1975'te göçmen makamları Bangladeş sınırındaki bazı köyleri boşaltarak 5.000 Rohingya'yı zorla

sınırın öte yanına, Bangladeş'e sürdü. Mülteciler Bangladeş'e girince bu durum hükümetin, medyanın ve uluslararası STK'larla Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (BMMYK) dikkatini çekti. Mülteciler geçici barınaklara yerleştirilerek kendilerine devlet ve BM tarafından yardım sağlandı. Bangladeş Başbakanı Burma büyükelçisini makamına çağırıp mülteciler 48 saat içerisinde geri alınmazsa Burma devletinin bunun sonuçlarına katlanacağını söyledi. Burma rejimi ultimatomen sert dilinden paniğe kapıldı. Şeyh Mucib'in Bangladeş halkına bağımsızlığını kazandıran güçlü siyasi karakteri ve bölgenin önemli gücü Hindistan'la olan son derece iyi ilişkileri dikkate alındığında Burma'nın Şeyh Mucib'in ikazlarını göz ardı edip ona kafa tutacak cesareti göstermesi mümkün değildi. Burma büyükelçisi mültecileri derhal geri alacaklarını bildirdi. Ardından mülteciler Arakan'daki evlerine dönüp yeniden yerleştiler. Ancak Rohingyalara karşı imha politikası alttan alta devam etti.

10) Bangladeş'te Siyasi Kargaşa ve 1978 Naga Min Operasyonu

1975 Ağustos'unda Şeyh Mucib'in suikastla öldürülmesinin ardından, Bangladeş derin bir siyasi karmaşaya gömüldü. Ülkede darbe üstüne darbe oldu ve nihayetinde Şeyh Mucib ur-Rahman kadar siyasi gücü olmayan General Ziya ur-Rahman iktidara geldi. General Ne Win bunun Arakan Müslümanlarına karşı geniş kapsamlı bir soykırım operasyonu başlatmak için uygun zaman olduğunu hesapladı, çünkü mevcut koşullarda Bangladeş'in meseleye müdahale etmesine imkân yoktu.

Bu plana göre Arakan eyalet makamları BSPP'deki en yüksek idari birim olan Devlet Konseyi'nin kontrolündeki göçmen dairesinin yetkilileri, polis ve orduyu kullanarak Rohingya halkına karşı *Naga Min (Ejder Kral)* kod adlı etnik temizlik operasyonunu başlattı. Devlete ait basın organları operasyonu nüfus kontrolü olarak tanımladı. Ama gerçek amaç, uygulanan vahşetle Müslümanları korkutup Arakan'ı terk etmeye zorlamaktı.

6 Şubat 1978'de en büyük Müslüman köyü olan başkent Akyab'daki Sakkifara köyünde başlayan operasyon kısa sürede tüm bölgeye şok dalgaları şeklinde yayıldı. Kadın-erkek, genç-yaşlı Müslümanların kitleler halinde tutuklanıp işkence görmeleri, tecavüze uğramaları ve öldürülmeleri Kuzey Arakan'ın diğer şehir ve köylerindeki Müslüman halkı da psikolojik olarak çökertti. Toplama kamplarında Müslüman kız ve kadınlara anne babaları ve eşlerinin gözü önünde tecavüz edildiğine dair haberler hızla yayılıyordu. Sonunda Naga Min ekibi Buthidaung'a ulaştı ve kasabayı cehenneme çevirdi. Gittikleri her yeri mahvediyorlar, arkalarında perişan halde köyler, kasabalar bırakıyorlardı. Bu dönemde kadın erkek on binlerce Müslüman zindanlarda işkence gördü ve öldürüldü. Çoğu kadın toplama kamplarında tecavüze uğradı. (bkz. *Burma'da Müslüman Arakanlılara Karşı Soykırım*, RPF, 1978)

Bu operasyonun vahşetinden korkuya kapılan ve canlarının, mallarının ve şereflerinin emniyeti tamamen belirsiz olan Müslümanlar, büyük gruplar halinde evlerini terk edip dağlık araziler ve dere yataklarından geçerek Bangladeş sınırına doğru ilerlemeye başladı. Yolda zorba

Rakhine-Maghlar ve açgözlü güvenlik güçleri tarafından sistemli bir şekilde saldırıya uğruyor ve soyuluyorlardı. Pek çok mülteci rastgele açılan ateş sonucu öldü, pek çoğu da aşırı yüklü kayıklarla karşı kıyıya geçerken yükselen Naf Nehri'nde boğuldu. Sakinleri köyleri terk eder etmez Rakhine-Maghlar onların evlerini yağmalayıp ateşe verdi ve hayvanlarını kaçırdı.

Dehşet içindeki Müslümanlar sınırda toplaşıp Bangladeş'e geçmeye çalıştığında ise buna izin verilmedi ve sınırı geçenler tekrar geri gönderildi. Eşyalarıyla Naf Nehri'nin bataklıklarında sıkışıp kalan halkın dramı içler acısıydı. Bangladeş sınır polisi onları kayıklarına geri binip Burma'ya dönmeye zorluyordu. Ancak kara sınırındaki Taungbro köyünde Burma güvenlik güçlerinin toplaşmış olan mülteci kalabalığının üstüne ateş açarak onlarca mülteciyi öldürdüğüne şahit olan yerli ve yabancı gazeteciler, Bangladeş'i sınırı açmaya zorladı. Mülteciler kitleler halinde denizden ve karadan sınırı geçti. Kısa sürede mülteci sayısı 300.000'e ulaşmıştı. Buradaki insani durum korkunçtu. Mültecileri derme çatma kamplarda barındıran Bangladeş'in bu devasa sorunla baş etmeye gücü yetmiyordu. BM organları, STK'lar ve pek çok ülke bağış yaparak insani yardım operasyonuna destek verdi. Buna rağmen yetersiz yiyecek ve sağlıksız şartlar yüzünden birkaç bin insan öldü.

Bangladeş Burma üzerinde baskı oluşturup Burma vatandaşı olan mültecileri geri alması için yoğun diplomasi faaliyetine girişti. Burma ise katliamlardan kaçarak Bangladeş'e sığınan Arakanlıların Burma vatandaşı olduğunu inkâr etti ve onların nüfus kontrolü sırasında yasa dışı yollarla Bur-

ma'ya girdikleri için kovuşturmayla uğramaktan korkan kaçak Bangladeşli göçmenler olduğunu iddia ederek uluslararası kamuoyunun baskısına rağmen mültecileri geri almayı reddetti. Bir yurt dışı gezisinden dönmekte olan General Ne Win ile General Ziya ur-Rahman tesadüfen Dakka Havlimanı'nda karşılaştı. Burada yapılan karşılıklı görüşmede Ne Win mültecileri geri almayı reddedince General Ziya ur-Rahman Ne Win'e iki seçenek sundu; ya mültecileri geri alacak ya da Libya'nın yardım edeceği Rohingya gerilla savaşına hazır olacaktı. Ne Win cevap vermeden Burma'ya döndü. Ama meseleyi sakın kafayla tekrar düşününce tehlikeyi fark etti. Ziya ur-Rahman'ın Libya destekli gerilla savaşına dair keskin uyarısına karşılık Bengalli köleleri geri almayı reddetmek çok da akıllıca olmayacaktı. Kaldı ki sürekli baskı altında tutulurlarsa zaten ülkeyi terk etmek zorunda kalacaklardı. Ne Win Ziya ur-Rahman'a mültecileri geri almaya ikna olduğunu bildirdi. İki ülke arasında mültecilerin iadesiyle ilgili bir anlaşma imzalandı. Naga Min Operasyonu'nunda Arakan'da ve mülteci kamplarında toplam 40.000 insan öldürüldü. Bu dönemde göç eden Arakanlıların 60.000'i Bangladeş toplumu içine karışarak oradan başka ülkelere geçti. Her şeyini kaybetmiş olan 200.000 kişi ise Arakan'a geri döndü.

11) Arakan Müslümanlarını Vatandaşlıktan

Çıkaran 1982 Yasası

BSPP rejimi Müslümanları Arakan'ı terk etmeye mecbur bırakmak için onları resmî olarak yabancı ilan etmeye karar verdi ve ağır kısıtlamalar getirdi. 1979'da mültecilerin geri dönüşünden sonra Ne Win 1982'de meclisten yeni

bir vatandaşlık yasası geçirdi. Bu yasanın amacı Rohingyalı “Vatansız” ilan etmektir. Bu yeni yasa, vatandaşları üç grupta sınıflandırıyordu: vatandaş, fahri vatandaş ve yabancı uyruklu olup vatandaşlığa kabul edilenler. Yasada “Vatandaşlık” bölümü altındaki üçüncü madde İngilizlerin Arakan’ı işgali olan 1823’ten önce Burma’ya yerleşen bütün etnik grupları “vatandaş” olarak sınıflandırmaktaydı. Fahri vatandaş veya yabancı uyruklu olup sonradan Burma vatandaşlığına geçtiği kabul edilen kişiler ise Burma’ya İngiliz idaresi zamanında girmiş olanlardı. Fahri vatandaşlar 1948 Burma Birliği Vatandaşlık Yasası’na göre başvuruda bulunup vatandaşlık almış kişilerdi, yine daha önce vatandaşlık başvurusu yapmayıp yeni başvuru yaptığı takdirde vatandaşlığa kabul edilebilecek olan kişiler yabancı uyruklu vatandaşlar olarak sınıflandırılmaktaydı. Ama yasanın dördüncü maddesine göre bir etnik grup üyesinin vatandaş sayılıp sayılmayacağı mahkeme kararına değil Devlet Konseyi’nin kararına bağlıydı. BSPP rejimi Rohingya halkının Burma’ya 1823’ten sonra gelip yerleştiği iddiasıyla Arakan’daki bin yıllık Rohingya varlığını yok sayarak onları “vatandaş” listesinden çıkartıp “vatandaş olmayanlar” grubuna soktu. Bu da “vatansız” oldukları anlamına geliyordu.

1982 Vatandaşlık Kanunu’nun yürürlüğe girmesinin ardından Müslümanların durumu iyice belirsiz ve endişe verici bir hal aldı. Ayrıca devletin Müslümanlara karşı kışkırttığı Rakhine-Maghlar galeyana gelerek bütün Arakan’da ayaklanma çıkardılar. Güney Arakan’ın Sandoway, Tongup, Gwa, Kyaukpyu, Ramree ve Cheduba kasabalarında camiler, medreseler ve ticaret yerleri pek çok Müslüman köyüyle beraber yakılıp yıkıldı. Kuzey Arakan’ın Akyab bölgesinde

çok sayıda köy zorla boşaltıldı ve bu mecburi sürgün esnasında yüzlerce yıllık camiler yerle bir edildi. Kumandan Sandi Han tarafından 1430'da Mrohaung'da yaptırılmış olan 500 yıllık Sandikhan Camisi 1982'den sonra yıkılan en eski camilerden biridir.

Öte yandan bölgeden ayrılmamak için direnen Rohingya halkı son derece ağır şartlarda yaşamaya zorlanıyordu. Rohingyaların ikamet ettikleri bölgelerde bile hareket etmeleri kısıtlanmıştı. Arakan'dan ana kara Burma'ya geçmeleri ise tamamen yasaktı. Uzun yıllardır ana kara Burma'da yaşayan Rohingyalar ise göçmen makamlarınca yakalanıp Arakan'a sürülüyorlardı. İnsanlar keyfi olarak gözaltına alınıyor; işkence, yargısız infaz ve tecavüze maruz kalıyor, haraç vermeye zorlanıyordu. Eğitimleri ise ortaokulla sınırlandırılmıştı. Bu dönemde Müslüman bölgesine kurulan Budist yerleşimlerinin sayısı da hızla arttırıldı. Yeni yerleşimcilerin tacizleri sebebiyle Müslümanların hayatı daha da dayanılmaz hale geldi ve Müslümanların Arakan'dan hicreti devam etti.

12) Zayıf Bangladeş Hükümeti ve Yeni Soykırım Operasyonu

BSPP'nin yoksulluğa yol açan ve Burma'yı en az gelişmiş ülkeler seviyesine indiren zalim sultasına daha fazla katlanamayan Burmalılar, 1988'de tek partili sosyalist BSPP rejimine karşı kendiliğinden gelişen bir isyanla ayaklandılar. Partiden tüm yetkileri devralan ordu, demokrasi yanlısı bu ayaklanmanın başını ezdi ve bu bastırma hareketine de

Asayiş ve Düzeni Sağlama Konseyi adını verdi. Kendi desteklediği *Millî Birlik Partisi*'nin seçimleri kazanacağını zanneden ordu, halkın öfkesini dindirmek maksadıyla 1990'da genel seçime gitti. Ama netice beklenenin aksine oldu. Aung San Suu Kyi liderliğindeki *Millî Demokrasi Cephesi* seçimlerden büyük bir zaferle çıktı. Asayiş ve Düzeni Sağlama Konseyi seçilmişlere iktidarı teslim etmeyi reddederek seçimin yeni anayasa hazırlığı için yapıldığını söyleyip koltuğu bırakmadı. Burmalı kitlelerin tepkisini çekerek ciddi bir siyasi krize yol açabilecek bu meseleden dikkatleri başka yöne çevirmek isteyen konsey, günah keçisi olarak yine Rohingya'ları seçti ve Burma'nın saldırganlığına asla karşılık veremeyecek olan Khaleda Ziya'nın zayıf hükümeti ile idare edilen Bangladeş ile suni bir sınır sorunu çıkarttı.

Söz konusu sebepten dolayı 1991 sonlarına doğru Asayiş ve Düzeni Sağlama Konseyi Kuzey Arakan'da ekonomiyi sabote edenleri bastırmak adı altında toplu gözaltılar, işkence ve öldürmelerle sonuçlanan *PyiThaya (Barış Ülkesi)* kod adlı bir operasyon başlattı. Aralık 1991'de Burma güçleri uluslararası sınırı aşarak Bangladeş sınır karakoluna saldırdı. Saldırıda Bangladeşli askerler öldürülerek silah ve mühimmatları yağmalandı. Bu sebepsiz saldırı yüzünden sınırda tansiyon yükselirken konsey rejimi içeride Rohingya'lara karşı barbarca bir katliama girişti. Köyler boşaltıldı, camiler ve medreseler yerle bir edildi; toplu gözaltılar, dayak, işkence, toplu tecavüz ve zorla göç uygulandı. Bu yaşananlar üzerine on binlerce Rohingya Bangladeş'e akın etti. Nisan 1992'ye gelindiğinde yaklaşık 300.000 mülteci Bangladeş'e sığınmıştı.

Sınıra yönelik saldırıdan sonra Bangladeş kamuoyu Burma'ya Burma'nın anladığı dilden cevap verilmesini istiyordu. Bangladeş ordu komutanları Khaleda Ziya'ya Burma'ya karşı harekete geçmesini önerdi. Suudi Arabistan, ABD ve diğer Müslüman ülkeler de Bangladeş'e yardıma hazırdı. Buna rağmen Bangladeş'in basiretsiz politikası, Rohingya sorununu ebediyen çözebilecek ve uzun vadede Bangladeş'in menfaatine olacak bu çok önemli fırsatı heba etti. Başbakan Khaleda Ziya gerekli şekilde hareket etme iradesini gösteremedi ve pasif diplomasiyi tercih etti. Mültecilerin iadesiyle ilgili yine ikili bir anlaşma imzalandı. 50.000'den fazla mülteci kamplardan yok oldu. 28.000 mülteci ise geri dönmeyi reddetti. Geri kalanlar Arakan'a döndü. Böylece Burma Bangladeş'e karşı müthiş bir psikolojik zafer kazanmış oldu. Bundan sonra Burma Bangladeş'i bir hiç mesabesinde görmeye başladı ve Müslüman komşudan gelebilecek bir müdahale konusunda hiçbir korkusu olmadan etnik temizlik kampanyasını daha da yoğunlaştırmaya karar verdi.

13) Rohingya Direnişi ve Rejimin Değişen

Soykırım Taktikleri

Rohingya direniş gruplarının 1961'de toplu halde teslim olmasından sonra çıkış yapabilen hiçbir direniş grubu olmadı. Bununla birlikte *Rohingya Kardeşlik Derneği* (RKD) adında bir direniş grubu 1992'deki olaylardan sonra popülerite kazandı. Bu grup, 1994'te Burma güvenlik güçlerine karşı bir dizi eylem gerçekleştirdi. Rejim buna yüzlerce sivil Rohingya'yı RKD sempatisini oldukları gerekçesiyle zalimce öldürerek cevap verdi. RKD diğer direniş gruplarıyla

ittifak halinde 1996 ve 1997’de bir dizi eylem daha gerçekleştirerek Rakhine-Burma müttefik güçlerine ağır zayıat verdi. Rakhine-Burma güçleri Rohingya direnişçilerinin eylemlerinden ve kazandıkları halk sempatisinden paniğe kapıldılar. Direnişin yeniden, özellikle de Bangladeş’ten uluslararası destek kazanacağından endişeliydiler. Mevcut şartlar altında etnik temizliğe girişmek yerine, Rohingya halkını sürekli baskı altında tutarak eziyetlerine düşük dozda devam eden bir soykırımın daha akıllıca olacağını anladılar. Öte yandan direniş iç sorunlar ve ihtilaflardan dolayı 2000’lerden sonra çöküşe geçti. 11 Eylül saldırılarının ardından ise Bangladeş hükümeti sınırda Rohingya isyancılarını himaye ettiği için çokça eleştirilmeye ve direnişçileri silahsızlandırması için baskı görmeye başladı. Artan baskılar üzerine Bangladeş hükümeti Rohingya gruplarına karşı operasyonlar düzenleyerek silah ve cephaneliklerinin büyük bir kısmına el koydu. Çoğu direnişçi mücadeleyi terk ederek başka ülkelerde mülteci olarak yaşamaya başladı. Savaşçılardan geriye kalanlar ise, insan gücü ve silah bakımından ellerindeki imkânlar çok kısıtlı olduğundan etkisizleşerek zulme karşı güçlü bir direniş gösterip halkı koruyamadılar. Genel olarak Rohingya halkı da direnişe olan güvenini ciddi şekilde kaybetti.

14) 2001 İtibarıyla Rohingyaları İmha

Hareketinin Hızlanması

Direniş zayıfladıkça rejimin Rohingyaları imha kampanyası iyice yoğunlaştı. Özellikle Burma Sınır Güvenlik Gücü *Na Sa Ka (Nay-Sat Kut-kwey Ye)* ve yeni yerleşimcilerin Müslümanlara eziyet etmek için uyguladığı zorba metotlar,

Müslümanlar için hayatı imkânsız hale getirmeye başladı. Kuzey Arakan'ın değişik yerlerinde Rohingya erkeklerinin keyfi şekilde öldürülmesi ve kadınların tecavüze uğraması neredeyse her gün yaşanan vakalar haline geldi. Bu dönemde çok sayıda Rohingya ellerindeki imkânları kullanarak yaşayabilecekleri başka coğrafyalara doğru Arakan'ı terk etti. Bu noktada 1992'den itibaren Bangladeş hükümetinin Bangladeş'e giren hiçbir Rohingya'yı mülteci olarak tanımadığını da belirtmek gerekir. Bu insanlar Bangladeş'te yakalandıklarında ya hapse atılıyor ya da Burma'ya geri gönderiliyorlar. Ayrıca hükümet politikasını yansıtan Bangladeş basını, kamuoyunun mültecilerden nefret etmesini sağlayan çok olumsuz bir Rohingya imajı çiziyor.

Bangladeş hükümeti Rohingyaların ülkeye girişini kesinlikle engellemeye çalışsa da onlar birer ikişer veya küçük aileler halinde bir şekilde Bangladeş'e girmeyi başarıyor ve boş alanlarda, yol kenarlarında, akrabalarıyla veya kiralık evlerde yaşamaya çalışıyorlar. Onların bir şekilde ülkeye sızmasından rahatsız olan Bangladeş hükümeti ise, köylülerin Rohingyalara ev kiralamasını yasakladı. Pek çok Rohingya, kiraladıkları evlerden ev sahipleri tarafından atıldı. Yeni gelenlere ilave olarak kiraladıkları evlerden atılan bu insanlar, büyük bir grup oluşturarak bataklık dere kenarlarında, derme çatma kulübeler kurup yaşamaya başladı. Ancak zaman zaman yükselen dalgaların buraları silip süpürmesi veya yağmur mevsiminde meydana gelen su baskınları, buralardaki mültecilere çok büyük sefalet yaşıyor. Bazı insani yardım kuruluşlarının ısrarları sonucunda Bangladeş hükümeti bu insanların resmî kayıtlı bir mülteci kampı yanındaki daha yüksek bir araziye geçmesine izin

verdi. Başka bir yeni gelen grup ise diğer bir resmî mülteci kampının yanında toplandı. Bu iki gayriresmî mülteci kampı “*Taal*” olarak biliniyor; yani hayatın temel konforlarından hiçbirine sahip olmayan bir yığın (çöp yığını gibi). Muslim Aid, Islamic Relief ve Sınır Tanımayan Doktorlar (Médecins Sans Frontières/MSF) gibi bazı STK’lar buralara insani yardım ve sağlık hizmeti sağlamaya çalışsa da 2010’dan bu yana Bangladeş hükümeti bu kayıt dışı mültecilere insani yardım ulaştırılmasını kesinlikle yasaklamış durumda.

Arakan’da Rohingya’lara yapılan zulüm katlanarak artarken Bangladeş hükümeti Rohingya’ların Bangladeş’e sığınmasının altında yatan temel sebeplere karşı duyarsız kaldı ve uzun yıllardır devam eden mülteci sorununa çözüm bulmak için hiçbir çaba göstermedi. Hükümetin desteklediği bir grup Bangladeşli, “*Rohingya Hotao Andolan/Rohingya’yı Atalım Hareketi*” adlı Rohingya karşıtı bir hareket başlattı. Bangladeşliler zalimce ve merhametsizce ellerine geçen her fırsatta mültecileri taciz etmeye, saldırmaya, kulübelerini talan edip yıkmaya, tecavüze ve kurbanları polise teslim etmeye başladılar. Polis ve sınır kolcuları da cezasız kalan bu suçlara iştirak ediyordu. Burma hükümet yetkilileri Bangladeş hükümetinin Rohingya’lara olan tutumunu memnuniyetle takip ediyordu. Artık geniş çaplı bir etnik temizlik başlattıkları takdirde Bangladeş’in kendilerine müdahale etmeyeceğinden hiçbir zaman olmadığı kadar emindiler.

Yeni anayasa kabul edildikten sonra askerî rejim 2010 yılında Burma’da genel seçime gitti. Seçimlerde Arakan eyaletinde aşırı milliyetçi RMDP en fazla sandalyeyi kazandı. Ancak tek başlarına Arakan eyalet hükümetini kuramadı-

lar. Çünkü sandalyelerin %25'i ordu destekli SPDC'ye (Huzur ve Kalkınma Şurası) rezerve edilmişti. Ortak bir kabine kuruldu. Tüm SPDC ve RNDP üyeleri Rohingya'ya karşı her zaman sıkı iş birliği içinde olan Rakhine-Maghlardan oluşuyordu. 2010 seçimlerinden beri RNDP ve Rakhine eyalet hükümeti, Rohingya'ya karşı geniş çaplı bir katliam gerçekleştirmeyi planlıyordu.

15) 2012'de Soykırım Hedefli Katliam

Aşağıda sıralanan mevcut hâkim koşullar çerçevesinde geniş çaplı bir etnik temizlik için son bir katliama karar verildi:

1. En yakın Müslüman komşu ülke olan Bangladeş'in Rohingya'lara karşı tutumuna bakıldığında, girilecek geniş kapsamlı bir katliam sırasında kendilerine herhangi bir müdahalede bulunulmayacağı kesinleşmişti.
2. İslam dünyası Suriye, Irak ve Filistin gibi daha vahim sorunlarla meşgul olduğundan bu bölgeye yeterli dikkat gösteremeyecekti veya Bangladeş kendilerini engellemek için harekete geçmedikçe İslam dünyasının diğer üyeleri de bir şey yapmayacaktı.
3. Rohingya Müslüman siyasi liderleri bölünmüştü ve süregiden soykırımı durduracak öngörü, vizyon ve kabiliyete sahip değillerdi.
4. Rohingya direnişi o kadar etkisiz ve güçsüz hale gelmişti ki, kıyımla karşı karşıya olan halkı koruyabilmek için harekete geçebilmesi mümkün değildi.

5. Rohingya davası Burma'daki başka hiçbir etnik grup veya direniş grubu tarafından desteklenmemektedir; hatta bu konuda tarafsız bile değildirler. Aung San Suu Kyi liderliğindeki demokratik muhalefet partisi Millî Demokrasi Cephesi de açıkça Rohingya'ya karşı durmakta.
6. 2010 genel seçimlerinden sonra Arakan eyaletinin siyasi iktidarı, bölgede bir katliam planlayıp kolayca gerçekleştirdikten sonra bunun üstünü örtbilecek olan Rakhine-Magh kontrolüne geçti.

Katliam hazırlıklarının son bölümüyle ilgili senaryo şu şekilde gerçekleştirildi: RNDP aktivistleri hatırı sayılır bir Müslüman nüfusa sahip olan Güney Arakan'daki Rambree kasabasının Kyauknimaw köyünden bir Budist kadının cinayetiyle ilgili sahte bir hikâye uydurdular. Budist kadının öldürüldüğü olay 28 Mayıs 2012'de meydana gelmişti. Budistleri Müslümanlara karşı galeyana getirip geniş çaplı bir katliam daha yapmak amacıyla özenle planlanmış bir entrikayla üç Müslüman'ın Budist bir kadına tecavüz edip öldürdüğünü yaydılar. Bu hikâye, devlete bağlı basın organlarında öldürülen kadının fotoğraflarıyla birlikte geniş yer aldı ve bu konudaki spekülasyon çığ gibi büyüdü. Arakan eyalet yetkilileri olayı lanetledi, Budist kamuoyu da bu suçun cezasının verilmesini talep etti. Esasen hikâyenin aslı şuydu: Budist kadın -anne babası başka birtakım sebeplerden öldükten sonra- Müslüman bir aileyle kalan bir Rakhine-Magh Budist tarafından öldürülmüştü ve bu kişi Müslüman olduğunu hiçbir zaman söylememişti. Ayrıca öldürülen kadına ait otopsi raporu kadının tecavüze uğramadığını da gösterdi. Olayla ilgili adı geçen diğer iki Müs-

luman da hikâyeyi inandırıcı kılmak için işe karıştırılmıştı. Esas zanlı adli soruşturma yapılmadan hapiste öldürüldü. Diğer iki kişi ise ölüme mahkûm edildi.

Soykırım amaçlı katliam 3 Haziran 2012'de başladı. 10 Müslüman vaiz ana kara Burma'dan Güney Arakan'daki Sandoway'e dönerken Taung Gup'ta 300 kişilik bir Budist grubu tarafından durduruldu. Otobüsten indirildiler ve polisle yerel yetkililerin gözü önünde linç edilerek öldürüldüler. Olayın ardından hiçbir inandırıcılığı olmayan bir soruşturma açıldı.

3 Haziran'da Taung Gup'ta yaşanan bu faciadan sonra Arakan'daki Müslümanlar korku içindeydi. 8 Haziran Cuma günü Maungdaw'daki Müslümanlar cuma namazının ardından Taung Gup'ta katledilenler için giyabi cenaze namazı kılacaklarını duyurdular. Rakhine eyalet yetkilileri ve Rakhine-Maghs halkı yeni bir katliam için bütün hazırlıklarını yapmıştı. Polis, cemaatin camiye ulaşmasını engelledi ve büyük bir kalabalık cami kapısında sıkışıp kaldı. Polisin kalabalığın üzerine açtığı ateş sonucu iki kişi öldü, çok sayıda kişi de yaralandı. Arkasından yaşanan olaylarda Budist kalabalıklar Müslüman mahallelerini ateşe verdi. Bunun üzerine Müslümanlar da yakındaki Budist mahallesinde bazı evleri yaktılar. Bu ilk çatışmanın ardından çok sayıda polis, *Lone Htein* (Ayaklanma Polisi) ve *Na Sa Ka* Rakhine kalabalığına katılarak Müslüman mahallelere saldırıp evleri ateşe verdiler ve nerede gördülerse Müslümanlara ateş edip palalarıyla öldürdüler.

9 Haziran'dan itibaren Müslüman karşıtı ayaklanma hızla Arakan'ın başkenti Akyab'a ve Arakan'ın kuzeyindeki şehir ve köylere sıçradı. Ayaklanma ve silahsız Müslümanların öldürülmesi 28 Haziran'a kadar sürdü. Bu dönemde Akyab şehri en kanlı cinayetlere şahit oldu. Şehrin sokakları daha sonra toplu mezarlara atılan cesetlerle doldu. Kadın, erkek ve çocuklar ateşe atılıp diri diri yakıldı. Çoğu Müslüman mahallesi yerle bir edildi. Polis ve güvenlik güçleri cinayetler ve Müslüman evlerinin yakılmasında aktif rol aldı. Akyab'da binlerce ölü vardı. Müslümanlar koyun sürüsü gibi şehir merkezlerinden sürülüp uzak yerlerde, açık arazide, tel örgüler arkasına konularak başlarına muhafız dikildi.

Birkaç ay süren korku verici bir duraklamadan sonra ekim ayında Arakan'ın kuzeyindeki Mrohaung, Minbya ve Kyaktaw şehirlerinde ve güneyindeki Kuaukpyu, Rambree ve Cheduba şehirlerinde yeni katliamlar yapıldı. Birkaç yüz kişi öldürüldü ve Müslüman köyleri yakıldı.

Tahminlere ve olayları günlük takip eden güvenilir gözlemcilerin bildirdiğine göre, 2012 Haziran'ında yaşanan soykırım maksatlı katliamda ölü sayısı 5.000'den fazlaydı. 200.000'den fazla Müslüman da evlerini terk etmek zorunda kaldı ve Kuzey Arakan'ın 14 farklı noktasındaki Yurtiçi Göçmen Kampları'nda barınmaya başladı. Katliamın başlamasından itibaren 50.000'den fazla Rohingya Müslümanı Bangladeş'e kaçtı. 100.000 kişi de deniz yoluyla Tayland, Malezya ve Endonezya'ya ulaştı. Bu dönemde en az 1.000 kişi ya denizde boğuldu ya da açlık ve susuzluk sebebiyle

hayatını kaybetti. 2.000 kadar Müslüman, Tayland hapishanelerinde işkenceden ölürken bir kısmı da insan kaçakçıların kampalarında bakımsızlıktan yaşamını yitirdi.

Soykırımı Örtbas İçin Sahte Propaganda

Soykırım suçlarını örtbas etmek ve trajedinin devasa boyutlarını gözlerden saklamak için Arakan eyalet hükümeti, Burma rejimi ve Rakhine-Magh entelektüelleri tarafından dikkatlice hazırlanmış bir medya saldırısı başlatıldı. Propagandaları insanları üç ana konuda yanıltmayı hedefliyordu:

1. Yerliler kendi topluluklarına veya dinlerine mensup herhangi biri hain bir saldırıya maruz kaldığında yabancıların işe karışmasına tepki gösteriyorlar. Arakan'da Rohingyaların varlığını inkâr ediyor ve Arakan Müslümanlarını Bangladeşli kaçak göçmenler olarak adlandırıyorlar.
2. Farklı etnik grup ve dinler arası çatışmadan doğan şiddet söz konusu olduğunda her iki taraf da meydana gelen olaylardan sorumludur.
3. Cinayet ve yıkımda rejimin güvenlik güçlerinin veya polisin müdahil olduğu, yardım ve teşvik ettiği yönündeki iddialar tamamen gerçektir.

Uzmanların yaptığı aşağıdaki açıklama bu yalan propagandayı otomatik olarak çürütecek ve okuyucu hakikati anlayacaktır:

Rohingyaların Maruz Kaldığı Korkunç Apartheid Uygulamalar Sona Ermelidir

Dr. Habib Siddiqui

Nicholas Kristof *New York Times*'ta yıllardır farklı konularla ilgili birinci elden tecrübelerine dayanan yazılar kaleme alan tanınmış bir muhabir ve köşe yazarıdır. Kristof, katil rejimin korkunç apartheid uygulamalarını anlattığı “Myanmar’da Korkunç Apartheid” (NYT, Mayıs 28, 2014) başlıklı makalesinde Budist halkın, bugün bilinen adıyla Rakhine olan ve Burma’nın Bangladeş’le batı sınırını oluşturan Arakan eyaletindeki Mongoloid olmayıp Hint-Bangladeşli görünümüne sahip, çoğunluğu Müslüman Rohingyaların varlığını öteden beri nasıl reddettiğini yazdı.

Geniş bir okuyucu kitlesine sahip bir gazeteci olan Kristof, yazısında pek çok muhabirin aksine, Myanmar’daki Budistlerin ırkçı tutumunu ve haydut rejimi eleştiriyor.

Kristof yazısına şöyle devam ediyor: “Myanmar’ın kuzeybatısındaki Rakhine eyaletinde bir milyondan fazla Rohingya yaşıyor. Koyu tenleri ve İslami inanışları ile yerli Budistlerden ayrılıyorlar. Myanmar’ın askerî diktatörleri on yıllardır sistematik bir şekilde Rohingyaların mevcudiyetini baskı, sürgün ve inkârla silmeye çalışıyor.

Rakhine eyalet sözcüsü U Win Myaing bana ‘Myanmar’da Rohingya diye bir halk yok!’ dedi. Olanların da olsa Bangladeş’ten gelen kaçak göçmenler olduğunu söyledi.

Bu hikâye ırkçı olduğu kadar absürt de aynı zamanda. 1799'a kadar giden tarihî belgeler burada bir Rohingya nüfusu olduğunu gösteriyor. 1826 tarihli bir raporda ise bu bölgede nüfusun %30'unun Müslüman olduğu tahmin ediliyor.”

Kristof yüzde yüz haklı. Dr. Francis Buchanan'ın çalışması, 18. yüzyıl sonlarında, yani Arakan *Doğu Hindistan Şirketi* tarafından sömürgeleştirilmeden çeyrek asır önce, Burma'da Rohingya halkının mevcudiyetini ispatlıyor. Buchanan (1762-1829) Doğu Hindistan Şirketi için çalışan bir cerrahtı. Aynı zamanda Hindistan'da ve Burma'da uzun yıllar yaşamış bir araştırmacı ve botanikçiydi. Onun çalışması, 18. yüzyıl sonu ve 19. yüzyıl başındaki Arakan, Burma ve Hindistan'ın kültürel ve toplumsal tarihi konusunda yazılmış en detaylı kaynak eserdir.

JSTOR'da yazılana göre Buchanan Bardowie, Stirlingshire yakınlarındaki Branziet'de doğdu. 1738'de Edinburgh Üniversitesi'nde tıp tahsil ettikten sonra Doğu Hindistan Şirketi'nde sıhhiye görevlisi olarak 1785, 1788-1789 ve 1791 yıllarında Asya'da bulundu.

Daha sonra yardımcı cerrah olarak Bengal bölgesine atandı (1794-1815). Bu görevi ona bitki türleri toplamayı umduğu Hint alt kıtasının büyük bölümünü keşfetme imkânı verdi. En büyük bitki koleksiyonunu 1795'te siyasi görevle Ava üzerine ilerleyen Yüzbaşı Michael Symes'e eşlik ettiği Burma'da (Myanmar) oluşturdu. İngilizlerin 4. Anglo-Mysore Savaşı'nı kazanmaları üzerine 1800'de Güney Hindistan'ı etüt edip haritasını çıkarmakla görevlendirildi. Ardından İngiliz Doğu Hindistan Şirketi'nin yönetimi altındaki tüm

toprakları içine alan geniş kapsamlı bir etüt çalışması yaptı. Bu araştırma Buchanan'ın yedi yılını aldı ve sadece topografyayı ve doğal kaynakları değil aynı zamanda yerel kültür, din, tarih ve arkeoloji unsurlarını da inceledi.

Burma, Andaman Adaları (1795), Chittagong (1798), Nepal (1800-1803), Kuzey Bengal ve Bihar (1807-1809) topraklarını gezen Buchanan, buralarda detaylı gözlem yapıp geniş kapsamlı raporlar hazırladı. *Burma İmparatorluğu'nda Konuşulan Bazı Dillerin Karşılaştırmalı Sözlüğü* adlı eseri, Asya Araştırmaları tarafından 1799'da basıldı. Bu eser Burma dilleri hakkında yapılmış ilk Batılı araştırma olduğu gibi, daha da önemlisi Bodawpaya'nın saltanatının ilk yarısında (1782-1819) farklı halkların etnokültürel kimliği ve aidiyeti üzerine de önemli bilgiler içermektedir.

Dr. Buchanan'ın çalışmasında şunlar yazmaktadır:

“Arakan'ın hakiki yerlileri kendilerine *Yakain* diyor. Bu, Burmalıların onlara genelde verdikleri bir isim. Pegu halkı ise onlara *Takain* diyor. Arakan'a yerleşmiş olan Bengal Hinduları (yani Bengalce konuşan Hindular) bu ülkeye *Rossaum* diyorlar. Sanırım Rennell'i haritasının bir bölümünü işgal eden ülkeye buranın Arakan veya bizim tabirimizle *Mug*(*Magh*)ların krallığı olduğunu idrak etmeden *Roshaum* adını vermeye sevk eden şey de bu olmalı. Avrupalılar tarafından Arakan'ın yerlilerine verilmiş bir isim olan *Mug* kelimesi nereden türemiş bilmiyorum ama öğrendiğim kadarıyla yerliler veya komşuları tarafından hiç bilinmiyor. Sadece bizimle ilişkiye girmiş olanlar bu kelimenin kullanımından haberdar. Arakan'a

yerleşmiş olan Muhammediler (Müslümanlar) ülkeye Rovingaw diyorlar; Farisiler ise Rekan adını vermişler.”

[Parantez içleri bana, tırnak içindekiler Dr. Buchanan’a aittir. -HS]

Dr. Buchanan şöyle devam ediyor:

“Burma İmparatorluğu’nda konuşulan ama görünüşe bakılırsa Hindu milletin dilinden türemiş olan üç lehçe ekleyeceğim şimdi.

Bunlardan birincisi uzun zaman önce Arakan’a yerleşmiş olan ve kendilerine Rooinga veya Arakan’ın yerlileri diyen Muhammedilerin konuştuğu lehçedir.

İkincisi Arakan Hindularının konuştuğu lehçedir. Bu bilgiyi Arakan’ı fetheden kralın büyük oğlu tarafından Amarapura’ya getirilen bir Brahmen (Brahmin) ve yardımcılarının elde ettim. Kendilerine *Rossawn* diyorlar ama nedenini bilmiyorum. Konuştukları dilin Arakan’ın genel dili olduğuna beni ikna etmeye çalıştılar. Bu iki kabileye Arakan’ın gerçek yerlileri *Kulaw Yakain* veya Arakan yabancıları diyorlar.

Sonuncu lehçe *Hindustanee* (*Hindustani*) ki Burmalıların *Aykobat* dediği çoğu Amarapura’da (Burma Krallığı’nın başkenti) köle olarak çalışan insanların konuştuğu bir lehçedir. İçlerinden biri bana kendilerine *Banga* dediklerini, önceden kendi krallarının olduğunu, ama babasının zamanında krallıklarının Munnypura (Kuzeydoğu Hindis-

tan'daki Manipur) Kralı tarafından devrildiğini ve orada yaşayanların büyük bir kısmını kendi memleketine götürdüğünü anlattı.

En son Burmalılar tarafından alındığında -ki bu 15 yıl önceydi- bu adam Ava'ya getirilen esirler arasındaydı. Banga'nın Munnypura'nın güneybatısında, yedi günlük uzaklıkta olduğunu da söyledi. Bu yüzden Bengal sınırında olmalı ve belki de bugün haritalarımızda Cashar [bugünkü Assam'da bulunan Cachar bölgesi] olarak geçen ülkedir.”

[Parantez içleri bana tırnak içindekiler Dr. Buchanan'a aittir.-HS]

Uzun bir araştırmanın ürünü olan makalelerimde belirttiğim gibi, Dr. Buchanan'ın seyahatinden iki yüz yıl kadar önce Arakan'dan çıkan Bengal literatüründe bölgeden *Roshang* (veya “s” sesinin sessiz olduğu yerel güney lehçesinde *Rohang*) *Desh* (*Roshang* halkının memleketi) olarak bahsedilir. Yerleşik âdet, gelenek ve göreneklere göre *Roshang* yahut *Rohang* halkının yerel lehçede Rohingya olarak anılması (nasıl *Chatga* veya *Chatgaon* bölgesinin halkı *Chatgaiya* veya Dakka halkı *Dhakaiya* olarak anılıyorsa) tesadüf değildir.

Bugünkü Rohingya halkının atalarının Arakan topraklarındaki varlığını gösteren bu kadar kuvvetli tarihî delilleri ancak şovenistler inkâr edebilir. Pek çok meşhur tarihçi, ismi ırkçı Budistler tarafından Rakhine eyaleti olarak değiştirilmiş olan Arakan kara parçasının ilk yerleşimcilerinin bugünkü Rohingyaların ataları olduğu konusunda hemfikirdir. Onların bu bölge üstünde herkesten daha çok hakkı vardır.

1824'teki ilk Anglo-Burma Savaşı'yla birlikte bu topraklar işgal edilmeye başlandığında sırf İngiliz sömürge yönetiminin hatalı bir kararı yüzünden -bunu güçsüz azınlıklara yapılan insanlık dışı muameleleri mütalaa ederek söylüyorum- Burma'dan Naf Nehri'yle ayrılan Arakan'daki halkın kaderi Bengal'e veya başka bağımsız bir entiteye değil Burma'nın geri kalanına bağlanmış oldu. Daha sonra, 1948'de, Burma sömürgecilikten kurtulduğunda Arakan Burma'nın (bugünkü Myanmar'ın) bir parçası yapıldı.

Eğer sömürgeci devlet isteseydi Arakan çoktan hak ettiği bağımsız statüye kavuşurdu, hatta Chittogong ve Bengal'in geri kalan kısmıyla Burma'nın 1784'te sömürgeleştirilmesinden yüzyıllar öncesine uzanan tarihî bağlar dolayısıyla sonradan Bangladeş olacak olan Doğu Pakistan'ın bir parçası dahi olabilirdi. Ama sömürgeci devlet ülkenin kaderini Budist çoğunluğa sahip Burma ile birleştirmeye karar verdi ve bu, aralarında Suu Kyi'nin babası Aung San'ın da bulunduğu Burma'nın kurucularının sınır bölgelerindeki azınlıkların haklarının verileceğini ve bu konuda en ufak bir ödün verilmeyeceğini vaat etmeleri sebebiyle oldu.

Mamafih, Burma'nın geleceğinin çok kültürlü, çok dinli yapısını beğenmeyen Budist şovenistler tarafından kurucuların suikasta uğramasının hemen akabinde, Rohingya Müslümanlarının kaderi çok kötü bir istikamete girdi. Ortadan kaldırılmaları hedefleniyordu. Tehdit altında olduklarından rejime karşı gerilla savaşı başlattılar. Burma'da Komünistler de dâhil bütün etnik ve dinî azınlıkların yerel hükümete karşı kendi savaşını verdiği bağımsızlığın ilk günlerinde, bu metot istisna değil normaldi. Rohingya mücahitleri, devlet

ve generaller kendilerine herkesle eşit konumda bir entegrasyon vaat ettiklerinde de silahlarını bıraktılar.

Ama bir ihanet diğerini kovaladı ve sonunda Rohingya halkını atalarının topraklarında vatansız bırakmayı hedefleyen zalim tedbirler birbiri ardına gelmeye başladı. Geçen yüzyılın en büyük anayasal suçu olarak hilal şeklindeki Arakan'ın ilk yerleşimcileri Rohingyalar vatansız ilan edilip Burma vatandaşı olma haklarının olmadığı açıklandı. Dünya üzerinde bu uygulamanın bir eşi daha yok. Bu, dünyanın gördüğü ayrımcı apartheid politikaların en korkuncudur.

Buna rağmen bugün Myanmar'da pek çok Budist ve Burmalı, menfur rejimin ve ırkçı dar kafalı destekçilerinin uyguladığı bu apartheid hapını utanmadan alıp yuttu. Sadece zulüm gören Rohingya halkının haklarının iadesi için değil, aynı zamanda bölgesel güvenlik ve emniyet açısından da Arakan'daki apartheid rejiminin sona ermesi gerekmektedir. Yakın bir tarihte bir Bangladeş sınır polisinin Myanmar güvenlik güçleri tarafından vurularak öldürülmesi, Rohingya halkının maruz kaldığı korkunç apartheid durumuna bir an önce adil bir çözüm bulunmasının gerekliliğini bir kez daha göstermiştir.

İrkçi Budist rejim ve Myanmar toplumu arasındaki katil destekçilerinin yürüttüğü ve alttan alta ilerleyen bu “kurnaz” etnik kıyımın varlığını inkâr kesinlikle kabul edilemez. Sağlık sorunları için tıbbi yardım almaları dahi engellenen Rohingya halkı, bugün her zamankinden daha kötü durumda. Yiyeceksiz ve her türlü sağlıksız koşullarda umutsuzluk sarmalında boğularak yavaş yavaş öldürülüyorlar.

Fortify Rights kurumunun en son açıkladığı rakamlara göre 83.000 Rohingya için bir tane doktor bulunurken Budist çoğunluk için 681 kişiye bir doktor düşmekte. Bu rakam bile tek başına Myanmar yönetiminin ne kadar ayrımcı bir politika yürüttüğünü ortaya koymakta!

Nicholas Kristof şöyle yazıyor:

“Obama dış politika seçeneklerinin kısıtlı olduğunu ve silahlı müdahalelerin çoğunlukla geri teptiğini belirtti. Doğruya doğru ama Myanmar konusunda tamamını kullanmadığı bir siyasi sermayeye sahip. Obama bir üniversite öğrencisiyken Güney Afrika'daki apartheid rejimini lanetlemişti. Devlet başkanı olarak bugün çok daha korkunç bir apartheid karşı durmalı; belli bir etnik grubun sağlık hizmeti dahi almasını engelleyen Myanmar'daki apartheid. Myanmar, Amerikan sermayesi ve onayı istiyor. Rohingya'lara insan gibi davranmadığı sürece ikisini de alamayacağını bilmeli.”

Yukarıdaki açıklamaya bütün kalbimle katılıyorum. ABD'nin Rohingya halkına reva görülen insanlık dışı korkunç şartları değiştirmek için gerekeni yapmasının zamanı gelmiştir. En iyisi en kısa zamanda olandır!

Dr. Aye Chan: “Rohingya Demek Rakhine Demek”

Bangkok, Tayland: Emekli tarih hocası U Ye Lwin, 9 Mart'ta Bangkok'ta katıldığı Mahidol Üniversitesi tarafından düzenlenen “Uluslararası Rakhine Tarihi (Arakan) Semineri”nde Japonya'daki Kanda Üniversitesi Uluslararası Çalışmalar Merkezi'nde Rakhine-Magh tarihi hocası olan

Dr. Aye Chan'ın üzerine basarak tekrar tekrar "Rohingya Rakhine manasına gelir" ve "Rohingya dili Rakhine dilidir" dediğini aktarıyor.

"Etnik olarak Rakhine olan U Htay Lwin Oo, uzman Francis Buchanan'ın yazdığı ve Rohingya'dan Arakan'ın yerli halkı olarak bahseden ve onların dillerini diğer dillerle mukayese eden 1799'da *Burma İmparatorluğu'nda Konuşulan Bazı Dillerin Karşılaştırmalı Sözlüğü* adlı kaynak eser hakkında Dr. Aye Chan'ın konuşması sırasında bir soru sordu. U Htay Lwin Oo 'güneş', 'ay' ve 'toprak' kelimelerinin telaffuzlarının Rohingya diliyle benzerlik taşıdığına işaret ederek Rohingya'nın Muhammediler (İslam dinine mensup olanlar) anlamına geldiğini belirtti. Dr. Aye Chan da kaynakları gördükten sonra Rohingya'nın Rakhine demek olduğunu ve diğer dillere göz attıktan sonra Rohingya dilinin Rakhine (Arakan) dillerinden olduğunu yineledi."

Bu konuyla ilgili görüşünü açıklayan Dr. Abid Bahar şunları söyledi:

"İyi hoş ama dikkatli bir değerlendirme, bu seminerin amacının Rohinyaların Arakan'da hiçbir zaman bulunmadığını ispata yönelik olduğunu gösterecektir. Rohingyalar Bangladeşli olarak yaftalanmış durumda. Eğer Rohingyalar Bangladeşli ise neden Bangladeş onları kabul etmek istemiyor? Ayrıca neden denizde kayıkta yaşayan insanlar var? Dolayısıyla buradaki sorun Arakan'daki Rohingya varlığı değil, insanları bu varlığa ikna etmek. Şüphesiz malum sponsorların katkılarıyla gerçekleşen bu se-

miner, hükümetin resmî politikası olan Rohingya etnik temizliği amacına muvafık bir tablo sunmayı hedefliyordu. Dr. Aye Chan, Rohingya isminin 50'lerden sonra resmî olarak türetildiğini söyledi ama ondan önce 'Arakan Müslümanları' olarak bilindiklerini söylemedi. Böyle yaparak dinleyicilerin huzurunda Rakhine isminin de 1920'lerde resmî olarak verilmiş bir isim olduğu ve öncesinde bu halka 'Mogh' olarak atıfta bulunulduğu gerçeğini bilinçli olarak göz ardı etmiş oldu."

VII. BÖLÜM

Soykırımı Hazırlayan Etmenler

1) Müslüman Arakan Hükümdarlarının İslami Hedeflerini Kaybetmesi

Arakanlılara İslam'ı ilk tanıtan Arap tüccarlar ve Sufi derişlerin yüksek ahlakı ve hakkı yaymak saf niyetiyle gösterdikleri çabaları başarılı oldu. Arakan'ın yerli sakinlerinin büyük bir kısmı İslam'ı kabul etti. Onların diğerkâmlıkları, fedakârlıkları ve katkıları sayesinde Arakan'ın ilk Müslüman krallığı, Müslüman Bengal'in de yardımıyla 1430'da kuruldu. Müslüman krallar Arakan'a babadan oğula saltanat yoluyla hükmetmeler de İslami devlet sistemini sıkı sıkıya takip ettiler. Örneğin bir hükümdar tahta çıkmadan önce "İslami ilimler tahsilini tamamlama" ön şartını yerine getirmek zorundaydı. Ülkenin hukuk sistemi şariat üzereydi. İslami kültür o kadar yaygındı ki, o tarihlerde Budist kadınlar bile tesettüre riayet ederdi. Süleyman Şah'tan (1430-1434) Ali Şah'a (1520-1530) kadar geçen yüz yıl boyunca Müslü-

man hükümdarlar Bengalli Müslüman hükümdarlarla sıkı ilişkiler kurdular ve Arakan'da İslami bir hayat tesis ettiler.

“Arakan’ı birbiri ardına tahta çıkan on bir hükümdar yönetti. Bengal ile dostane münasebetler sürdürüldü. Arakanlılar Bengale saygı gösterdi ve onlardan tarih ve siyaseti öğrendi. 1531’de Min Bin (Zabuk Şah) tahta çıktı. Onun tahta çıkışıyla Arakanlıların İslamiyet konusundaki olgunlaşması tamamlandı ve imparatorluk kurulmuş oldu.” (“Kıyı Medeniyetinde Arakan’ın Yeri”, *JBRS*, Cilt 2, s. 491)

1538’de bağımsız Bengal sultanlarını deviren Mughalların iktidara gelmesiyle birlikte iç savaş çıktı. Zabuk Şah’tan sonra gelen Arakan kralları gayrimüslimleri İslam’a davet ederek İslam nizamının temellerini sağlamlaştırmak yerine, imparatorluğu genişletmeye odaklandılar. Politik çıkarlar ve hanedanın ömrünü uzatmak için Hindistan’ın Mughalları gibi İslami veya gayri İslami her yola başvurdular. Zabuk Şah, doğudan ve batıdan gelen düşmanlara karşı Portekizli korsanları kullandı. İmparatorluk savaşlarla genişledikçe sorunlar da artmaya başladı. Gayrimüslimlerin önemli mevkilere atanmasından dolayı yönetimde skandallar ortaya çıktı. Sonuçta, II. Hüseyin Şah (Thiri Thudamma) bir saray entrikasıyla suikasta uğrayarak öldürüldü. Oğlu Meng Sani de suikastla öldürülünce Narapati adında halktan bir Budist 1638’de tahtı ele geçirdi. Artık Arakan’da siyasi güç el değiştirerek Müslümanlardan Budistlere geçmişti. Böylece Arakan İmparatorluğu’nun Arakan Tepeleri’nin öte yanındaki Burmalıların ülkeye saldırıp işgal etmesinin önünü açan çöküşü başladı. Bu da ileride Müslümanların uğrayacağı etnik temizliğin habercisi oldu.

2) İç Savaş ve Burma Kralının Arakan'ı İşgali

Tahtın Budist bir kral tarafından ele geçirilmesinden sonra bile Müslümanlar ülkede hatırı sayılır bir siyasi güce sahipti. 1660'ta Şah Shuja'nın talihsiz bir şekilde Arakan'a ulaşmasından sonra başlayan siyasi çalkantılar krallığı sardı. Sanda Thudamma'nın ölümünün ardından iç savaş çıktı. Arakanlılar 1666'da yüz yıl hükmettikleri Chittagong'u kaybettiler. 1666'dan 1784'teki Burma işgaline kadar siyasi güç sürekli el değiştirirken iç savaş aralıksız sürdü. Gücü ele geçiren son iki kral etnik olarak Kaman Müslümanlarına mensuptu. Budist ileri gelenlerinden bir grup (Rakhine-Magh), Ava'ya giderek ülkelerine müdahale edilmesini istedi (*Genel Hatlarıyla Burma Tarihi*, G.E. Harvey, s. 97). Mrauk U Hanedanı'nın düşüşü, fiziksel ve kültürel olarak İslam'a dair her şeyin yerle bir edilmesine sebep olduğundan bu durum Müslümanlar için ölümcül bir darbe oldu (*Rohingya'nın Haykırışı ve Talepleri*, Şemsuddin Ahmed). Paha biçilmez tarihî belgelere sahip saray kütüphanesi tamamen yok edildi. Müslümanlar bir daha asla siyasi güçlerini tekrar elde edemediler ve bu da nihayetinde soykırımı yol açtı.

3) İngiliz Ayrımcılığı ve Müslüman Arakan Liderlerinin Geleceği Görememesi

Müslümanlar Burma kralının hükmü altında kırk yıl boyunca o kadar çok eziyet gördüler ki, İngilizlerin Arakan'ı işgalini bile olumlu karşıladılar; öyle ki İngilizlerin Arakan'a saldırmak için kurduğu Arakan Hafif Piyade Taburu'nda aktif görev aldılar. Buna rağmen yüz yıllık İngiliz idaresi sırasında Arakan Müslümanları ayrımcılığa uğramaktan

kurtulamadılar ve İngilizlerin dünya çapındaki Müslüman karşıtı politikasının kurbanı oldular. Arakan'la ilgili bütün hususlarda Arakanlı Budistler kayırılıyor ve farklı muamele görüyordu. Bu yüzden Müslüman toplum eğitim, ekonomi ve siyaset dâhil tüm alanlarda toplumun diğer kesimlerinin gerisinde kaldı. Mamafih bu geriliğin birazı da Müslümanların suçudur. İngiliz yönetimi sırasında hiçbir Arakan Müslümanı önemli bir mevkiye gelmedi. Siyasi olarak geri oldukları için İngiliz idaresi sırasındaki siyasi oluşumlara da katılamadılar. Burma'nın Hindistan'dan ayrılmasından sonra kurulan yerel idarenin bir parçası olamadılar. Burmalı-Rakhine müttefiklerin 1942 yılında gerçekleştirdikleri soykırımı planlayıp uygulayabilmelerinin sebeplerinden biri de buydu.

Hindistan'da sömürgeciliğe karşı ayaklanma başladığında ülkedeki Müslüman veya gayrimüslim bütün kesimler İngiliz yönetimine karşı dişiyle tırnağıyla mücadele etti. Burma'da Burmalı Budistler bağımsızlıklarını kazanmak için davaları uğruna zaman zaman Japonlar zaman zaman da İngilizlerle ittifak kurmak dâhil denemedik yol bırakmadılar. Rakhine-Magh Budistleri de kendi menfaatleri için Burmalılarla birlikte siyasi ve silahlı mücadeleye katıldılar. Karen, Kachin ve Shan her türlü olasılığa karşı her zaman hazırlıklıydı. Ana kara Burma'daki Müslümanlar Burmalılarla birlikte siyasi faaliyetlere katıldılarsa da gelecekte kendi halklarını ve dinlerini olası bir tehlikeden korumak konusunda hiçbir şey yapmadılar. Arakan Müslümanları Burma'da hızla değişen siyasi duruma karşı kayıtsız kaldı. 1942'de soykırım çapında bir katliama maruz kalana kadar ne mallarının, canlarının, şeref ve haysiyetlerinin emniye-

tini ne de dinlerini korumak için hangi adımları atmaları gerektiğini, ne tür hazırlıklar yapmaları gerektiğini kavrayabildiler.

4) Direniş Hareketlerinin Başarısızlığı

1942'deki soykırım amaçlı katliamdan sonra Rohingya'lar bütün güçleriyle soykırıma karşı koymaya ve azıllı düşmanlarını alt etmeye odaklanarak hayata yeniden sarıldılar. Ancak geleceğe karşı hazırlıksızdılar. İngilizlerin Arakan'dan ayrılmasından sonra haklarını nasıl alacakları konusunda siyasiler arasında görüş ayrılıkları vardı. Bazıları haklarını garantiye almak için Doğu'dan medet umdu, bazılarıysa Batı'dan. İngilizler zaten onlara ihanet etmişti. Bağımsızlık nihayet Burma'ya geldiğinde şaşkıncılar ve tamamen soykırımı planlayan kesimin merhametine kalmışlardı.

Bağımsızlıktan kısa bir süre sonra Burma'nın yeni yöneticilerinin bir katliamına daha maruz kaldılar. *Burma Bölgesel Birlikleri*'nin (BBB) yaptığı bu katliam üzerine hayatta kalmalarının ancak düşmana direnmekle mümkün olacağı konusunda Arakan Müslüman liderlerinin artık hiçbir kuşku kalmamıştı.

Jafor Kawwal adında genç bir Rohingya vatanseveri 1948'de "*Cihad Konseyi*" adıyla ilk halkçı direniş mücadelesini başlattı. Bu mücadele 1961'de direnişçilerin silah bırakmasıyla sona erdi. Askerler darbeyle yönetimi ele geçirip zor kullanarak Rohingya'yı ezmeye başladıktan sonra, bu sefer halk desteği bulan ikinci direniş hareketi *Rohingya Bağımsızlık Gücü* (RBG) adıyla 1964'te Sultan Bey tarafından başlatıldı.

1974 sonunda bu hareket de dağıldı. Üçüncü direniş hareketi ise *Rohingya Vatansever Cephe* (RVC) adıyla 1975'te Jafar Habib tarafından kuruldu. Daha sora bunlardan ayrılan bir grup 1982'de *Rohingya Dayanışma Örgütü*'nü (RDÖ) kurdu. 2000'de *Arakan Rohingya Millî Örgütü* adıyla başka bir direniş platformu daha oluşturuldu.

Rohingyalar düşmana karşı mücadeleyi sürdürmek için çok büyük fedakârlıklarda bulunmalarına rağmen bugüne kadar somut bir netice elde edemediler. Ancak Myanmar rejiminin Rohingya direnişi karşısında zaman zaman köşeye sıkışıp şaşkınlık ve hayretle soykırım planlarını ertelemek zorunda kaldığı zamanlar da oldu. Böyle zamanlarda ne yapıp edip Arakan'daki direnişi kırmak ve yok etmek için harekete geçen rejimin izlediği stratejiler ve direniş hareketlerinin kendi zaaf ve başarısızlıkları sonucunda takati kesilen direnişin şu anda düşmana karşı koyabilecek gücü kalmamış durumda. Bir yandan direnişin güçten düşmesi bir yandan da komşu Bangladeş'in zulüm altındaki Rohingya'ya karşı izlediği kayıtsız tutumu ve İslam dünyasının genel miskinlik ve acizyeti Rakhine-Burma müttefiklerine soykırıma yönelik son katliamları yapma cesaretini verdi.

Bu noktada direniş hareketinin başarısızlığının aşağıda sıralanan iç ve dış faktörlere bağlı olduğu söylenebilir:

1. Liderlikte başarısızlık

Bir hareketin başarılı veya başarısız olması, başka diğer faktörlerin yanında her şeyden önce lider faktörüne bağlıdır. Direniş hareketlerine liderlik eden kişiler incelendiğinde görülecektir ki, bir hareketi yönetecek insanı seçerken veya

birinin liderliğindeki bir harekete katılırken insanların geneli öyle derinlemesine düşünmez. Ancak er veya geç bu insanlarda liderlerinin ahlakı, dürüstlüğü, güvenilirliği, yoldaş ve takipçilerine davranışları; adam kayırmacılık, akrabasına, hemşerisine iltimas vb. konularda hoşnutsuzluk yahut hareketi başarıya ulaştırma kabiliyeti hususunda fikir ayrılığı baş gösterir. Küskün yoldaş ve takipçiler liderle karşı fısıltı gazetesi yoluyla bir kampanya başlatır ve sonunda ya oylama ile yahut zorla liderlerini değiştirmeleri gerektiğine inanırlar. Öte yandan bu gibi durumlarda lider ya marjinalleşir ya da liderlik pozisyonuna karşı bir tehdit oluşturduğunu düşündüğü kişileri hareketten ihraç eder. Aynı zamanda dalkavuk takımından bir grubu da etrafına toplayarak ya sahte oylamayla ya da oylamadan kaçınarak liderliğe devam eder. Bu sürtüşmeler sırasında lider ya öldürülür ya da askerî darbe vb. başka bir yolla görevden alınır veya liderden ve dalkavuklarından uzaklaşarak öne çıkan başka bir kişinin liderliğinde başka bir hareket kurulur.

Yukarıda bahsi geçen iç sorunlar sebebiyle Rohingya direniş hareketlerinin düşmana karşı girişilecek eylem planına yoğunlaşmak yerine daha çok iç meselelerle meşgul olduğu görülmektedir. Ayrıca liderlik sadece tepedeki adamlarla sınırlı değildir; aynı zamanda karar mekanizmalarının başındakileri ve o kararları icra eden seçilmiş kişileri de kapsamaktadır. Tecrübeler göstermiştir ki liyakatsiz, tıynetsiz, güvenilirmez kişiler Rohingya direniş gruplarında birtakım hileli veya bilinçli tercihler neticesinde ana karar mekanizmalarının içine sızmıştır. Bu da karar mekanizmalarının dedikodu, komplo ve münazaa ile yıprandığı sağlıklı bir ortamın oluşmasına neden olmuş, bu durum da acziyet ve

kayıtsızlık doğurmuştur. Birlik ve dayanışmanın olmaması direniş üyelerini olumsuz etkileyerek bıkkınlık, gruplaşma ve liderliğe olan güvenin azalmasına yol açmıştır. Netice ya terk etmek ya da örgütte iktidarı ele geçirme komplolarına katılmak şeklinde kendini göstermiştir.

2. Etkili ve becerikli insan gücü eksikliği

Etkili ve becerikli insan gücü olmaksızın hiçbir grup hedefine ulaşmayı bekleyemez. Rohingya direniş grupları bu konuda ciddi sıkıntı yaşamaktadır. Ayrıca direniş mücadelesi sırasında etkili ve becerikli insan gücü yetiştirecek kurumsal mekanizmadan da mahrum kalmışlardır. Etkili ve becerikli insan gücü derken mücadeleyi hangi şartta olursa olsun sürdürecektir kararlılık ve güçlü iradeye sahip, davayı kavramış ve bunun için fedakârlık yapmaya hazır insan gücünden bahsediyoruz. Bu insanların aynı zamanda sabır, azim, cesaret, gayretli çalışma, disiplin, nefse hâkimiyet, güvenilirlik, birlikte çalışma ve ortak hedefleri şahsi menfaatlerin üstünde tutma kararı, samimiyet, lidere itaat, örgüte sadakat ve ilgili işleri yapabilme maharetine sahip olmak için gerekli eğitimi almış olma gibi özellikleri de haiz olması şarttır.

Direniş hareketlerine katılanların çoğu çok az eğitim görmüştür, bu gruplar içerisinde eğitimli olanların sayısı hayli azdır. Mevcut şartlar altında etkin ve mahir direnişçiler olabilmeleri için onları yetiştirecek düzgün bir mekanizma olmadığından kolayca yanlış yönlendirilebilme yahut fitnecilerin ve komplocuların dalaverelerine kanabilme riskleri bulunmaktadır. Direniş mücadelesi boyunca bu çok yaygın bir durum olagelmıştır.

3. Profesyonel ve vasıflı askerî liderlerin olmayışı

Etkili bir direniş hareketi; askerî eğitim ve staj görmüş, askerî bir örgütün nasıl yönetilmesi gerektiğini çok iyi bilen, hangi koşullarda nasıl bir askerî strateji ve taktiğin uygulanması gerektiği konusunda bilgi sahibi olan profesyonel ve vasıflı askerî liderler tarafından yönetilmelidir. Ancak maalesef Rohingya direniş örgütleri hareketin başlangıcından itibaren profesyonel ve vasıflı olmayan liderler tarafından yönetilmiştir. Ayrıca bu kişiler bu özelliklere sahip insanları bulmak veya eğitmek konusunda da hiç çaba göstermemiştir. Sonuç olarak direnişin gözle görülür bir mesafe kat edememesinin sebeplerinden biri de budur.

4. Direniş hareketinin yapısal gelişimini anlayamamak

Özellikle İslami ideolojiye dayanan bir direniş hareketi diğer siyasi ve sosyal örgütlerden farklıdır. Liderler ve ileri gelenler yani örgütün kaptan köşkünde bulunanlar adaleti tesis etmek için mücadele eden bir hareketi simgelerler. Düşmanın karşısında tunçtan bir yapı gibi dururlar. Ancak bu şekilde bir direniş hareketinin sıkça muhatap olduğu şiddet ve öfkeye karşı koyabilirler. Bir direniş hareketinde böylesi karakterlerin yetişmesi bir kalem darbesiyle olacak iş değildir. Bu kişiler, hareketin zor ve olumsuz şartlarda gelişmesi için canları ve mallarıyla mücadele edebilecek kararlılık ve kudrete sahip veya cesaretleri sınanarak böyle oldukları kanıtlanmış insanlardır. Davalarına sadık bu fertler direniş gruplarının belkemiğini oluşturur. Direnişin sorumluluğunu sırtlanarak ona tüm kalpleri ve ruhlarıyla önderlik ve rehberlik ederler. Tecrübeyle sabittir ki, Rohingya direniş gruplarının içerisinde çıkan ayrılık ve sürtüşmeler böyle bir

belkemiğinin olmamasından kaynaklanmaktadır. Çoğu zaman cesaretleri sınanmayan bu kişilerin iş başa düştüğünde, sorumluluk alınması gereken bir durum olduğunda yarı yoldan döndüğü veya hain olduğu ortaya çıkmıştır.

Belkemiği olan grup, hareketin temelini oluşturur. Hareketin yapısının tamamlanması için gerekli tüm yapısal değişiklikler bunun üzerine inşa edilebilir. Rohingya direniş grupları örgüt gelişiminin bu en önemli tarafını idrak edememiştir.

5. Doğru strateji ve planlama noktasındaki hatalar

Direniş hareketlerinin hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik mesafe kaydedebilmeleri için doğru stratejiyi uygulayıp hem siyasi hem de askerî cephede ona göre plan yapabilmeleri gerekir. Arakan'daki direniş mücadelesinin ilk günlerinde direniş grupları klasik savaş taktiği uygulamıştır. İlerleyen dönemlerde ise isabetli strateji ile planlama geliştirebilecek siyasi liderlerin olmayışından kaynaklanan ve direniş güçlerinden pek çok insanın hayatını kaybetmesine yol açan hatalar yapılmıştır.

Ayrıca, yine yukarıda sözü edilen sebeplerden dolayı direniş güçleri çoğu zaman etkisiz kalmıştır. Öyle ki ekipman eksikliği de dâhil olmak üzere muhtelif eksiklikleri sebep göstererek düşman güçleriyle çatışmaya girmemişlerdir. Bu da direniş güçlerinin görevlerini terk etmelerine ve zararlı faaliyetlerde bulunmaları sonucunda atıl kalmalarına yol açmıştır.

6. Gerekli hazırlığın olmaması

Tecrübeyle sabittir ki direniş hareketleri vasıflı ve eğitimli insan gücü konusunda yeterli hazırlıkları olmadan, mücadele için sağlam bir fon oluşturmada, sadece gerekli minimum ekipmanla davalarına inanmış kitlelerin ve dost çevrelerin maddi manevi desteğini alarak silahlı mücadeleye atılmaktadır. Direniş mücadelesi için gerekli hazırlıklara yola çıkıldıktan sonra başlandığı görülmektedir. Bu sebeple de direniş güçleri ciddi zorluklar yaşamaktadır. Eksikliklerden bir kısmı zamanla giderilebilse de bazıları giderilemeyecek hareketin etkinliğini yitirmesine yol açmaktadır.

7. Anlaşmazlık ve direniş içindeki fraksiyonlar arasında çatışma

Başlangıcından itibaren anlaşmazlık ve fraksiyonlar arası kavgalar direniş mücadelesi içinde hep olagelmıştır. Bunun neden böyle olduğunun ise anlaşılmasına çalışılması gerekmektedir. Aksi takdirde bu olumsuzluktan kurtulmak mümkün değildir. Zira direniş mücadelesinin başarısızlığının temelinde yatan asıl sorun budur. Anlaşmazlık ve fraksiyonlar arası çatışmaların en önemli sebeplerinin başında farklı grup ve fraksiyonları bir çatı altında toplayabilecek, şüphe ve yanlış anlamaları ortadan kaldıracak, örgüt içi anlaşmazlık ve ihtilafları çözecek bir mekanizma kurarak bunun devamlılığını sağlayacak ileri görüşe ve vizyona sahip liderlerin olmayışı gelmektedir. Her şeyden önce, dikkatli ve hassas bir şekilde samimi bir istişare sonucu ortaya konan anlaşma kurallarına uymayı taahhüt eden gruplar arasında güç birliği sağlanmalıdır. Birlik sağlanması konu-

sunda başarı kazanılması, birliğin dışında kalanları da aynı yolu izlemeye teşvik edecektir.

8. Halk desteğinin kaybedilmesi

Silahlı direniş mücadelesinin yükselişe geçmesi üzerine Rohingya'lar çok büyük bir istekle direniş tüm kalpleriyle desteklemeye başladılar. Çok sayıda genç harekete katıldı. Kadınlar ziynetlerini bağışladılar. Ne var ki, direniş grubu liderlerinden birinin suikastla öldürülmesinden sonra bir grup hareketten ayrıldı. Bu da gruplar arasında sonu gelmeyen bir çatışma başlattı. Mücadele boyunca farklı savaşçıların emri altında pek çok grup türedi. Bunun üzerine halkın direnişe olan desteği zayıfladı. Direniş hareketinin oluşmasına yardım etmek için gerçekten büyük çaba gösteren entelektüeller ve elitler zamanla desteklerini çektiler. Halk desteğini yitiren direniş sonunda mali sıkıntıya girdi. Bunun üzerine direniş güçleri ekonomik sıkıntılarını çözmek için halktan ağır vergiler alma yoluna gitti; vergiden kaçınanlara karşı da sert tedbirler uygulandı. Ayrıca yargısız infaz, adam kaçırmaya ve cebren evlilik gibi diğer yanlış uygulamalar da yayılmaya başladı. Direnişin kontrolü altındaki bölgede oturan hali vakti yerinde insanlar sözüm ona kendilerini mücahit olarak tanıtan bu kişilerin şerrinden korunmak için devlet kontrolündeki bölgeye taşınmak zorunda kaldı. Pek çok kişi de Pakistan'a göç etti. Halkın direniş gruplarına olan öfkesini fark eden rejim ise, bu durumdan azami derecede istifade ederek onları kendi tarafına çekti.

5) Müslüman Bir Savaşçı Birliğin Başarılı Olabilmesinin Şartları

Müslüman savaş güçlerinin başarılı olması için Kur'an-ı Kerim'de geçen aşağıdaki âyetleri dikkate almak gerekir:

1. “Yapmayacağınız şeyi söylemeniz Allah katında büyük gazaba sebep olur. Doğrusu Allah kendi uğrunda kenetlenmiş bir duvar gibi saf halinde çarpışanları sever.” (Saf: 4).

İbn Abbas'tan rivayet edildiğine göre savaş emredilmeden önce Müslümanlar arasından bazıları “Allah indinde en kıymetli amel nedir bilelim ki aynısını yapalım.” dediler. Ama bunun Allah uğruna savaşmak olduğu kendilerine bildirildiğinde sözlerini tutmaları çok zor oldu. Makatil bin Hayyan Uhud Savaşı'nda bu insanların sınındığını ve Peygamber Efendimizi (sav) terk ederek kaçtıklarını rivayet etti. İbn Zeyd bunların pek çoğunun Peygamber Efendimizi ne zaman gerekirse düşmana karşı koymak için kendisiyle geleceklerine inandırdıklarını ama bu durum gerçekleştiğinde vaatlerinin sahte olduğunun anlaşıldığını rivayet ediyor. Ebu Katade ve Dahhak bu kişilerden bazılarının savaşa katıldıklarını ancak muvaffak olamadıklarını ama savaş meydanından dönerken “cesurca savaşık ve şu şu zaferleri kazandık” diyerek övünüp böbürlendiklerini rivayet ediyor. Allah'ın âyette azarladığı kişiler işte bunlardır.

2. “Doğrusu Allah kendi uğrunda kenetlenmiş bir duvar gibi saf halinde çarpışanları sever.” (Saf: 4). Bu âyet

öncelikle sadece iman edenlerin ve her türlü tehlikeyi göze alarak Allah yolunda savaşmaya hazır olanların O'nun rızasını kazanacaklarını gösteriyor. İkincisi Allah şu üç özelliğe sahip olan orduyu seviyor: (a) Allah yolunda tam bir idrakte savaşan ve Allah'ın rızasının olmadığı bir iş için savaşmayan; (b) disiplinsiz olmayıp iyi bir savaş nizamına ve organizasyonuna sahip olan; ve (c) düşmana karşı “kenetlenmiş bir duvar gibi saf halinde” direniş gösteren.

Aşağıdaki özelliklere sahip bir ordu karşısında hiçbir düşman “kenetlenmiş bir duvar” gibi savaş nizamında duramaz:

- a. Askerleri ve kumandanları tek vücut halinde birleştirecek olan inanç ve hedeflerde tam bir beraberlik sağlandığında.
- b. Ancak herkes hedefinde samimi ve saf niyetlere sahip olursa oluşacak olan yekdiğerinin samimiyetine güven sağlandığında; aksi takdirde zorlu savaş şartları hiç kimsenin samimiyetsizliğinin gizli kalmasına müsaade etmez ve bir kere güven kaybı oldu mu da ordunun bütün fertleri birbirlerine güvenmek yerine şüphe etmeye başlar.
- c. Kumandanlar ve askerler, birbirlerine sevgi ve saygı gösterip iç çatışma ve anlaşmazlıktan uzak durabilmeleri için gereken yüksek ahlaki ölçülere sahip olduğunda.
- d. Tüm orduya şevk vererek onlara yenilmez bir kahramanlık, fedakârlık ve adanmışlık ruhu açılacak olan

ortak ideal sevgisi ve bunu gerçekleştirme kararlılığına sahip olunduğunda.

İşte bir ordu ancak bu şekilde kenetlenmiş bir duvar gibi düşmana karşı koyabilir.

Peygamber Efendimizin (sav) liderliğinde kurulan güçlü askerî örgütlenmenin temelinde bu ilkeler yatıyordu. Zamanın büyük güçleriyle çarpıştılar ve onları yok ettiler, yüzyıllar boyunca hiçbir güç onların karşısında duramadı.

Direnış Hareketinin Başarısızlığına Sebep Olan Diğer Faktörler

Özellikle komşu Müslüman ülke başta olmak üzere İslam dünyası genelinde harekete destek sağlanamamış olması direnişin başarısız olmasında etkili oldu. Müslüman komşu ülke olan eski Pakistan, bugünkü Bangladeş, başlangıçta diplomatik ve diğer bütün kısıtlamalara rağmen direnişin başarıya ulaşmasını gerçekten istiyordu, ancak direniş grupları Bangladeş'in bu desteğini devam ettirecek coşkuyu ve olumlu havayı koruyamadı. İslam dünyasının diğer ülkeleri de genel olarak Rohingya davasına sempati besliyor, fakat bir çözüm bulunmasını sağlayacak somut adımlar atmak konusunda Rohingya siyasi liderliği ne Bulgar Müslüman azınlık ne de Güney Filipinler'deki Moro Müslümanları kadar etkili bir gündem oluşturabildi. Ancak bütün olumsuzluklara rağmen İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Rohingyalar içindeki bütün fraksiyonları geniş tabanlı tek bir siyasi forumda toplamayı başardı. 2012'deki soykırım amaçlı katliamdan sonra İİT, Müslüman üye ülkelerde ve uluslararası kamuoyunda farkındalık yaratarak Rohingya halkının maruz kaldığı soykırımı durdurmak için iş birliği

yapılmasını sağlamak ve nihai çözümü bulmak konusunda takdire şayan bir iş çıkardı.

6) İnsanın Çektiği Zulme Dair İslami Perspektif

İslam inancına göre bu dünyada Allah-u Teala'nın izninin olmadığı hiçbir iş gerçekleşemez. Kur'an-ı Kerim ve hadisler insanoğlunun bu dünyada çile çekmesinin muhtelif sebeplerini sıralar. Soykırım, insanın çekebileceği en ağır çiledir.

Kur'an-ı Kerim'de insanoğlunun çilesini anlatan âyetlerden bazıları şöyledir:

1. “İnsanların elleriyle işledikleri yüzünden karada ve denizde fesat çıkar; Allah da belki dönerler diye yaptıklarının bir kısmını böylece kendilerine tattırır.” (Rum: 41)
2. “Onlara yoksulluk ve düşkünlük damgası vuruldu, Allah'ın gazabına uğradılar. Bu Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmelerinden. Bu, karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarından.” (Bakara: 61)
3. “Allah size güven ve huzur içinde olan bir kasabayı misal verir: Her taraftan oraya bolca rızık geliyordu. Ama Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler. Bu yüzden Allah onlara yaptıklarına karşılık açlık ve korku belasını tattırdı.” (Nahl: 112)
4. “Bir şehri yok etmek istemediğimiz zaman, şımarık varlıklarına yola gelmelerini emrederiz, ama onlar yoldan çıkarlar. Artık o şehir yok olmayı hak eder. Biz de onu yerle bir ederiz.” (İsra: 16)

Peygamber Efendimizin (sav) Bazı Hadisleri

1. Allah'ın Resulü (sav) şöyle buyurdu: “Ümmetimden iki sınıf vardır ki onlar salaha ererse insanlar da salaha erer; eğer onlar fesada girerse insanlar da fesada girer: amirler, yöneticiler ve fakihler.”
2. Peygamber Efendimiz (sav) şöyle buyurdu: “Bir toplulukta insanlar iyiliği emredip kötülükten sakındırmayı bırakırsa Allah onların gençlerine merhamet, yaşlılarına hürmet göstermeyecek yöneticiler gönderir. Sonra âlimleri, Allah'a yalvarıp dua etse bile duaları kabul edilmez.”
3. Hz. Ebu Bekir Sıddık (ra) müminlerin halifesi seçildikten sonraki ilk hutbesinde “Allah yolundaki cihadı terk eden bir millet mutlaka fakr-u zaruret ve zillete düşer. Şüphesiz Allah fesada giren bu insanlara belayı gönderir.”

VIII. BÖLÜM

Rohingyalara Karşı Sürdürülen Şiddet Karşısında Kim Ne Diyor

1) Burma'da 2012'deki Rohingya Soykırımı

Dr. Habib Siddiqui

Rakhine (Arakan) eyaleti bugün Rohingya halkı için hapis-
haneden farksız bir gettoya benzemektedir. Burada Rohin-
gyaların evleri, yanmış binalar ve askerî kontrol noktaları
ile çevrilidir. Başkent Sittwe'nin (Akyab) dışında yaşayan
100.000'den fazla Rohingya gıdasızlık ve salgın hastalıklara
hüküm sürdüğü ve güvenlik güçleriyle Rakhine akti-
vistlerin insani yardım görevlilerinin rahat hareket etmesi-
ni engelledikleri, boğucu sıcaklıktaki göçmen kamplarında
yaşamaktadır. Yıllar süren zulüm ve ağır ama sürekli de-
vam eden soykırım kampanyası sonucunda Rohingya nü-
fusunun yarısı bölgeden zaten sürülmüş durumdadır. Ülke
sınırları içerisinde yaşayan diğerleri ise bu cehennemden

kurtulacakları günü iple çekmektedir. Peki, bizim neslimiz koca bir halkın tamamen yok edilmesine izin verebilir mi?

Myanmar hükümeti Rohingya halkına karşı işlediği sinsî cinayetlerinin üstünü örtmek istediği için uluslararası basın, STK'lar, yardım kuruluşları hatta BM'nin dahi kriz bölgesine girip şiddetin boyutlarını anlamak için araştırma ve gözlem yapmasına izin vermedi. Rohingya halkının o veya bu şekilde yok edilmesi devletin açık hedeflerinden biri olduğuna göre, mağdur Müslümanlara Myanmar devlet kurumlarından herhangi bir yardımın ulaşması da söz konusu değil. Daha da kötüsü İİT ve Islamic Relief gibi uluslararası STK'ların yardımları dahi mağdur Rohingya'lara ulaşamadı. Bu yardımların ancak %10'undan daha azı mağdurlara nasip oldu. Ekim ayında ırkçı keşişler de dâhil Budistlerin devlet organizeli protestoları ve mitingleri sebebiyle Myanmar hükümeti, İİT ve Müslüman insani yardım kuruluşlarının mağdur Rohingya halkına yardım etmek amacıyla Rakhine eyaletinde koordinasyon ofisi kurmalarını yasakladı.

Rakhine eyaletinde gelişen olaylar açık ve net bir biçimde Myanmar hükümeti tarafından tasarlanmış kasıtlı bir politikanın ürünüdür. Rakhine eyaletinde çoğunluğu oluşturan Budist etnik grup, şiddet ve korku yaratmak yoluyla Arakan ve Myanmar coğrafi bölgesini Müslüman Rohingya etnik topluluğundan temizlemeye gönüllü olmuş katillerdir. BM bu gibi eylemleri etnik temizlik olarak tanımlamaktadır. Ne eli kanlı rejimin ne de onun iç ve dış destekçilerinin palavraları bu devasa suçları örtbas etmeyi başarabilecektir.

Rohingya halkının etnik temizliğe maruz kalması ders kitaplarına konu olacak bir mevzudur. Merkezî düzeyde Myanmar devletinin, yerel düzeyde Rakhine eyaletinin yürüttüğü ulusal bir proje haline gelen soykırım amaçlı katliamlar, büyük kurumsal ve maddi kaynakları ellerinde bulunduran Budist toplumdan ve çoğunluktaki Burmalılarla diğer Rakhine etnik gruplarından destek görmüştür.

Mamafih bu imha kampanyasındaki en korkunç suçlular, ataları 11. yüzyıl başlarında Arakan'a yerleşmiş olan ve aynı bölgede yaşayan Rakhine Budistleridir. Rakhineler daha koyu tenli, Hint-Bengal kökenli atalara sahip ve bir zamanlar Bengal (bugünkü Bangladeş) ile sıkı bağları olan Hindu Chandra Hanedanı tarafından yönetilen bu sahil bölgesine yerleşmiş olan Rohingya halkından yüz yıllar sonra bu topraklara gelmiştir.

2. Dünya Savaşı'nda Japonların Burma'yı işgalinden faydalanan Budist birlikler, İngiliz idaresine karşı faşist Japon ordusu ile ittifak ederek Hintli ve Müslüman halkın evlerini ve iş yerlerini hedef aldı. Ülkenin batısında yaşayan Rohingya Müslümanları da bu imha kampanyasından kurtulamadı. Yaklaşık yüz bin kadarı bu karma kampanyada öldürüldü. Büyük çoğunluğu da Arakan eyaletinin güney kısımlarından sürülerek Bengal'e yakın, çoğunlukta bulundukları kuzey bölgelerinde hayatlarını sürdürmeye çalıştı. 80.000 kadarı ise hayatlarını kurtarmak için dönmemek üzere Bengal'e göç etti. Bu kampanya sırasında 294 Müslüman köyü yok edildi.

Ne hazindir ki Burma bağımsızlığını kazandıktan sonra da Rohingya halkına ve diğer Müslümanlara karşı kitlesel imha ve soykırım hedefli şiddet eylemleri devam etti. Bildiğim kadarıyla bu şekilde Rohingyaları etnik olarak temizlemeyi hedefleyen en az 200 operasyon gerçekleştirildi.

Bu operasyonlardan başlıcaları şunlardır:

1. Askerî Operasyon (Burma 5. Alayı)/Kasım 1948
2. Burma Sınır Muhafaza Gücü Operasyonu/1949-1950
3. Askerî Operasyon (2. Acil Chin Alayı)/Mart 1951-1952
4. Mayu Operasyonu/Ekim 1952-1953
5. Mone-thone Operasyonu/Ekim 1954
6. Ordu ve Göçmen Ofisi Ortak Operasyonu/Ocak 1955
7. Askerî Polis Birliği Operasyonu/1955-1958
8. Yüzbaşı Htin Kyaw Operasyonu/1959
9. Shwe Kyi Operasyonu/Ekim 1966
10. Kyi Gan Operasyonu/Ekim-Aralık 1966
11. Ngazinka Operasyonu/1967-1969
12. Myat Mon Operasyonu/Şubat 1969-1971
13. Binbaşı Aung Than Operasyonu/1973
14. Sabe Operasyonu/Şubat 1974-1978
15. Naga-Min (Ejder Kral) Operasyonu/Şubat 1978-1979 (40.000 Rohingya'nın ölümüne 300.000'inin ise Bangladeş'e sığınmasına yol açtı.)

16. Shwe Hinthta Operasyonu/Ağustos 1978-1980
17. Galone Operasyonu/1979
18. Taunggok'ta örgütlü katliam/1984
19. Müslüman karşıtı ayaklanma-Taunggyi (Batı Burma), Pyay ve Rangoon da dâhil Burma'nın pek çok bölgesinde/1987-1988
20. Pyi Thaya Operasyonu/Temmuz 1991-1992 (268.000 Rohingya'nın Bangladeş'e sığınmasına yol açtı.)
21. Na Sa Ka Operasyonu/1992'den bu yana
22. Müslümanlara karşı etnik ayaklanma/Mart 1997 (Mandalay)
23. Sittwe'de Müslüman karşıtı ayaklanma/Şubat 2001
24. Burma'nın orta bölgesinde Müslüman karşıtı geniş çaplı ayaklanma/Mayıs 2001
25. Burma'nın tüm orta bölgesinde Müslümanlara karşı başlatılan şiddet olayları (özellikle Pyay-Prome, Bago-Pegu şehirlerinde)/9-11 Ekim 2001
26. Ortak imha kampanyası/3 Haziran 2012'den günümüze değin.

General Ne Win hükümeti döneminden bu yana Myanmar devleti tüm insan hakları normlarını hiçe sayarak Rohingya halkını etnik olarak ortadan kaldırmak için her türlü teşebbüste bulundu. Onları vatansız ilan ederek Rohingyaları hedef alan bütün suçları mübah hale getirdi. Bunu yaparken İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin bir tek maddesine

dahi uymadı. Aşağıda Rohingya halkına karşı işlenen suçların bir listesi bulunmaktadır:

- Vatandaşlıklarının inkârı
- Hareket veya seyahat hürriyetinin kısıtlanması
- Eğitim hürriyetinin kısıtlanması
- Çalışma hürriyetinin kısıtlanması
- Zorunlu işçilik uygulaması
- Rohingyaların topraklarına el konulması
- Zorla evlerinden sürgün edilme
- Ev, iş yeri, okul ve camilerin yerle bir edilmesi
- Dinleri sebebiyle zulmedilmesi
- Etnik ayrımcılık uygulanması
- Rohingyaların evliliklerinin kısıtlanması
- Çocuk sahibi olmanın engellenmesi ve zorunlu kürtaj uygulanması
- Keyfi vergi ve haraç uygulamaları
- Ailedeki ölüm ve doğum olaylarının -hatta hayvanların bile- haraç karşılığı kaydedilmesi
- Keyfi tutuklama, işkence ve yargısız infaz uygulamaları
- Kadın ve yaşlıların taciz edilmesi
- Bir savaş taktiği olarak tecavüzün yaygınlaşması
- Rohingya nüfusunun azaltılması

- İkamet/vatandaşlık kartlarına el konulması
- Yurt içinde insanların yerlerinden edilmesi, kayıt dışı mültecilik ve vatansızlık durumu
- İslami kimlik ve sembolleri silme maksadıyla tarihî Müslüman yapılarının, türbelerin imha edilmesi veya dönüştürülmesi

BM ve diğer uluslararası insan hakları grupları yerinde bir değerlendirme yaparak Rohingya Müslümanlarını dünya üzerinde en fazla zulüm gören toplum olarak tanımladılar. Zira Rohingyalar etnik kökenleri sebebiyle çoğunluğu Budistlerin oluşturduğu Myanmar'da soykırım mağduru olmuş durumdalar.

Şu bir gerçek ki, dilimizde “soykırım”dan başka hiçbir kelime Rohingya halkının yaşadıklarını ifade edemez. *Merriam-Webster* sözlüğü soykırımı “etnik, siyasi veya kültürel bir grubun kasıtlı ve sistematik imhası” olarak tanımlamaktadır. Buna göre Arakan'da yaşananlar için soykırım ifadesinin kullanılması yadırganmamalıdır. Uzmanların da belirttiği gibi, bu terim bir etnik, ırk, din ve milliyete mensup grubun kısmen veya tamamen imha edilmesi durumunda kullanılabilir. Her türlü tanıma göre Arakan'ın Rohingya halkı etnisite, ırk ve din bakımından Rakhine Budistlerinden ve Burmalıların çoğunluğundan farklıdır.

Savaştan Beter adlı kitabında Dr. Daniel Jonah Goldhagen beş ana eliminasyon çeşidi sıralıyor: transformasyon, baskı, sürgün, üremenin engellenmesi ve imha. *Transformasyon* hedef grubun hayati ve belirleyici siyasi, sosyal ve kültürel kimliğini yok etmek anlamı taşıyor. Daha önce de belirtil-

diği gibi, Arakan toprağıyla olan bağlarına rağmen Rohingyalar ezelden beri baskın etnik gruplar tarafından haksız yere komşu Bangladeş'ten gelmiş yerleşimciler olmakla itham ediliyor.

Baskı; nefret edilen, hakir görülen veya korkulan bir halkı, belli bir bölgede tutup gerçekten var olan veya varsayılan başkalarına zarar verme potansiyellerini şiddet yoluyla tahakküm kurarak azaltmayı hedefliyor.

Sürgün veya sıkça kullanılan şekliyle *sınır dışı edilme*, üçüncü eliminasyon seçeneğidir. İstenmeyen halkı ülke sınırları dışına veya o ülkenin belli bir bölgesi dışına çıkarmak yahut kitleler halinde kamplara sürmek suretiyle tamamen yer değiştirmeye zorlamak anlamına gelir. Myanmar devleti Ne Win zamanından itibaren bu suçu işlemektedir.

Üremenin engellenmesi Myanmar devletinin diğerleriyle eşgüdümlü olarak uyguladığı dördüncü eliminasyon eylemidir. Rohingya Müslümanlarına sadece evlilik konusunda kısıtlama getirilmemiş, aynı zamanda kadınlar çoğu zaman zorla kısırlaştırılmış, kürtaja zorlanmış hatta tecavüze uğramıştır. Geçtiğimiz aylarda Müslüman evlerine, köylerine ve kasabalarına yönelik gerçekleştirilen saldırılarda Rohingya kızlarının ve kadınlarının kaçırılması sıkça rastlanan vakalar haline gelmiştir.

İmha; hedef grubun çoğu zaman mevcudiyetinin hayati tehlike arz ettiği gerekçesiyle öldürüldüğü eliminasyona yönelik beşinci adımdır. Bu metot, varsayılan soruna ka-

demeli, muhtemel veya ara bir çözüm değil, “nihai çözüm” vaat etmektedir. Kısa bir süre önce Rohingyalara Rakhine tüccarlar tarafından neden zehirli yiyecek ve yağ satıldığını anlamak bu noktada zor değildir. Irkçı rahipler, Myanmar toplumu içerisindeki katil politikacılar ve devlet yetkilileri dâhil diğer kişilerin de yardım ettiği Rakhine teröristlerin bu eylemi açıkça göstermiştir ki, Rohingyalar bir imha planının kurbanlarıdır.

Myanmar devletinin işlediği suçların mezkûr listesiyle mukayese edildiğinde Rohingya halkının her türlü eliminasyon hedefli eyleme maruz kaldığı görülecektir. Bu, âdetâ Rohingya halkının toptan imhası için düzenlenmiş bir paket programdır.

Soykırımda planlama ve hazırlık şartı vardır. İnsanların zihinlerinde başlar ve hedef gruba karşı vahşetin işlenmesi için kitlesel mobilizasyon gerektirir. Mücrimler veya celtatların sadece kendilerinden emin olmaları yetmez, aynı zamanda motive olmaları ve korkunç suçlarını işlemeye azmetmeleri de gerekir. Çoğunlukla insanları bu işe zihnen hazırlama görevini ideologlar ve hedef kitleye karşı nefret söylemleriyle insanları zehirleyen şovenist entelektüeller yapar. Gerçekte katillerin büyük bir kısmı siyasi olarak manipüle edilmedikleri takdirde başkasına zarar vermek için parmağını bile kıpırdatmaz. Ama cesaret verici ve coşturucu sözlerle bir kere harekete geçirildiler mi, hem eliminasyon politikası güden rejimin şok birlikleri hem de toplumun sıradan üyeleri, ruhen ve bedenlen bu ölümcül

işe gönüllü olurur. Bunu o kadar kolayca ve zorlanmadan yaparlar ki, bugün Myanmar'da özellikle de Arakan eyaletinde gördüğümüz şey işte budur.

Bir soykırımın gerçekleşmesi için bunun toplumun her kesiminden insanın iştirak ettiği ulusal bir proje olması gerekir ve bugün Myanmar'daki Rohingya sorununda yaşanan tam da budur.

Hükümet güdümündeki gazetelerde Müslümanlara yiyecek satan, ev satan veya kiralayan da dâhil olmak üzere ticaret yapanlara karşı alınacak tedbirler ilan edilmiştir. Bu uygulamalardan da anlaşılacağı üzere, bunlar Nazi dönemi politikalarının bir kopyasıdır. Bütün bunlar Myanmar'ı genelde Müslüman nüfustan özelde ise Rohingyalardan tamamen arındırmak için gerekli olan etnik temizlik paketinin bir parçasıdır. Myanmar'daki Budist faşizmi öyle haindir ki, Arakan'ın içinde ve dışında yaşayan Rakhine Budistler ve onların Budist çoğunluğa sahip Myanmar'daki hamileri, Myanmar'da, özellikle de Rakhine eyaletinde, hiçbir Müslümanın bilhassa da Rohingya'nın yaşamasını istememektedir.

3 Haziran'dan itibaren meydana gelen saldırılardan hiçbiri kendiliğinden gelişmiş, plansız ve bağımsız eylemler değildir. Son derece ayrımcı olan ve pek çok uluslararası kanunla çelişen 1982 Vatandaşlık Kanunu ile zaten vatansız ilan edilmiş olan Rohingyalılar, faşist Rakhine siyasetçiler tarafından işlemedikleri suçlarla haksız yere itham edilmektedir. Bu suçlamalar Budist popülasyonun kademeli olarak "ırk saflaştırması" denilen rejimin barbarca operasyonuna onay

vermesi ve yardım etmesi için kışkırtılmasında etkili olmaktadır. Son dönemde Aye Maung'un faşist partisi RMKP ve bir o kadar ırkçı diğer Rakhine siyasetçileriyle Rohingyaların mallarını yağmalamaya, evlerini, iş yerlerini ve camilerini yakıp yıkmaya can atan aç gözlü tüccarların organize ettiği linç girişimleri bu çerçevede vuku bulmuştur.

Bu etnik temizlik planı çerçevesinde Rohingyaların mallarına el konulmuştur. Çoğunluğu Rakhinelere oluşan güvenlik güçleri ve polis, bu işin gönüllü iş birlikçileri olmuştur. Sonuç olarak Rohingyalar bugün toplama kampı benzeri yerlerde ve gettolarda sıkıştırılmış ve sürgün edilmiş durumdadır. Rejimin soykırım planı, Rohingyaları soyu tükenmiş bir halka dönüştürecek olan “nihai çözüm”e doğru bütün gazabı ve umarsızlığıyla ilerlemektedir.

Güçlü Batılı devletlerin harekete geçmesi durumunda bu soykırımın durdurulması için hâlâ bir umut olabilir. BM Güvenlik Konseyi aracılığıyla Thein Sein hükümetine sadece etnik temizliğin durdurulup Rohingyaların vatandaşlıklarının tanınması için değil, aynı zamanda can ve mal kayıplarının tazminatı ve insanların güvenliklerinin teminatı için de baskı yapabilir ve Rohingyaların Kaladan Nehri'nin batı yakasında oluşturulacak BM gözlemcilerinin kontrolündeki güvenli bölgelerde yaşamaları sağlanabilir. Eğer rejim bu somut tedbirlere karşı direnirse BM Güvenlik Konseyi, Myanmar ve Rakhine eyaletinin mücrim liderlerini işledikleri insanlık dışı cinayetler dolayısıyla Nürnberg

tarzı bir mahkemeye çıkartabilir ve bu haydut devletle olan tüm ekonomik ilişkileri durdurabilir.

Maalesef güçlü devletlerin Rohingya sorununa karşı tutumu Nazi dönemini hatırlatıyor; zira apaçık ortada duran hakikati görmeyi ve duymayı reddediyorlar. Tamamen gayriahlaki olan bu tutumun hoş görülecek bir tarafı yok. Myanmar rejiminin argümanlarına inanıp bunun iki büyük etnik grubun birbirine saldırıda bulunduğu iki taraflı bir çatışma olduğu yalanını papağan gibi tekrarlıyorlar. Ancak bu yanlış bir denklem; çünkü yakılıp yıkılan bütün kasabalar ve mültecilerin tamamı sadece Rohingya tarafından. Nazi propagandasını hatırlatan bir dil kullanan tanınmış aktivistler, Budist rahipler ve yerel Rakhine siyasetçileri ile öğrenciler, Rohingya sorununa “nihai çözüm” getirmenin peşinde. Bu sorun gerçekten büyük bir felakete dönüşmek üzere. Hiçbir şey bu çirkin gerçeği gizleyemez.

Güçlü ulusların harekete geçip asrımızın bu en kapsamlı ve korkunç ırksal zulmünü durdurması için acaba daha kaç Rohingya’nın ölmesi ve evlerinin yakılıp yıkılması gerekiyor? Irkçı kin, dinî fanatizm, terör ve şiddetle ezici gücün kibir ve acımasızlığının âdeta bir özeti olan böylesine hesaplanmış, kötü ve yıkıcı bir cürme insanlık nasıl müsamaha edebilir?

İnsanlık, Myanmar’daki Rohingya’lara karşı girişilen soykırım kampanyasına seyirci kalarak hem “sebepler”i ortadan kaldırmak hem de “bu vahşetin tekrar”ına engel olmak noktasında sınıfta kalmıştır.

2) Londra Konferansı: Rohingya Soykırımına Son Verin Çağrısı

Burma Times, 29 Nisan 2014

Myanmar'ın Rohingya Soykırımı Sona Ermeli

Turist broşürleri, medyanın uydurduğu masallar ve resmî reform aldatmacasının ötesinde Myanmar/Burma'da neler oluyor?

Masum kadın, erkek ve çocuklara karşı ülkedeki rejim ve ırkçı fanatikler tarafından tarifsiz bir vahşet uygulanıyor.

Myanmar'daki Müslüman Rohingyalar (ülke içinde 1 milyon, ülke dışında 1 milyon) sistematik imha için seçilmiş durumdalar.

On yıllardır birbirini takip eden hükümetler bu insanlara karşı apartheid benzeri bir sistem kurdular. Toplama kampları şartlarına zorladıkları ve mahallelerini gettolaştırdıkları Rohingya halkının hareket özgürlüğü yok.

Rohingyaların evlilik, çocuk sahibi olma ve çalışabilmeleri de dâhil olmak üzere hayatlarının her alanı ağır kısıtlamalarla kuşatılmış durumda. Kimlik ve vatandaşlık hakları resmî olarak yok sayılıyor. Diğer bir tabirle kanun önünde insan olarak tanınmıyorlar. Myanmar hükümeti insani yardım kuruluşlarının bile kamplardaki 200.000 Rohingya'ya serbestçe ulaşmasına izin vermiyor.

Rohingyalar her türlü baskı ve zulme karşı son derece savunmasızlar.

Myanmar rejimi ve Budist halk, sistematik zulüm ve ayrımcılık, insanlık suçları, etnik temizlik ve soykırım da dâhil olmak üzere sayısız suç işlemekte.

Ülkedeki etnik gruplar arasında sadece Rohingyalar etnisitelerinden ötürü zorunlu doğum ve evlilik kontrolü politikasına maruz kalıyorlar.

Myanmar, millî politika olarak aşağıda sıralanan uygulamaları benimsemiş durumda:

Rohingyaların hukuki mevcudiyeti ve milliyet hakları; ilaç, yiyecek ve hayatta kalmak için gerekli diğer temel ihtiyaçlara erişim **hakları inkâr ediliyor.**

Ülkede kapsamlı ayrımcılık, soykırıma götüren kin ve Rohingyaların bir etnik grup olarak tamamen imhasına varan toplumsal **şiddet inşa ediliyor.**

Dolayısıyla hem hükümet hem de ırkçı fanatikler, koca bir halkı diğerlerinin gizli ittifakı ve bu suçun cezasız kalmasını temin ederek **yok etmek istiyor.**

Myanmar'ın attığı resmî adımlar, Rohingya halkını bir etnik grup olarak yok etmek niyeti konusunda çok şey anlatıyor.

Dünyadaki herkesi; devlet kademelerindeki, sokaktaki, tarladaki herkesi Myanmar'daki Rohingya halkının yok edilmesini durdurmaya çağırıyoruz.

Bu bir soykırım!!!

Aşağıdaki duyarlı kişi ve kuruluşlar bu küresel çağrıya kulak verdiler.

Rohingya Olmayan Kuruluşlar

- **Uluslararası Devlet Suçları İnisyatifi (ISCI)**, King's College, Londra Üniversitesi
- **Soykırımı Engelleme Nöbeti Projesi**, Kanada
- **Global Ruanda İnsan Hakları Kampanyası**
- **Londra Sosyal Etki Merkezi**
- **Herkes İçin Adalet**, ABD
- **Burma Görev Gücü**, ABD
- **Burma Selamet Derneği**, ABD
- **Burmalı Amerikan Müslümanlar Derneği**
- **Myanmar Müslüman Derneği**, Tayland
- **Myanmar Müslüman Gençlik**, Malezya
- **Myanmar Müslümanlarının Medeni Haklar Hareketi**
- **Dignity International**
- **Pax Romana ICMICA**
- **International Movement for a Just World/JUST** (Uluslararası Adil Bir Dünya Hareketi)

Duyarlı Dünya Vatandaşları

- **Prudentienne Seward**, Tutsilere karşı yapılan Ruanda soykırımında hayatta kalan PAX-Büyük Afrika Göllerinde Barış'ın kurucusu
- **Rene Claudel Mugenzi**, Ruanda soykırımında hayatta kalan Global Ruanda İnsan Hakları Kampanyası'nın kurucusu
- **Sai Latt**, Burmalı ilim adamı ve yazar, Simon Frazer Üniversitesi, Kanada
- **Ko Aung**, Burmalı eski siyasi mahkûm ve aktivist, Londra-İngiltere
- **Soe Aung**, Burmalı insan hakları aktivisti, Bangkok-Tayland
- **Dr. Kyi May Kaung**, Burmalı yazar, ilim adamı ve sanatçı, Washington DC-ABD
- **Dr. Zarni**, Burmalı ilim adamı ve aktivist, Malaya Üniversitesi ve London School of Economics
- **Büyükelçi Muhammed Sacirbey**, Roma Konferansı/ ICC imza yetkilisi, ICTY soykırım şahidi ve dışişleri eski bakanı, Bosna-Hersek
- **Veronica Pedrosa**, Gazeteci
- **İmam Abdul Malik Mujahid**, Dünya Dinleri Parlamentosu, ABD
- **Youk Chhang**, Kamboçya Belgeleme Merkezi Başkanı
- **Noam Chomsky**, Enstitü hocası, dilbilim profesörü, Massachusetts Institute of Technology
- **Gayatri Chakravorty Spivak**, Sosyal bilimler profesörü ve Post-Kolonyal Çalışmalar Kürsüsü kurucusu, Columbia Üniversitesi, ABD

- **Barbara Harrell-Bond**, Britanya İmparatorluk Nişanı sahibi, Fahamu Göçmen Merkezi Müdürü; Mülteci Çalışmaları Merkezi kurucu başkanı; onursal profesör, Oxford Üniversitesi, İngiltere
- **Mary Kaldor**, Britanya İmparatorluk Komutan Nişanı sahibi, küresel yönetim profesörü ve Sivil Toplum ve İnsani Güvenlik Araştırma Birimi Başkanı, London School of Economics, İngiltere
- **Dr. Hassan Saeed Elmogummer Taha**, İnsan hakları aktivisti, Katar
- **Alex Caring-Lobel**, Yardımcı editör, *Tricycle* (Budist Dergisi), ABD
- **Antara Dev Sen**, Editör, *The Little Magazin*, Hindistan
- **Mohanad Hage Ali**, Gazeteci, Lübnan
- **Sabina Alkire**, Oxford Yoksulluk ve İnsan Gelişimi İnisiyatifi (OPHI) Başkanı, Oxford Üniversitesi, İngiltere
- **Prof. Bridget Anderson**, Göç, Politika ve Toplum Derneği (COMPAS) Başkan Yardımcısı, Oxford Üniversitesi, İngiltere
- **Jack Healey**, İnsan Hakları Merkezi Başkanı, Washington (ve Uluslararası Af Örgütü eski başkanı/ ABD)
- **Antonio Carlos da Silva Rosa**, Editör, *TRANSCEND* basın servisi, İtalya
- **William Nicholas Gomes**, *Salem-News.com*, insan hakları elçisi, İngiltere
- **Roland Watson**, *Dictator Watch*, Tayland
- **Francis Wade**, Gazeteci, Tayland

- **Nancy Hudson-Rodd**, Toprak ve Tarım Okulu, Tazmanya Üniversitesi, Hobart, Avustralya
- **Michael Ratna**, Sri Lanka
- **Chandra Muzaffar**, Başkan, JUST, Kuala Lumpur, Malezya
- **Darwis Khudori**, Endonezyalı akademisyen, Fransa
- **Sophie Ansel**, Gazeteci, Fransa
- **Lynn Lee**, Yönetmen, Hong Kong
- **James Leong**, Yönetmen, Hong Kong

3) ABD'deki Uluslararası Rohingya Konferansı'nda Burma'da Soykırımı Durdurun Çağrısı

Dr. Habib Siddiqui'nin *Salem-News.com*'da yayımlanan yazısı

Çoğunluğu Myanmar'ın Rakhine eyaletinde yaşayan Rohingya halkı, asrımızın en çok zulüm gören halkıdır.

(MILWAUKEE)- Myanmar'daki Rohingya halkının yaşadıkları üzerine “Soykırımı Durdurun ve Myanmar'daki Rohingya'lara Vatandaşlık Haklarını Verin” başlıklı ilk uluslararası konferans Wisconsin Üniversitesi kampüsünde 14 Aralık 2013'te düzenlendi.

Konferans *Burmali Rohingya Amerikan Dostluk Derneği (BRAFA)* ve *Rohingya'ya Uluslararası Duyarlılık'ın (RCI)* ev sahipliğinde gerçekleşti.

Konferansın açılış konuşmalarını BRAFA başkanı Shaukhat Kyaw Soe Aung (MSK Jilani) ve üniversitenin Etnik Çalışmalar Kürsüsü'nden Dr. Chia Vang yaptı.

Program RCI Başkanı ve konferans organizasyon komitesi genel koordinatörü Muhyiddin Yusuf tarafından gerçekleştirildi. Bendeniz de konferansa konuşmacı olarak davet edildim.

Konuşmacılardan bazıları şunlardı; Soykırım Devriyesi Başkanı Prof. Gregory H. Stanton (George Mason Üniversitesi), ARNO'dan (İngiltere) Nuru'l İslam, Milwaukee İslam Toplumu'ndan Şeyh Ziyad Hamdan, Montreal'den (Kanada) Prof. Abid Bahar ve Savunmasız Nüfus Sağlık ve Refahı'ndan Dr. Nora Rowley.

Konferansta aşağıdaki kararlar alındı:

1. Çoğunluğu Myanmar'daki Rakhine eyaletinin batısında yaşayan Rohingya halkı, asrımızın en çok zulüm gören halkıdır.
2. 28 Mayıs 2012'den bu yana meydana gelen olaylar -Soykırım Devriyesi Başkanı Prof. Gregory H. Stanton'ın da belgelediği gibi- göstermiştir ki, Rohingya halkı sekiz aşamalı bir soykırıma maruz kalmıştır: ayırıştırma, sembolleştirme, canavarlaştırma, örgütleme, kutuplaşma, hazırlık, imha ve inkâr.

- a. Asrımızda, Müslümanlara karşı uygulanan tahammülsüzlük, kin ve korkunun daha önce eşi benzeri görülmemiştir! Rohingya halkının Rakhine eyalet nüfusunun 1/3'ünü oluşturduğu gerçeğine rağmen fanatikler onların varlığını inkâr etmektedir.
- b. Müslümanlara karşı düzenlenen soykırım kampanyası çoğunun ölümüne ve çeyrek milyon Müslüman'ın

Myanmar içinde yerlerinden yurtlarından edilmesine neden olmuştur.

- c. 28 Mayıs 2012'den bu yana ulusal hükümetin hareket ve politikaları Rohingyaların fiilen etnik temizliğe maruz kalmasına yol açan acımasız zulmün ve insan hakları ihlallerinin kaynağını oluşturmaktadır.
- d. Burada, tarihî olarak muteber Mandalay Ma-soe-ye-in Manastırı başkeşişi Wirathu'nun Müslümanları elimine etme politikalarını kutsayıcı rolü ve "969" Müslüman karşıtı hareketi dikkat çekicidir. Wirathu, Burma Müslümanlarına karşı yürüttüğü açık şiddet propagandasına rağmen hükümet yetkilileri tarafından kamusal alanda barışçıl ve iyi bir kişilik olarak tanımlanmaktadır. Burma'dan bütün Müslümanların atılmasını talep eden bu keşişler, yerli halkı sadece Müslümanlarla değil "sempatizan" dedikleri kişilerle de her türlü ilişkiyi kesmeye çağırmaktadır. Millî hain olarak yaftalanan Müslümanlarla ilişkisi olan Budistler de göz korkutma ve şiddete maruz kalmaktadır. Fanatik keşişlerin kin dolu söylemleri ve 969 Hareketi'nin eylemleri, Nazi soykırımı veya Tutsi nüfusa ve sempatizanlarına karşı Ruanda'da gerçekleştirilen soykırıma giden yolda yürütülen kindar propaganda-yı acı bir şekilde hatırlatıyor.
- e. Ulusal ve yerel güvenlik güçlerine Müslümanlara uyguladıkları sert insan hakkı ihlallerinin ve acımasız zulümlerinin cezasız kalması temin edilerek bu tür suçlar işlemleri için izin verilmiştir.

Rohingya halkının Rakhine eyalet nüfusunun 1/3'ünü oluşturduğu gerçeğine rağmen fanatikler onların varlığını inkâr etmektedir.

Konferansın katılımcıları şu çağrıda bulunmuştur:

1. Myanmar hükümetinin Burma'da yaşayan ve hükümetin uyguladığı şiddet sonucu zorla Burma dışında istenmeyen mülteci konumunda yaşamak zorunda bırakılan tüm vatansız Rohingya azınlığına tam vatandaşlık haklarını iade etmesi.
2. Myanmar devletinin Müslümanlara uyguladığı zulmü, ayrımcılığı ve canavarlaştırmayı durdurması; Müslümanlara ve diğer hedef gruplara yönelik zulmü yasa-laştıran veya pekiştiren kanun ve politikaları yürürlük-ten kaldırılması.
3. Myanmar hükümetinin Rohingya ve diğer Müslüman halklara karşı yürütülen şiddeti önlemek için sıkı ted-birler alması:

- a. Müslümanlara uygulanan şiddetin boyutlarını inceleyecek uluslararası bağımsız bir soruşturma gerçekleştirilmesine izin verilmesi.
 - b. Budist rahip Wirathu ve 969 Hareketi'nin canice faaliyetlerinin durdurulması ve Müslümanların maruz kaldığı eziyetlerin faillerinin cezalandırılması.
 - c. Rohingya halkının ve Myanmar'da yaşayan diğer Müslüman ve Hristiyan azınlıkların güvenlik ve emniyetinin garanti altına alınması; bunun sağlanmaması durumunda insanlık suçlarını teşvik etmek ve yürütmek suçundan sorumlular hakkında yargılama başlatılması.
 - d. 28 Mayıs 2012'den bu yana etnik temizlik kampanyasına maruz kalanların uğradığı can ve mal kayıplarının tazmin edilmesi.
 - e. Mağdurların asıl memleketlerine dönmelerine izin verilmesi.
 - f. BM'nin uluslararası gözlemcilerine, İİT de dâhil olmak üzere STK'lara şiddet olaylarının yaşanma potansiyeli yüksek olan Rakhine eyaletini izlemeleri ve mağdur Müslümanlara yardım etmeleri için herhangi bir kısıtlama olmaksızın erişim izni verilmesi.
4. BM Güvenlik Konseyi'nin BM tüzüğü yedinci maddesi uyarınca BM Barış Gücü'ne Myanmar'a silahlı müdahalede bulunması için yetki vermesi. Bu yetkinin aynı zamanda Rohingya sivillerinin ve insani yardım görevlilerinin korunması ve Rakhine eyaleti üzerinde uçuşa yasak bölge oluşturulmasını da kapsaması. Burada alı-

nacak tedbirlerin katliamı önlemek için sert ve güçlü olması.

5. Lahey'deki Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) Wirathu ve diğer azmettiricileri insanlık suçuna teşvik ve kışkırtıcılıktan yargılaması; ayrıca Myanmar'da vuku bulan insanlık suçlarından sorumlu başlıca siyasi ve askerî sorumlularla ilgili yargı sürecinin başlatılması.
6. Önemli siyasi güçlerin (ABD, Rusya ve İngiltere gibi) Rohingya'lara liderlik, lojistik, hava nakli, iletişim ve finansman sağlaması:
 - a. Myanmar hükümetinin bölgeye girişlere izin vermesi durumunda BM üyeliğinin askısı alınması.
 - b. Rohingya ve Budist olmayan diğer azınlıklarla ilgili insan hakları konularında ilerleme sağlanmaması durumunda Myanmar liderlerinin UCM'de, insanlık suçları işlemek ve bu suçları işleyenlere yardım etmekten yargılanması da dâhil sert tedbirler alınması.

4) Düşük Şiddetli Soykırım: Rohingya

Burmalı akademisyen Dr. Maung Zarni, "Düşük Şiddetli Soykırım: Rohingya" adlı makalesinde şunları yazıyor:

- Art arda gelen Myanmar hükümetleriyle birlikte, yerli fanatikler gibi devlet dışı aktörler de Myanmar'daki Rohingya halkına karşı bir soykırım yapıyor.
- Myanmar hükümetinin aşağıda geçen dört soykırım fiilinden suçlu olduğu belgelenebilir durumdadır.

- 1978'den itibaren Rohingya soykırımı konusunda uygulamaya konan plan, Myanmar'da en yüksek başkanlık seviyesinden itibaren emir-komuta zinciri ile yürütülmektedir.

Burma rejiminin gerçekleştirdiği soykırım fiilleri:

- Cinayetlerdeki hızlı artış ve çok sayıda faili meçhul ölüm
- Bir politika olarak bir grubun kimliğinin yok edilmesi; zorunlu işçilik, cinsel şiddet
- Kasten yiyecek vermeme
- İki çocuk politikası, evlenmeye sert kısıtlamalar getirilmesi, düzenli zorunlu kısırlaştırma

Bu uygulamaların grup üzerindeki korkunç sonuçları

- Doktor-hasta oranı 1:76.000–1:86.000; ülke ortalaması: 1:700
- Rohingya'lar arasındaki ölüm oranlarının ülke ortalamasının üç ila beş katı olması
- Aşırı gıdasızlık
- İnsani yardım hizmetlerinin Rohingya'lara ulaştırılmasının engellenmesi
- Rohingya'ların açık hava hapisanesi koşullarında yaşamaya zorlanması

5) Batı Burma'da Yaşanan İnsanlık Suçları

Rohingyaların Durumu

İrlanda İnsan Hakları Merkezi, 2010

Özet

Rohingyaların çilesi özellikle 2009 başlarında, kendilerine kötü muamele edecek olan Tayland’a teknelerle ulaşmaya çalışan ve dünya basınında “tekne adamları” olarak geniş bir şekilde yer alan yüzlerce Rohingya sayesinde duyulmaya başladı. Ancak Rohingya halkına karşı uyanan bu yeni ilgiye rağmen, hâlihazırda onların çektikleri eziyetlerin sebeplerini araştırmak için çok az çalışma yapılmış durumda.

Rohingyalar Batı Burma’nın Kuzey Arakan eyaletinde yaşayan Müslüman bir azınlık grup. Arakan eyaletinde yaklaşık 800.000 Rohingya’nın, diğer ülkelerde ise mülteci olarak yüz binlercesinin yaşadığı tahmin ediliyor. Rohingyaların bölgenin yerli halkı mı olduğu yoksa 19. yüzyıl sonlarında mı Burma’ya geldiği konusunda tarihi kayıtlarda uzlaşma sağlanabilmiş değil. “Rohingya” ismi konusunda dahi anlaşmazlık bulunmaktadır. Bu soruların cevapları ne olursa olsun, Rohingyaların varlığı ve Kuzey Arakan eyaletinde yüz yıllardır önemli bir azınlık olarak var oldukları inkâr edilemez bir gerçektir. Rohingyaalar uzun yıllardır insan hakları ihlallerine maruz kalıyor. Aralıksız devam eden bu ihlallerin bir an önce son bulması için gerekli hassasiyetin en kısa zamanda gösterilmesi önem arz ediyor.

İrlanda İnsan Hakları Merkezi’nin Rohingyaaların durumuna ilişkin bağımsız bir araştırma gerçekleştirebilmesi için İrlanda yönetimi tarafından yardım fonu sağlanmıştır. İrlanda İnsan Hakları Merkezi’nin hazırladığı raporun içeriği ve ortaya koyduğu görüşler tamamen yazarlarının bağımsız görüşleridir. Bu rapor, Burma da dâhil olmak üzere bölgeye giderek orada çalışan kuruluşlarla gizli toplantılar gerçek-

leştiren ve açık kaynaklardan kapsamlı bir araştırma yapan bilirkişi heyetinin raporudur. Çoğunlukla en önemli bilgiler Bangladeş'teki kamplarda ve bu kampların çevresinde yaşayan Rohingyalarla yapılan çok sayıda mülakattan elde edilmiştir. Çünkü insanlar maruz kaldıkları ve onları evlerinden kaçmaya iten şiddetten bahsederken Bangladeş'te Burma'da olduklarından çok daha rahat konuşabilmişlerdir.

Rapor Rohingyaların durumunu insanlık suçları kapsamında incelemektedir. Bu incelemede Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM), Roma Statüsü ve uluslararası ceza hukuku, özellikle de eski Yugoslavya ve Ruanda ile ilgili UCM kararları, hukuki altyapı ve detaylar için referans alınmıştır. Raporun bölümlerinin açıkça ortaya koyduğu üzere Burma'nın Kuzey Arakan eyaletinde Rohingyalara karşı insanlık suçu işlendiği daha ilk bakışta tespit edilebilmektedir.

Zorunlu İşçilik

Zorunlu işçiliğin yasak olması uluslararası hukukun temel teamüllerinden biridir. Bu yasağın delinmesi uluslararası hukuk açısından hatalı bir fiil olup devlet bazında sorumluluk getirir ve ayrıca Roma Statüsü'ne göre kölelik suçunun tanımı içine girdiğinden ferdî cezai sorumluluk da doğurur. Burma'daki sivil halkın zorunlu işçi olarak çalıştırıldığı yıllardır belgelenmektedir. Ülke on yıldan fazla bir süredir Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından yakından gözlenmektedir. Zorunlu işçilik tüm Burma'da uygulanmakla birlikte, Kuzey Arakan eyaletinde değişkenlik göstermektedir. Kuzey Arakan'daki Rohingyalar zorla çalıştırılan grupların başında gelmektedir. Ordunun varlığının en güçlü olduğu Burma-Bangladeş sınırında bulunmaları yanı sıra bir de

Burma Sınır Güvenlik Gücü'nün (*Na Sa Ka*) kurulması, Rohingyaların sırtına daha da büyük bir yük bindirmiştir. Zira Burma'da zorunlu işçilikten en fazla faydalanan kesim güvenlik güçleridir.

Kuzey Arakan eyaletinde çok sayıda sözde “model köy” inşa edilmiş ve resmî merciler bu köylerin kurulumunda da Rohingyaları kullanmıştır. Ülkede Rohingyalara karşı sürekli artan bir ayrımcılık söz konusudur; bu da giderek daha fazla insanın zorla çalıştırılmasına yol açmaktadır. Raporda incelendiği ve belirtildiği gibi, Rohingya nüfusu farklı sektörlerde zorla çalıştırılmaktadır. Bunlar inşaat işleri, bina tamir ve bakımı, tarla ve tarım işleri, altyapı işleri, nöbetçilik ve devriye görevleridir.

Herhangi bir meşguliyeti olan kişiler haftalık tazminat ödeyerek kendilerini zorunlu işçilikten kurtarabilse de zorunlu işçilik talebini bütünüyle reddedemezler. Her ev için belirlenen saat süresince zorunlu işçilik yerine getirilmediğinde eziyet, dayak, öldürülme ve daha başka cezalar uygulanarak aile üyeleri taciz edilmektedir. Rapordaki araştırma ve analizler, Kuzey Arakan eyaletindeki Rohingya nüfusuna karşı Roma Statüsü'ne göre kölelik suçu olarak kabul edilen suçun işlendiği yönünde kuvvetli deliller sunmaktadır. Sınır dışı edilme ve zorla başka yere nakil, insanların zorla yerlerinden yurtlarından edilmeleri, hem ülke içinde hem de sınır ötesinde suç sayılmakta ve hareket hürriyetini ihlal anlamına gelmektedir. Bu uygulamalar belli şartlar altında etnik temizlik olarak da kabul edilmektedir. Sınır dışı etme ve zorla yer değiştirme Roma Statüsü'ne konu edilmiş olup bu konu-

daki anlayış, var olan hukukla da pekiştirilmiştir. Zorla yerinden yurdundan sürülmek Burma genelinde alışlageldik bir uygulamadır. Rohingyaların yerlerinden yurtlarından sürülmesinin uzun bir geçmişi vardır. 1978'de 200.000'den fazla, 1991-92'de ise daha büyük bir grup insan kaçak yollardan sınırı geçerek Bangladeş'e sığınmıştır. Bangladeş ve diğer ülkelere doğru Rohingya mülteci göçü halen devam etmektedir. Onların yerlerinden edilmelerinin -esasen bu raporda belgelenen tüm ihlal ve hukuksuzlukların- en can alıcı noktasında, Rohingya halkının vatansız durumunun devam etmesi ve Devlet Barış ve Kalkınma Konseyi'nin (DBKK) Rohingyaların vatandaşlığını kabul edip normalleştirmemesi bulunmaktadır. Rohingyalar Burma'nın bağımsızlığının ilk günlerinden beri vatandaşlık almakta sıkıntı yaşamaktadır. Kanunlar ve politikalar, özellikle de 1982 Vatandaşlık Kanunu, Rohingya azınlığı vatandaşlıktan mahrum, dolayısıyla yerinden yurdundan sürülmek de dâhil olmak üzere çok çeşitli ihlallere karşı savunmasız bırakan ayrımcı sistemin merkezinde yer almaktadır.

Rohingyaların ülke içinde bir yerden başka bir yere gitmeleri sıkı izinlere tabidir. Model köylerin ve Kuzey Arakan eyaletinde artan askerî vesayet sonucunda kurulan askerî tesislerin inşası, topraklarına el konulmasına ve daha çok Rohingya'nın yerinden yurdundan olmasına yol açmıştır. Ayrıca pek çok Rohingya köyünün zorla boşaltıldığı da 1990'ların başından itibaren belgelenmiştir. Şiddet kullanılarak zorla yapılan bu keyfi uygulamaların zaman zaman ölümcül sonuçları olabilmektedir. Nüfusun zorla transferi suçuna örnek teşkil eden bu zorunlu göç uygulaması, yaşam koşulları da-

yanılmaz hale getirilen Rohingyaların sınırdan Bangladeş'e kaçmaları veya yerlerini yurtlarını bırakıp bölge içerisinde başka bir yere gitmeleri şeklinde gerçekleşmektedir. Bu rapor, bu insanlık suçlarının bölgede yaygın ve sistematik olduğuna ve halkın açıkça sınır dışı edildiğine veya zorla göç ettirildiğine işaret etmektedir. Eldeki bu bilgilerden yola çıkılarak uluslararası güvence altındaki bir organ tarafından daha detaylı bir araştırma yapıp buradaki uygulamaların etnik temizlik politikasına işaret edip etmediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tecavüz ve Cinsel Şiddet

Son yıllarda tecavüz ve cinsel şiddet içeren uluslararası suçlar artmış bulunmaktadır. Bu durum uluslararası ceza mahkemelerinde uygulanan hukuktan ve UCM tüzüğünden de anlaşılmaktadır. Roma Statüsü'ne göre tecavüz ve diğer cinsel şiddet şekilleri insanlığa karşı suç işlemekten yargılanmaya mesnet teşkil edebilir. Pek çok STK'nın, BM organlarının ve temsilcilerinin raporları, tecavüz ve cinsel şiddetin Burma'da yaygın bir sorun olduğunu, özellikle de etnik azınlıktan kız ve kadınların hedef alındığını ortaya koymaktadır. Yetkililer tecavüz iddialarını gerektiği şekilde inceleyip araştırmakta yetersiz kalmaktadır. Bu da mağdurların yaşadıkları hak ihlalleri dolayısıyla tazminat talep edememesine yol açmaktadır. Daha da kötüsü tecavüz mağdurları, aileleri ve şahitleri, iddia ve suçlamalarından ötürü tehdit edildiklerini, korkutulduklarını ve fiziksel şiddete uğradıklarını belirtmektedir. Bangladeş'teki Rohingya mültecileriyle gerçekleştirilen görüşmeler ve gizli toplantı-

lar da dâhil bu rapor için yapılan araştırma, Kuzey Arakan eyaletindeki endişe verici tecavüz ve cinsel şiddet iddialarını da içermektedir. Bu nevi istismarların altında yatan pek çok sebep bulunmaktadır. Bu türden şiddet olaylarından bazıları Burma'nın her yerinde görülürken bazıları bilhassa Kuzey Arakan eyaletinde göze çarpmaktadır. Burma, kadınların geleneksel rollere sahip oldukları ve erkeklerle eşit statüye sahip olmadıkları, erkek egemen bir toplumdur. Rohingya toplumu da oldukça muhafazakârdır. Bu bağlamda Rohingya kadın ve kızları cinsiyetçi ayrımcılığa karşı savunmasız kalmaktadır; bu da cinsel şiddet ve tecavüze yol açabilmektedir. Kuzey Arakan eyaletinde ordunun hatırı sayılır varlığı, tecavüz ve cinsel şiddetin yaygın olmasının başlıca sebeplerinden biri gibi görünmektedir. Cinsiyet ayrımcılığına ve Kuzey Arakan'daki askerî vesayete ilaveten Rohingya kadın ve kızlarına karşı işlenen cinsel şiddet suçları ve tecavüzlerin sıkça ırk ayrımcılığıyla da ilişkili olduğu görülmektedir. Kuzey Arakan eyaletindeki Rohingya kadın ve kızlarının çoğunlukla askerler ve Na Sa Ka'nın üyeleri tarafından cinsel şiddet gördüğü ve tecavüze uğradığı anlaşılmaktadır. Bu rapor için alınan ifadeler kız kardeşler, anne ve kızları olmak üzere bir ailenin birden fazla kadın üyesine tecavüz edildiği veya cinsel saldırıda bulunulduğu vakaları da içermektedir. Asker, Na Sa Ka güçleri ve zaman zaman polisin uyguladığı cinsel şiddet dışında tek tük, birbirinden bağımsız vakalar olduğu da anlaşılmaktadır. Bunların yaşanma sıklığı ve yaşandıkları ortam çeşitlilik göstermektedir (örneğin zorunlu işçilik sırasında yahut bir askerî üste). Bu suçun faillerinin cezalandırılmaması da Rohingyalara karşı işlenen bütün bu fiillerin diğer suçlarla birlikte Roma

Statüsü'ne göre insanlık suçu kapsamına girmesi için yeterli delil oluşturmaktadır.

Eziyet

Söz konusu ihlaller birbirinden bağımsız meydana gelmektedir. Örneğin tecavüz ve cinsel şiddet, zorunlu işçilik sırasında veya erkekler zorla çalıştırılmaya götürülüp kadınlar tek başlarına kaldığında meydana gelmektedir. Dahası, bu cinsel saldırıların genel ayrımcı uygulamanın bir parçası olarak sadece Rohingya azınlığı hedef aldığı da görülmektedir. Bundan dolayı Rohingyaların kasıtlı zulüm ve eziyetlerden mağdur oldukları yönündeki endişeler artmaktadır. Roma Yasası'na göre “eziyet”, “uluslararası hukuka aykırı şekilde bir grubu veya topluluğu kimliğinden ötürü temel haklardan kasten mahrum etmek” olarak tanımlanmıştır. Yukarıda detayları belirtilen suçlara ilaveten Rohingyalara karşı başka birtakım hak ihlallerinin işlendiği de görülmektedir. Keyfî tutuklama en sık görülen ihlallerden olup genelde zorla haraç ve rüşvet talep edilmesini de beraberinde getirmektedir. Bu rapor için yapılan araştırma ve görüşmeler, keyfî tutuklamaların çoğunlukla Rohingyaların vatandaşlık statüsüne sahip olmamalarıyla ve bundan kaynaklanan engellemelerle, örneğin seyahat izni sistemiyle ilintili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu anlamda, tutuklamalarda Rohingya azınlığını hedef alan ayrımcı bir yaklaşıma sahip olduğu görülmektedir. Öldürme, işkence ve kötü muameleyle ilgili olarak da benzer endişeler bulunmaktadır. Burma rejimi ülke çapındaki bu istismar ve saldırıların faillerini cezalandırmadığı için suçlanırken,

yine sadece Kuzey Arakan eyaletindeki Rohingyaların etnik azınlık statüleri sebebiyle bu saldırılarda hedef alındıkları görülmektedir.

Diğer fiiller de Rohingyalara yapılan bu eziyetlere katkıda bulunmaktadır. Rohingya azınlığına uygulanan katı evlilik kısıtlamaları daha az bilinen hak ihlallerinden biridir. Evlilik konusunda getirilen kısıtlamalar en sinsi insan hakları ihlallerinden olup sonuçları oldukça ağır ve uzun vadelidir. Bu konuyla ilgili bilirkişi raporu, evlilikle ilgili yürürlükteki kısıtlamaların ve bunlara uymamanın ağır sonuçlarının Rohingyaların Kuzey Arakan eyaletinden kaçmasının başlıca sebepleri arasında olduğunu ortaya koymuştur. Kısıtlamalar ailelerin birlikte yaşamasını yasaklamakta, bu da nüfusa kaydettirilemeyen çocukların tüm sosyal ve hukuki haklardan mahrum bireyler olarak büyümesine neden olmaktadır. Haraç ve tutuklama genelde evlilik kısıtlamalarıyla ilgilidir. Rohingya azınlığı aynı zamanda cami ve okulların verdiği hizmetlerin engellenmesi gibi, dinî hürriyetleri kısıtlayan ve eğitim hakları üzerinde de olumsuz etkileri olan uygulamalara maruz kalmaktadır. Bu raporda belgelenen pek çok hak ihlali birbiriyle ilintili ve iç içedir. Aradaki bağlantılar kurulduğunda bu fiillerin etnik, ırksal ve dinî yapılarından ötürü Rohingya halkına karşı yaygın ve sistematik bir biçimde kasıtlı olarak işlendiği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Her kategorideki ihlaller SPDC'nin ayrımcı politikalarıyla ilişkilidir.

Zorunlu işçilikten tecavüze, zorla yerinden sürülmeden evlilik kısıtlamalarına kadar Rohingyalar çeşitli şekillerde

taciz ve istismara maruz kalmaktadır. En temel hürriyetlerden mahrum olmaları, yoksulluk ve çoğu zaman ölümlerle sonuçlanan hak ihlalleri sebebiyle yüz binlerce Rohingya, nispeten daha güvenli gördükleri komşu ülkelere kaçmaktan başka çare bulamamaktadır. İlgili bağlamı göz önünde bulundurularak topluca ele alındığında, Rohingya'lara karşı işlenen suçların insanlığa karşı suçlardan sayılan "eziyet" fiilini oluşturduğu görülmektedir.

Sonuç

Bu rapor, Kuzey Arakan eyaletinde Rohingya sivillerine karşı yaygın ve sistematik bir saldırı oluşturan fiillere işaret eden güvenilir deliller bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum uluslararası ceza hukukuna göre insanlık suçu işlenmiş sayılması için gereken şartları karşılamaktadır. On yıllardır oradan oraya kovalanan Rohingya'ların çilesine gerekli duyarlılığın gösterilmesinin zamanı artık gelmiştir. Rohingya'ların şu an içinde bulunduğu durumun altında yatan sebepler derinlemesine araştırılmalıdır. Aksi takdirde bu etnik azınlığı çok daha karanlık günlerin beklediği açıktır.

Bu suçları işleyenler, göz yumanlar, teşvik ve ortaklık edenler hesap vermelidir. Uluslararası toplum Rohingya'ların korunması, insanlık suçu iddialarının araştırılması, hak ihlallerinin ve bunlara göz yumulmasının bir nesil daha devam etmemesi noktasında sorumluluk taşımaktadır.

Son Rohingya Katliamının Arkasındaki En Büyük 10 Rakhine Savaş Suçlusu:

Savaş Suçları Mahkemesi'ne Çıkması Gereken Kişi ve Kurumların Tespiti

Dr. Abid Bahar

Burma'nın Arakan bölgesinde hem insanlık hem de savaş suçları işlendi. Arakan'daki pek çok uluslararası gözlemci, buradaki Rakhine nüfusu Rohingya komşularına karşı birleşip savaşılmaya, yani etnik temizliğe iten sebebin ne olduğunu soruyor. Araştırmalar bu etnik temizliğin altında yatan sebebin 1784'te Burma kralı tarafından yıkılan Rakhine krallığının yeniden bölgede kurulması hayali olduğunu gösteriyor. Savaş suçu işleyen Rakhinelerin etnik kimlik duygusu, âdeta bir canavara dönüşmelerine neden olmuş durumda. Eski Yugoslavya'nın başına gelenler Arakan'ın da başına gelmiş gibi. Ne de olsa insanoğlu içinde her zaman kendi cinsi olan diğer insanların ölüm ve mahvına sebep olan kötücül bir taraf barındırıyor. Rakhine önde gelenleri Rohingyalı insan olarak değil Arakan'a davetsiz gelmiş yabancılar ve gelecekteki bağımsız Rakhine devleti rüyalarının en büyük düşmanı olarak görüyor.

Silahlı *Arakan Bağımsızlık Partisi* üyeleri operasyonlarını Bangladeş'in Banderbon bölgesinden idare ediyor. Tarihsel bir perspektiften bakıldığında, Rakhine liderlerinin blöf yapmada ve ittifak kurmada mahir oldukları görülebilir. Zira Ortaçağ'da Portekizlilerle ittifak yaparak Bengal kıyısında güçlü bir birlik kurup Bengal halkına büyük sıkıntı verdiler. Bu birlik sonraki iki yüz yıl boyunca da tehdit

oluşturmaya devam etti. Tarihçi Alamgir Serajuddin Arakan sorununun arkasındaki gerçekleri gayet açık bir şekilde dile getiriyor:

“Arakanlılar (Rakhinler) hem kendilerine hem de komşularına korku salan gözü pek ve savaşçı bir halktı. Kendi aralarında savaşıp liderlerini istedikleri gibi değiştirirlerdi. Güçlü bir hükümdarın emrinde yurttan sulh sağlanması, komşuları için tehlike işaretiydi.”

Çağdaş dönemde Budizm ortak dinine sahip oldukları gerekçesiyle Burma ile ittifak kurdular ve Rakhine lideri Aye Kyaw, diktatör Ne Win'i Rohingyalı anayasal olarak Burma vatandaşı saymamaya ikna etti.

1962'den günümüze kadar yaklaşık 60.000 Rohingya öldürüldü ve bir milyonun üzerinde Rohingya, vatanları Arakan'dan sürüldü. Katliamlar hâlâ devam etmekte. Dünya, Rakhine savaş suçlarının katliam yapmasını, kadınların ırzına geçip Rohingya evlerini yerle bir etmesini daha fazla seyredemez. Bu yazıda Rakhine savaş suçlarının kimliklerini teşhis ediyoruz; zira suçlular başını Burma kabuğunun içine gizleyen kaplumbağalar gibi davranıyorlar. Artık isimleri bilindiğine göre kaçabilirler ama saklanamazlar. İşledikleri suçlardan ötürü adaletin önüne çıkmak zorundalar. Şimdi onları saklandıkları güvenli yerlerden çıkarmanın zamanı. Aşağıda önde gelen on savaş suçlusunun ve kuruluşların isimleri veriliyor.

RMKP ve kardeş kuruluşu olan ayrılıkçı grup “*Wan-thar-nu-rakita*” Rakhine Vatanseverler Derneği, Arakan Bağım-

sızlık Ordusu, Arakanlı Kadınlar Derneği ve Bangladeş'teki Rakhine gruplar ve önde gelen kuruluşlar Arakan'daki savaş suçlarından sorumludur.

Siyasi Arenadaki Savaş Suçluları

1. **Dr. Aye Maung**, Rohingya soykırımının fikir babasıdır. Bangladeş doğumlu olan Maung, milletvekili ve Rakhine Milliyetçi Kalkınma Partisi'nin (RMKP) başkanıdır. *Venus News Journal* dergisine 14 Haziran 2012'de verdiği röportajda şunları söylemiştir:

“İsrail devleti ilk başta nasıl kurulduysa Rakhine devleti de öyle kurulmalıdır.”

RMKP pek çok sınıfı içine alan geniş bir tabana sahiptir. Rakhine fanatikleri, teröristler, sahte dindar rahipler, öğrenci birliği, kadın derneği, Rakhine kültür derneği, tüccarlar, karate gençlik kulübü, devlet dairelerinde çalışan ve ulusal ve uluslararası bağlantılara sahip entelektüeller RMKP'nin faaliyetlerine tam zamanlı katılarak Rohingyalara karşı işlenen vahşete ortak olmuştur.

Parti, ana hedefi olarak kendi ağına dâhil olan Bangladeş'teki Bengal Rakhine fanatiklerini örgütlemiştir. U Aye Maung'un iddiasına göre, Bangladeş'te bir milyona yakın etnik olarak Rakhine olan Bangladeşli yaşamaktadır. Rakhine RMKP çoğu eski Rakhine bağımsızlık gücü *Ra-Ma-La* mensubu olan yerel Rakhine taraftarlarının yardımıyla Bangladeş'ten getirilen Rakhine fanatikler tarafından her vilayetteki Rohingya köylerinin

yakılmasına, insanların öldürülmesine ve bilinmeyen yerlere sürülmesine izin vermektedir.

2. RMKP Genel Sekreteri **U-Oo-Hla-Saw**.
3. Rohingya'ya karşı halkı kışkırtan provokatör **Ko Ko Gyi** ve çetesi.
4. Rakhine eyaletini yığınların hâkimiyeti şeklinde yöneten **U Hla Maung Tin**.

Rakhine eyalet yönetiminin tamamı U Hla Maung Tin tarafından aralarında Rakhine fanatiklerin, silahlı teröristlerin, kaba insanların, sarı kuşak gizli rahiplerin, gizli polisin, tüccarların, karate kulübünün, güya eğitilmiş erkek ve kadınların ve güya entelektüel akademisyenlerin, gazetecilerin, muhabirlerin vb. diğerlerinin de olduğu bir güruha teslim edilmiştir. Bu durum karşısında Nay-Pyay-Daw hükümetinin tavrı ise bekleyip görelim şeklinde olmuştur.

RMKP'nin kardeş kuruluşu "Wan-thar-nu-rakita" Rakhine Vatanseverler Derneği'ne bağlı kişiler Taung-Gup şehrinde 28 Mayıs 2012'de hacca giden on Müslümanı linç ederek öldürmüştür. Bu dernek, Rakhine eyaletindeki en büyük tehlikedir. Myanmar devleti yaklaşık 300 silahlı Rakhine tarafından polisin ve güvenlik güçlerinin gözü önünde linç edilen bu Müslümanlara yönelik saldırıyı Rakhine teröristlerinin gerçekleştirdiğini bilmesine rağmen maktul hacıların katillerinden hiçbirisi henüz yakalanmamıştır.

5. U Hla Maung Tin tarafından yönetilen Rakhine bölgesi **Hluttaw**.

Rakhine eyaletindeki polis memurlarının çoğu, burada işlenen suçlara karışmış durumdadır. Pek çok bölge ve vilayette memur ve idarecilerin de işlenen suçlarda parmağı vardır.

6. Bangladeş'te bulunan Rakhine Kadınlar Birliği başkanı ve aynı zamanda *Arakan Bağımsızlık Partisi* merkez komitesi üyesi **Saw Mra Zar Lin**.

Entelektüel Cephedeki Savaş Suçluları

7. Babası Bangladeşli bir Budist olan **Aye Chan**, Rohingyalı “ülkeye üşüşmüş virüsler” şeklinde tanımlayarak kökünden kazınmaları gerektiğini anlatan bir kitabı başka bir yazarla ortaklaşa yazmıştır.

İngiltere Burma Rohingya Derneği başkanı Tun Khin, bir süre önce İngiltere Parlamento'sunda “Geçtiğimiz aylarda Rangoon ve Arakan'da RMKP tarafından düzenlenen seminerler de dâhil olmak üzere, Rohingya karşıtı faaliyetlerde ve gösterilerde bir artış oldu.” demiştir.

Dinî Cephe: Kışkırtıcı Vaazlar ve Planlı Cinayetler

8. **Ashin Nayaka** ve manastırda Budizm öğretilerini okuyup okutacaklarına yerel halkın bölgeden sürülüp atılmasını talep eden halk ayaklanmalarına katılan ve gruplar arası taşkınlığı kışkırtan pek çok Rakhine rahibi.

Bölgedeki STK'lardan biri olan Arakan Projesi başkanı Chris Lewa; "Son günlerde rahipler siyasetçilerin beyanlarını destekleyerek Müslümanlara insani yardım ulaştırılmasını engellemek için halka önderlik eder olmuştur." dedi.

Lewa şöyle devam etti: "Sittwe'deki bir insani yardım kuruluşu mensubu bana, bazı rahiplerin yerlerinden edilmiş Müslümanların yaşadığı kampların yakınlarına yerleştirildiğini ve yardım amaçlı olarak kampı ziyaret edeceğinden şüphelendikleri kişileri kontrol edip geri çevirdiklerini söyledi."

Sittwe Genç Rahipler Derneği ve Mrauk U Rahipleri Derneği de geçtiğimiz günlerde yerel halkın yerlerinden edilmiş grupla ilişki kurmaması yönünde açıklamalarda bulunmuştur.

Asayiş Cephesinde

9. Na Sa Ka Başkomutanı **Aung Gyi**.
10. Arakan Bağımsızlık Partisi' den Rakhine eyalet başsavcısı **Hla Thein Khaing-Soe-Naing-Aung**.
11. Güvenlik güçlerinden Rohingya katili **Hmuu Zaw**.

"Burma rejimi Rohingyalara evlilik, seyahat, din özgürlüğü konusunda pek çok kısıtlama getirdi, onları zorunlu işçiliğe zorladı. Diktatör Ne Win yönetimi sırasında yasalaştırılan 1982 Vatandaşlık Kanunu'ndan sonra Rohingyalara vatandaşlıkları verilmiyor. 1982 Vatandaşlık Kanunu kabul edildiği dönemde görev yapan üç yasama görevlisinden ikisi Rakhine idi."

Göç Meselesi ve Sadece Rohingya Halkına Uygulanan Sokağa Çıkma Yasası

ABD’li aktivist Htay Lwin Oo, Rohingya katliamının fikir babası RMKP’den Aye Maung için, “Anne babası daha 1953-54’te Bangladeş’ten Arakan’a göç etmiş. Eğer vatandaşlık söz konusuysa asıl kendisi bu ülkenin vatandaşı olmayan bir Bengali-Magh.” diyor. Burma’nın bağımsızlığından sonra Arakan eyaletine pek çok Budist yerleşimci geldi ama rejim bunu asla mesele etmedi çünkü gündem sadece Müslümanları bölgeden sürüp atmaktı. Rakhineler hem Burmada hem de Bangladeş’te resmî olarak yerli halklardan biri sayılıyor. Rohingyalar ise Burmada vatandaş olma hakkından mahrum bırakılırken Bangladeş’te de ancak mülteci olarak kabul ediliyorlar.

Arakan Bağımsızlık Partisi (ABP), Bangladeş’te mevzilenmiş olan ayrılıkçı silahlı bir Rakhine grubudur. Rakhinelerin kaybettikleri krallıklarını yeniden kurmak amacıyla 1968’de kurulmuş olan ABP, 2011’de Malezya’da toplantılar yaptı. Bu toplantılar sırasında bir katılımcı ABP’nin amaçları ve mücadelesi hakkında bir soru sorduğunda verilen cevap “Bağımsız Arakan devleti” şeklinde oldu. ABP üyeleri tarafından Bangladeş menşeli *Narinjara* haber ajansına “ABP federal devlet kurmak için değil bağımsızlık için mücadele etmektedir.” şeklinde bir açıklamada bulunuldu. ABP ve Rakhine eyalet hükümeti 2012 başında barış görüşmeleri yaptı ama iki taraf da henüz bir ateşkes anlaşmasına varamadı. Yakın zamandaki bir RMKP açıklamasında “Devlet ve Rakhineler, Rakhine eyaleti ve halkı adına bir güvenlik protokolü hazırlamak için güçlerini birleştirme-

liler.” deniliyor. RMKP’nin ABP güçlerini Müslümanlara nezaret etmek için bölgeye sokacağı anlaşılıyor.

“Bölgede şiddet hâlâ sürüyor.” 24 Temmuz’da Buthidaung Hapishanesi’nin tel örgüleri yakınında, Rakhineler ve hapishane görevlileri tarafından işkence edilerek öldürülmüş 43 Rohingya’nın toplu mezarı bulundu. Hapishanede Maung Daw ve Buthidaung’da tutuklanarak işkence edilen ve aç bırakılan 500’den fazla Rohingya tutuklu bulunuyor.

Burma cuntası diktatörü Thein Sein’in 23 Temmuz 2012’de Tayland’ı resmî ziyareti sırasında, *Burma Rohingya Derneği Tayland* hükümete sunduğu dilekçede Buthidaung Hapishanesi’nde benzer bir yargısız infaz endişesini dile getirdi. Dilekçede şunlar yazmaktadır: “İki sene hapis yattıktan sonra 22 Temmuz 2012 günü serbest bırakılan bir tutukludan alınan bilgilere göre, Buthidaung Hapishanesi’nde 650 Rohingya tutuklu bulunmaktadır. Hapishanede her gün ortalama beş Rohingya insanlık dışı işkenceler sebebiyle hayatını kaybetmektedir. Her sabah cesetler çuvala sarılıp bambu bir salın üstünde Rakhineler tarafından taşınmaktadır. Durum o kadar korkunç ki, hiçbir Rohingya tutuklu iyi yürüyemiyor ve ayakta duramıyor. İç organları kalıcı şekilde hasar görmüş olduğundan ailelerine canlı geri dönemeyeceklerine dair bir mesaj gönderdiler.” www.arakanforward.com

Tavsiyeler

Rakhine polisi Rohingyaların güvenliğini sağlamak yerine sorunun bir parçası haline geldi. “Rakhine polisi etnik dengeye sahip olmalı ve bunun için de her departmanda

Müslüman memur bulundurulmalı yahut Rakhine eyaletinde Rakhine polisi yerine güvenlik ve asayiş sağlamada konusunda tarafsız olacak başka etnik gruptan polis güçleri görev yapmalı.”

“Şiddetin halkın diğer kesimlerine de sıçramasını önlemek adına Başbakan Thein Seing 10 Haziran 2012’de olağanüstü hal ilan etti. Bu durum güpegündüz Rohingya halkının mallarını kundaklayan, öldüren evlerini yakan, tehdit eden Rakhinelerin işine yaradı. Öte yandan Rakhine eyalet hükümetinin elindeki polis ve güvenlik güçleri, Sittwe içerisindeki Müslüman halkı yerlerinden etmek, baskı uygulamak, taciz etmek ve gıda kaynaklarına erişimlerini engellemek için kullanıldı. Rakhineler hayatlarını özgürce sürdürürken Rohingya Müslümanlarının açlık ve sefalet içinde hayatta kalma mücadelesi vermesi, olağanüstü hal kanununun çifte standardını gözler önüne seriyor. Bu kanunu çıkartan başbakan ise Nobel Barış ödülüne layık görülerek uluslararası arenada ödüllendirildi. Oysaki katliamlar onun sayesinde artarak devam etti, hatta BM Güvenlik Kurulu toplantısından yurda dönüşünde bir katliam daha oldu.”

“Rakhine eyaletinin içişleri doğrudan Birlik tarafından idare edilmelidir. Çünkü Rakhine fanatiklerin bu eyaleti yönetecek liyakatleri yoktur. İşler Rakhine halkının eline bırakıldığı takdirde tüm eyaletin bütünlüğü uluslararası toplum nezdinde tekrar tekrar lekelenir. Sadece Rakhine halkı yüzünden Birliğin kaderi tehlikeye atılamaz. Tüm Rakhine polis güçlerine Müslüman memurlar alınarak etnik denge kurulmalıdır yahut gelecekte Rakhine eyaletinde Rakhine polisi yerine güven-

lik ve asayiş sağlamada konusunda tarafsız olacak başka etnik gruplardan polis güçleri görev yapmalıdır.”

Ne yazık ki ne Burma ne de Bangladeş bu savaş suçlarının uzun vadeli hedeflerini görüp anlayabiliyor. Rakhine liderleri, Rakhine eyaletinin Burmadan ayrılmasının önündeki tek engelin Rohingya'lar olduğu konusunda haklı; çünkü sadece Rohingya bölgesinin Burma ile birlik kalmasına yardımcı olabilir. Rakhineler Burma nüfusunun sadece %5'ini oluşturmalarına rağmen Burma ordusundaki oranları %30'dur. Eğer araziye inerlerse bu, Burma için çok büyük bir sınav olacaktır. Araştırma, Bangladeş'te vuku bulan Chittagong Tepeleri isyanının da büyük ölçüde Rakhine ayrılıkçıları tarafından kışkırtıldığını ortaya çıkarmıştır. Bazı masum görünüşlü Rakhine rahipler Bangladeş'te silah taşıırken yakalanmıştır. Yönetimin kendi iç güvenliği için bu savaş suçlularını ve Bangladeş içerisindeki hareketlerini kontrol etmesi gerekiyor. Ayrıca uluslararası toplum, Rakhine liderleri tarafından yapılan Rohingya katliamlarını görmezden geldiği takdirde, Bangladeş hükümetinin bu kişileri yakalama ve UCM'ye gönderme hakkı bulunmaktadır. Belki böylece bölgedeki çatışma ve insanlık suçlarına son verebilir. Hiç şüphe yok ki zamanında harekete geçilmediği takdirde hem Burma hem de Bangladeş suskunluklarının bedelini ödeyecektir.

IX. BÖLÜM

Soykırımı Sona Erdirecek Çözüm Önerileri

1942’de başlatılan soykırım kampanyası sonucunda Rohingya nüfusunun yarısı ülkeyi terk etmeye mecbur bırakılarak diasporada yaşamaya zorlandı. Güney Arakan’da sadece önemsiz sayılabilecek bir Müslüman azınlık kaldı. Kuzey Arakan’daki Müslüman nüfus ise Kaladan Nehri’nin doğu yakasında azınlık durumuna düştü. En son yapılan soykırım hedefli katliamlardan sonra 200.000’den fazla insan, yakılıp yıkılmış evlerine ve köylerine dönme umutları olmaksızın açık hava hapishaneleri olarak bilinen ve yeterli yiyecek, temiz içme suyu ve sağlık hizmetinin bulunmadığı *Internally Displaced Persons* (Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişiler) için kurulmuş IDP kamplarına tıka basa doldurulular. IDP kampları dışındaki Müslüman mahallelerinin çoğu dikenli tellerle çevrilip Budist mahallelerinden ayrılarak can ve mal emniyetinin olmadığı gettolara dönüştürüldü. Maungdaw ve Buthidaung gibi Müslümanların çoğunlukta olduğu bölgelerde ise keyfi tutuklama, işkence,

yargısız infaz, yağmalama, haraç, kölelik ve tecavüz rutin uygulamalar halini almış durumda. Müslüman okulları ve camileri son katliamdan bu yana kilit altında.

Arakan'da gelecek umudu kalmayan on binlerce Rohingya dayanıksız teknelere binerek daha iyi bir hayat arayışıyla Malezya ve Endonezya'ya ulaşmak için açık denizde hayatlarını riske atıyor. Bu şekilde yüzlerce insanın tehlikelerle dolu bu deniz yolculuğunda öldüğü, pek çoğunun ise insan kaçakçılarının eline veya Tayland hapishanelerine düştüğü bildiriliyor. Malezya'ya gitmeye parası yetmeyenler kaçak olarak Bangladeşe geçiyor ve yakalanırlarsa ya Myanmar'a iade ediliyor ya da hapse atılıyor. Ülkedeki kayıt dışı mültecilerin sayısı her geçen gün artıyor. Bu insanlar ayrıca sürekli olarak polisin ve yerel halkın saldırılarına maruz kalıyor.

Burma rejimi 2014 Mart'ındaki nüfus sayımında Rohingya halkını cebren Bangladeşli olarak kaydetmiştir. Rejim bu şekilde davranarak Arakan Müslümanlarının asla Burma'ya ait yerel bir halk olarak tanınmayacağını ilan etmiş ve ancak Bangladeşli olarak kaydedilmeyi kabul ederlerse 1982 Vatandaşlık Kanunu'na göre vatandaşlık almalarının önünün açılacağı belirtilmiştir. Aslında bu vaat, rejimin Rohingya'ya kendi iradesi ile yabancı olmayı kabul ettirmek için yaptığı bir hileden başka bir şey değildir.

Uluslararası toplumun Rohingya halkına karşı sürdürülen şiddeti önlemek ve vatandaşlık haklarını vererek üzerlerinde uygulanan kısıtlamaları kaldırmak için ortaya koyduğu çabalar sonuçsuz kalmıştır. İİT bu durum karşısında bırakın hatırı sayılır bir baskı oluşturmayı, Burma'da bir ofis

açmaya dahi muvaffak olamamıştır. Müslüman ASEAN üyeleri de Rohingya meselesini ASEAN kuruluna taşımayaya hazır değiller çünkü Burma rejimi bu konunun kendi iç meselesi olduğunu iddia ederek bu teklifi reddetmiştir. Bangladeş Rohingya halkının çilesine büyük ölçüde kayıtsız kalarak Burma'nın Rohingyaların Bangladeşli yasa dışı göçmenler olduğu iddiasına hiçbir zaman güçlü bir şekilde karşı çıkmamıştır. Bir milyondan fazla Rohingya mültecisine ev sahipliği yapmasına ve sınırlarına sürekli olarak mülteci akını devam etmesine rağmen Bangladeş bu meseleyi Burma ile karşılıklı ele almak konusunda veya ilgili uluslararası platformlarda dile getirmekte ciddi değildir.

Rohingya halkı günlerini korku içinde ve güvensiz bir ortamda geçirerek alçaltıcı bir hayatı asgari koşullarda sürdürmeye çalışırken Rohingya siyasi liderleri ve direniş önderleri ise bir araya gelip ortak bir hareket belirleyememektedir. Rohingyaların umutsuz durumunun genel resmi yukarıdaki gibidir. Şu anda bölgede hâkim olan durum bir süre daha böyle devam ederse yakın bir gelecekte Kaladan Nehri'nin batı yakasındaki Müslüman nüfus küçük bir azınlığa dönüşecek ve Arakan'da kalan Müslümanlar köleden farksız olacaktır. Arakan'ın hâlihazırdaki durumu göz önüne alındığında ilk yapılması gerekenin süregiden soykırımı durdurmak olduğu açıktır. Soykırım durdurulduktan sonra da Rohingya halkı ileride böyle bir felakete tekrar maruz kalmamak ve hukuki haklarını elde etmek hedef ve gayesiyle bir strateji geliştirerek onu uygulamalıdır.

Soykırımı durdurmak için Rohingya halkının (a) liyakatli bir liderlik, (b) etkili insan gücü ve (c) doğru strateji kulla-

narak doğru bir örgütlenmeye gitmesi gerekiyor. Rohingya hareketi için bu süreç, üzerinde yeni bir Rohingya tasavvurunun inşa edileceği yepyeni bir başlangıç ve temel olmalıdır. Bu yapı, soykırımı durdurmak için bu yolda önüne çıkan her türlü zorluğa mukavemet edecektir. Soykırım durdurulduğunda örgüt bu soruna kalıcı, adil ve uzun vadeli bir çözüm bulmak için yoluna devam edecektir.

1) Basiretli Liderlik

Basiretli liderlikten kasıt, liderin ve örgütün yüksek kademelerinde bulunanların karar mekanizmalarının başında olup bu kararları icra edebilen kişiler olması gerekmektedir. Bunu başarabilmek için yukarıda bahsedilmiş olan başarısız liderliğin sebeplerinin ortadan kaldırılması elzemdir. Bir örgütte lider seçmek veya birinin liderliğindeki örgüte katılmak için kişinin aşağıdakileri garantilemesi gerekir:

1. İlk ve öncelikli ihtiyaç, lider olacak kişinin özelliklerinin tahkik ve tayin edilmesidir. Bireyler iyi ve kötü lideri birbirinden ayırabilmeli ve uygun kişiyi liderliğe seçebilmelidir. Liderinin samimiyet, sağlam muhakeme ve iyi liderlik yapabilmek için gerekli diğer tüm özelliklere sahip olduğuna emin olmalıdır. Katılmayı düşündüğü örgütün ideolojisi, hedefleri ve bu hedefleri gerçekleştirmek için izlediği metodoloji konusunda teorik olarak ikna olmak yeterli değildir. Kişi, altında çalışacağı kimsenin samimi, güvenilir, yüksek ahlaklı, adil ve becerikli olduğuna emin olmadan bir örgüte katılmamalıdır.

2. Düzeltilmesi gereken ikinci husus ise, lider seçme metodu ve kimin örgütün lider kadrosunu seçme yetkisine sahip olacağıdır. Bu konudaki geçmiş tecrübeler göstermektedir ki, örgüt kurmak ihtiyacına aynı seviyeden bakan ve önerilen örgütün ideolojisi, amacı, hedefi ve izlenecek strateji konusunda hemfikir olan bazı kurucu üyeler çoğunluğun kararına göre bir lider seçerler. Ancak çoğunluğun kararına göre lider olarak seçilen kurucu üye, liderlik pozisyonuna uygun olmayabileceğinden bu metot yanlıştır. Burada diğer üyeler çoğunluğun kararına uymak zorunda olmalarına rağmen eğer seçilen kişi kendi tercih ettikleri aday değilse bunun yanlış bir seçim olduğunu ispat edebilmek için bu kişinin kusur, hata ve zaafalarını aramaya başlayacaklardır. Hatta yeni dönemde bir başkasını bu kişinin yerine getirmek için bir fısıltı gazetesi bile yaymaya başlayabilir. Bu durumda seçim metodu yanlış olduğu için ilk günden itibaren kalpler ayrışır, bazıları mutlu bazıları mutsuz olur.

Doğru metot aday gösterilen lider konusunda fikir birliğine varılmasıdır. Liderin ismi ciddi tefekkür ve istişarelerden sonra belirlenmelidir. Hiçbir çekincesi olmadan, aday gösterilen kişinin liderliğinde çalışmayı gerçekten kabul edenler, lidere bağlılık yemini ederek örgüte katılmalıdır. Aday gösterilen liderin donanımı konusunda itirazı olan veya ona güvenmeyenler ise kenarda durmalı ve kuvvetler ayrılığının denetleme ve dengeleme açısından hayırlı olacağı düşüncesiyle örgüte katılmamalıdır.

3. Liderlik konusunda başarısızlığa meydan vermemek için en önemli üçüncü şey ise lidere itaattir. Bu konuda İslam'ın rehberliği en güzel modeldir. İslam'da liderin kendine has bir pozisyonu bulunmaktadır. O, herkes gibi sıradan bir insan değildir. Ona sadece kurallar gereği değil kalben itaat ve hürmet edilmelidir. Liderin karar veya emirleri İslam şeraitine uygun olduğu sürece kişi hoşuna gitse de gitmese de bunlara uymalıdır. Eğer lider şeriata uymayan bir işe karar verir yahut emrederse bunlara uymak gerekmez. Lider bu kararını düzeltmediği sürece kişi artık onun emri altında çalışmamalıdır. Hata yaptığı takdirde hatasını düzeltmesi veya kendini iyileştirmesi niyetiyle lidere gerekli tavsiyelerde bulunulmalıdır. Liderin bir konuda eksiği görüldüğünde ona bunu söylemek takipçilerinin ona duyduğu güven ve sorumluluğun gereğidir.
4. En önemli nokta da liderin sahip olduğu karar alma mekanizmasıdır. Bir gruba liderlik eden kişi, bir mesele hakkında o konuda istişare edilecek donanıma sahip insanlarla istişare ettikten sonra karara varır. Hangi konuda kiminle istişare edilmesi gerektiği yine o liderin kararına kalmıştır. İstışareden sonra kararın çoğunluğun fikri esas alınarak verilmesi diye bir şey söz konusu değildir. Lider olan kişinin her türlü ihtimali düşünüp değerlendirdikten sonra nihai kararı vermesi gerekmektedir.
5. Beşinci önemli nokta ise liderden sonra karar vermeye yetkili kişilerin seçimidir. Bu seçim yapılırken örgütün kuruluş aşamasında mı olduğu yoksa kurulu bir sistem

üzere düzgün bir şekilde işleyen oturmuş bir örgüt mü olduğu dikkate alınmalıdır. Kişi ayrıca katılacağı örgütün silahlı bir direniş örgütü mü yoksa sadece siyasi veya sosyal bir örgüt mü olduğunu da göz önünde bulundurmalıdır. Eğer yeni bir hareket başlatılıyorsa -veya kuruluş aşamasında ise- Peygamber Efendimiz (sav) ve sahabelerinin örneğini takip etmek gerekir. Zira düzenini oturtmuş, ahlak ve kabiliyet bakımından test edilmiş yüz binlerce üyeye sahip bir örgütteki karar mekanizmalarının başında olacak kişilerin seçimi, henüz üyeleri gereken şekilde sınanmamış kuruluş aşamasındaki bir örgütünkine benzemez.

Önceki direniş hareketlerinin tecrübeleri ışığında, örgüt içindeki en yüksek hukuki istişare kurulunun Meclis-i Şura olduğu görülmektedir. Bu organ örgüt içinde karar verecek ve bu kararları uygulayacak kişileri seçer. Bir de Merkez Yönetim Kurulu bulunur. Meclis-i Şura örgüt üyelerinin orantılı temsiliyle oluşur. Lider (başkan) de dâhil Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Meclis-i Şura tarafından seçilir. Ancak bu sistem hatalıdır; çünkü orantılı temsil yoluyla Meclis-i Şura'ya çok sayıda yetersiz ve donanımsız insan girebilmektedir. Lider ve karar mekanizmalarının başındaki kişiler de Şura üyesi bu kişiler arasından seçilmektedir. Bu da pek çok ben-merkezci, ahlaken düzgün olmayan, güvenilirmez ve liyakatsiz insanın karar organı olan Merkez Yönetim Kurulu'na girmesine sebep olmaktadır.

Kuruluş aşamasındaki bir direniş hareketinde karar mekanizmalarının başında olacak kişileri seçerken uyulacak doğru metot aşağıdaki şekildedir:

İlk Adım: Kişiyi İslami yaşantısı ve dünyevi özellikleri göz önünde bulundurularak üyelik vermek sadece liderin tasarrufundadır. Bu üyeler, örgüt içinde belli işler, görev ve sorumluluklar verilerek sürekli olarak samimiyet, sadakat, cesaret, çalışkanlık ve becerileri konusunda sınanırlar.

İkinci Adım: Lider, İslami yaşayış ve örgütsel işlerdeki becerileriyle ilgili olarak yeni şartlara göre üyeler arasından bazı kişileri seçer. Bu kişiler uzmanlıklarına göre ilgili oldukları konularda liderin danışacağı Şura üyelerini oluşturur. Bu kişiler münferit olarak Şura üyesi olacak fakat bir organ oluşturmayacaklardır. Böylece performansları sürekli sınanıp denenecektir.

Üçüncü Adım: Lider, şura üyelerinin sayısı en az otuza ulaştığında bunlar arasından yedi ila on bir kişiyi seçer. Meclis-i Şura veya istişare kurulunu oluşturacak olan bu gruba örgütün bütün sorumluluğunu alacak “ana birim” olarak bakılabilir.

Dördüncü Adım: Lider, Şura üyeleri ve ana birimi sıadıktan sonra, ana birim üyeleri arasından da dört ila altı kişiyi seçerek kendisinin de dâhil olacağı “Yüksek Kurul” adındaki örgütün en yüksek organını oluşturur. Yüksek kurula lider başkanlık eder ve tüm politika, yöntem, yaklaşım, plan ve program bu kurul tarafından belirlenir. Lider tüm icraatları konusunda yüksek kurula hesap verir.

2) Etkili İnsan Gücü

Etkili insan gücüyle kastedilen, İslami bir direniş örgütünün hedeflerini gerçekleştirebilmesi için ihtiyacı olan insan gücüdür. Bir bireyin veya grubun herhangi bir işte başarıya ulaşması için gerekli iki tür özellik vardır: fiziki veya maddi özellikler ve ahlaki özellikler. Fiziki özellikler elzem olsa da asıl hayati olan ahlaki özelliklerdir. Ahlaki özellikler fiziki özelliklerdeki eksikliklerin yerini belli bir ölçüde doldurabilir.

İki çeşit ahlaki özellik vardır: 1) temel insani etik, 2) İslam ahlakı.

- 1) **Temel insani etik:** Ahlaki bir varlık olarak insanın mevcudiyetinin temelini oluşturan bütün özellikleri içine alır. Bunlar ister hayır ister şer için çalışsın, kişinin bu dünyadaki başarısı için gerekli özelliklerdir. Kişinin Tanrı'ya, vahye, peygamberliğe, kıyamet gününe inanıp inanmaması, kalbinin temiz, niyetinin halis olup olmaması, hayır için mi şer için mi çalıştığının temel insani etik açısından bir önemi yoktur. Yani eğer kişi müessir olmak istiyorsa sağlam irade, azim, kararlılık, sabır, sebat, cesaret, hazırlıklı olma, özen ve hedefine karşı derin bir bağlılığa sahip olmalı ve hedefi için zaman, para ve canı da dâhil olmak üzere her türlü fedakârlığı göze almalıdır.

Bunun için gerekli diğer temel özellikler itidal, öngörü, ihtiyat, basiret, vukufiyet ve değişen şartlara yaratıcı karşılıklar verebilme ve adapte olma becerisi, disiplin, kendine hâkim olabilme, desteği kendine çekebilme, planlayabilme, organize edebilme, canlı tutabilme ve

başkalarıyla iş birliği yapabilme kabiliyetidir. Karakteri ve kişiliği bu vasıflarla öne çıkan kişi, dünyada saygınlık kazanmak için gerekli olan asil insani özelliklere de sahiptir. Bu özenilesi özellikler şunlardır: kendini kontrol, cömertlik, merhamet, acıma, adalet duygusu, geniş görüşlülük, hakikatli olmak, güvenilirlik, doğruluk, ahde vefa ve sorumluluklara bağlılık, tarafsızlık, ılımlılık, ihtiram, saflık ve disiplin.

Hangi halk veya grup bu meziyetleri haiz ise, güçlü bir toplumun üzerine bina edilebileceği insan sermayesine de sahip demektir. Bu sermayeyi sağlayan grup ancak diğer ahlaki özellikler de geliştirilirse sağlam ve güçlü olabilir. Bu da ancak bütün bireyler veya en azından çoğunluk ortak bir gaye üzerinde ittifak eder ve bunun gerçekleştirilmesini mal ve aileleri de dâhil her şeyin önüne koyarlarsa mümkün olur. Toplumsal gayeyi kişisel menfaatin üzerine koyabilmek, iyi lideri kötü liderden ayırabilmek ve liderlerinin samimiyet, sağlam muhakeme ve diğer iyi liderlik için gerekli vasıflara sahip olduğuna emin olmak için karşılıklı sevgi ve merhamet ve birlikte çalışma kararlılığına sahip olmak gerekir.

Bunlar “temel insani etik” olarak tanımlanan vasıflardır; zira insanın sahip olması gereken ahlaki gücün başlıca öğelerini oluştururlar. Bu dünyada herhangi bir insani hedefi gerçekleştirebilmek, bunu başarmak isteyen kişide bunlar olmadan imkânsızdır. Bu ahlaki vasıflar çelikten bir kılıca benzetilebilir. Eğer çelik sağlamsa kılıç da ister masumları öldürmek ister mazlumları savunmak için kullanılсын sağlam olacaktır. Eğer

çelik zayıfsa kılıç da zayıf olacaktır. Ve eğer kılıç çürük tahtadansa görevini yerine getirebilmesi mümkün değildir.

- 2) **İslami ahlak:** İslami ahlak olarak nitelendirilebilecek bir dizi prensip ve değer daha bulunmaktadır. Bu kategori temel insani niteliklerden bağımsız olmayıp pek çok yönden bunları tamamlayıcıdır. İslam'ın yaptığı ilk iş, insanın sahip olması gereken temel ahlaki özelliklerin merkezini ve eksenini belirleyerek bu özelliklerin iynin yararına ve hakikat yolunda kullanılmasını sağlamaktır. Nasıl ki, bir kılıç bir haydudun elinde zulüm aracı olurken Allah uğruna savaşan gerçek bir savaşçının elinde iyiliğin aracı olursa ilk hallerinde temel insani etiği oluşturan özellikler de hem iyi hem kötü olabilir. Eğer gaye iyiye, bu temel insani değerler doğruluk ve iyiliğe güçlü birer destek olurlar. İslam onları doğru davanın hizmetinde kullanır ve doğru istikameti verir.

İslam'ın yaptığı bir diğer şey ise insanoğlunun potansiyelini en iyi şekilde gerçekleştirebileceği daha yüksek bir değerler sistemi inşa etmesidir. İslam ruhu kişiyi kendi çıkarlarının peşinde koşan, bencillik, zulüm, sefihlik ve disiplinsizlikten kurtararak temizler; Allah korkusu olan ideallerine bağlı, dindar, alkol gibi zevk verici şeylerden kaçınan, disiplin sahibi ve hakikatten vazgeçmeyen insanlar yaratır. İslam kişiyi iyi insan yapmakla kalmaz, dahası ona dünyaya yayılıp kötülükleri engelleme misyonu da yükler. İslami ahlak odur ki, eğer örgütlü bir grup buna sahip olur ve İslam'ın belirlediği misyonu gerçekleştirmek için aktif olarak çalışırsa dünyada hiçbir güç onun karşısında duramaz.

Fiziki ve Maddi Güç

Manevi gücün tamamen temel insani değerlere dayandığı yerde, fiziki veya maddi kaynakların önemi büyüktür. Bunlar bilimsel bilgi ve teknoloji ile diğer maddi araçlardan oluşur. Sahip olduğu küçük ölçekteki manevi gücüne karşın maddi kaynaklar konusunda üstün olan bir grup daha yüksek ahlaki otoriteye sahip diğer gruplara galip gelebilir. Diğer grup manevi olarak daha kuvvetli olmasına rağmen sadece fiziki imkânların yoksunluğu yüzünden ötekine boyun eğmek zorunda kalır.

Ama manevi güç hem temel insani değerler hem de İslam ahlakına ait vasıflardan oluşuyorsa her türlü maddi imkân yoksunluğuna rağmen onun sadece temel ahlaki vasıflar ve fiziki imkânlarla donatılmış olan güçleri mağlup etme potansiyeli vardır.

Rohingya direniş hareketleri bu sebeple sadece temel ve İslami ahlakla donanmış insan gücüne değil aynı zamanda profesyonel, nitelikli insan gücüne ve fiziki ve maddi güç anlamında daha üstün olan ve belli ölçüde manevi güce sahip düşmanlarını alt edebilmek için gerekli diğer maddi araçlara da ihtiyaç duymaktadır. Manevi özellikler sürekli talim ve terbiye ile kazandırılabilir.

3) Doğru Stratejinin İzlenmesi

Rohingya direniş hareketlerinin uygulaması gereken doğru strateji ne olmalıdır? Gerek silahlı direniş olsun gerekse siyasi direniş, Rohingya hareketlerinin biriktirdiği tecrübe göz önüne alındığında bu yanıtlaması oldukça zor bir sorudur.

Bir sonuca varabilmek için öncelikle geçmiş siyasi ve silahlı direniş hareketlerinin performansına göz atmak gerekir.

Siyasi arenada İngiliz idaresi döneminde kurulan *Camiatu'l Ulema*, bilinen ilk Müslüman hukuki siyasi örgüttür. Bağımsızlığını alan Mayu Yarımadası'nın "Barış Komitesi" çatısı altında idare edilmesi konusunda önemli rol oynamıştır. Soykırım hedefli 1942 katliamlarından sonra Kuzey Arakan'daki Müslümanları koruyup müdafaa etmek konusunda aktif rol almıştır. Camiatu'l Ulema, Rakhine-Burma delegelerinin itirazına rağmen 1947 Anayasa Kurulu seçimlerinde Müslümanların oy hakkı kazanmasını sağlamayı başarmış, İngilizlerden Kuzey Arakan'da "Müslüman bir devlet" kurmayı talep etmiş ve İngilizler de bu talebi *Rees William Komisyonu*'na iletmiştir, ancak taleple ilgili olumlu bir netice alınamamıştır. Camiatu'l Ulema temsilcileri Burma'nın bağımsızlığı arifesinde Yeni Delhi'ye giderek Hindistan Müslüman Birliği lideri Muhammed Ali Cinnah ile görüşüp Kuzey Arakan'daki Müslümanlara özerlik verilmesi için Aung San'a baskı yapmasını veya bu bölgeyi kurula-cak Pakistan'la birleştirmesini rica etmiştir.

Sultan Ahmed ve Abdul Gaffar Bey 1947 seçimlerini Camiatu'l Ulema'nın adayı olarak kazanmıştır. 1951 genel seçimlerinde Camiatu'l Ulema'dan dört Müslüman aday parlamentoya girmiştir. Bunlar Sultan Ahmed (Kuzey Maungdaw), Daw Aye Nyunut, Zehra Begüm (Güney Maungdaw) ve Ebul Beşar'dır (Buthidaung). 1956 genel seçimlerinden önce U Nu hükümeti Burma Müslüman Meclisi'ni ve Camiatu'l Ulema'yı irticai faaliyette bulundukları gerekçesiyle kapatmıştır.

1956 genel seçimlerine Müslümanlar Anti-Faşist Halk Hürriyet Cephesi (AFPFL), hükümet partisi ve bağımsız listelerden aday oldular. 1974'ten 1988'e kadarki dönemde BSPP rejimi bazı Müslümanları sadece kukla olarak milletvekili yaptı. Camiatu'l Ulema'nın kapatılmasından sonra 1990'da ordu gözetiminde gerçekleştirilen genel seçimlere kadar hiçbir Müslüman parti siyasi hayata giremedi. Müslümanların "Rohingya" etnik ismini kullanmadıkları süreçte partilerini seçime sokmalarına izin verildi. Arakan'da üç Müslüman siyasi parti seçime girdi: *Millî Demokrat İnsan Hakları Partisi*, *Mayu Öğrenci Gençlik ve Kalkınma Partisi* ve *Kaman Terakki Millî Partisi*. Millî Demokrat İnsan Hakları Partisi Maungdaw ve Buthidaung şehirlerinden meclise girerek dört sandalye kazanmıştır. Kaman Millî Partisi ise Akyab'dan bir sandalye kazanarak meclise girebilmiştir.

2010 seçimlerinde hükümet partisi SPDC Müslümanların siyasi parti kurmasına izin vermiştir. Müslümanlar bu dönemde iki partiyle seçime girmiştir: Millî Demokrat Kalkınma Partisi ve *Kaman Millî Terakki Partisi*. Millî Demokrat Kalkınma Partisi Arakan eyalet meclisinde iki sandalye kazanmıştır. Eyalet ve ulusal meclise giren diğer Müslüman milletvekilleri hükümet partisi USDP'ye mensuptur. Daha sonra Millî Demokrat Kalkınma Partisi'nin kazandığı iki sandalye de dinî ayrımcılığı kışkırttıkları gerekçesiyle iptal edilmiştir.

İngiliz idaresi döneminde ve bağımsızlık sonrası dönemde Burma'da farklı siyasi örgütlenmelerin yürüttüğü siyasi mücadele, görüldüğü üzere onca çabaya rağmen Müslümanların ne canını ne malını ne onurunu koruyabilmiş ne de siyasi statülerini iyileştirebilmiştir. Mamafih, bu siyasi

kurum ve kişilerin Burma rejimleri tarafından soykırım politika ve hedeflerini gerçekleştirmek için kullanıldıkları da anlaşılmaktadır. Bazıları *Mayu Sınır İdaresi*'nin kurulmasının Rohingya siyasetçilerinin çalışmaları sonucunda olduğunu iddia edebilir ancak 1942'lerde Arakan'ın siyasi atmosferi derinlemesine araştırılırsa bu durumun mücahit direnişinin Burma rejimini taktik değiştirmeye zorlaması neticesinde ortaya çıktığı, kolayca görülecektir.

Burma rejimi, bu politikacıları Rohingya direnişini kırmak için Rohingya halkı ile direniş arasında bir takoz olarak kullandı ve Rohingyaların iyiliğini istiyormuş numarası yaptı. Rohingya'yı yerel etnik bir grup olarak kabul edip dillerini tanıyarak bu kesimi hükümetin yanına çekti ve kendi aralarından özel bir polis gücü kurdu. Öte yandan Rohingya direnişçilerine karşı da sopanın ucundaki havuç taktiğini uygulayarak bir yandan onlara karşı güç kullanırken bir yandan da teslim olmaları halinde ulusal Müslüman bir bölge oluşturulacağına dair sahte vaatlerde bulundu. Ancak Burma rejiminin ikiye bölünmesi, direniş güçleri silah bıraktıktan kısa bir süre sonra ortaya çıktı.

Kısaca özetlemek gerekirse Camiatu'l Ulema, Müslümanları Burma Sınır Gücü'nün yaptığı katliamdan koruyamadı. Ne hükümet partisine ve AFPFL'ye mensup milletvekilleri ne de bağımsız Müslüman milletvekilleri Burma ordusunun 1954'ten 58'e kadar süren etnik temizlik operasyonlarından Müslümanları koruyabildi. BSPP mensubu Müslüman milletvekilleri de 1978'de gerçekleştirilen Naga Min soykırım operasyonunu önleyemedi, yine 2010 genel seçimleriyle

meclise giren Müslüman milletvekilleri 2012’de gerçekleştirilen soykırım hedefli katliamı engellemekte başarısız oldu.

Şu anda vatandaş olarak kabul edilmeyen Arakan Müslümanları, resmî olarak “Yasa dışı Bangladeşli göçmenler” olarak kategorize ediliyorlar. 2015 seçimlerinde Burma rejiminin Rohingya üzerinde nasıl bir taktik uygulayacağı ise belirsiz. Rakhine-Maghlar Müslümanlara oy hakkı verilmesine ölesiye karşı çıkıyor. Bugün diasporada yaşayan 2 milyon Rohingya var. Bazı Rohingya göçmenlerinin kurduğu örgütler uluslararası kamuoyu, BM, uluslararası insan hakları örgütleri ve çeşitli STK’larda Rohingya halkına yönelik sürdürülen şiddetle ilgili farkındalık yaratmak için siyasi faaliyetlerde bulunuyorlar. Rohingya halkına karşı süregiden vahşeti pek çok STK soykırım veya insanlık suçu olarak kabul ediyor. BM, Rohingya halkını dünyada en fazla zulüm gören halk olarak tanımlıyor. ABD hükümeti, AB, BM, İİT ve İslam İşbirliği Teşkilatı’na üye ülkeler Burma rejimine sürdürdüğü zulme ve sebep olduğu mağduriyetlere son vermesi ve Rohingyalara vatandaşlık da dâhil tüm haklarını iade etmesi için sürekli olarak baskı yapıyor. Fakat rejimin bunlara kulak vermediği ortada. 2011’den bu yana İİT’nin gayretleri neticesinde Rohingya siyasi, sosyal ve silahlı direniş grupları *Arakan Rohingya Birliği* adı ile geniş çatılı bir siyasi forum altında toplandı. İnsanların forumdan beklentileri yüksekti. Birliğin Rohingyaların ihtiyaçlarını karşılayabileceği düşünülüyordu. Forum, uluslararası kamuoyunda gerçekten de konuya dikkat çekilmesi ve Burma üzerinde hatırı sayılır bir baskı oluşturulması noktasında övgüye değer bir iş çıkardı. Suudi Arabistan Krallığı kendi topraklarında diasporada yaşayan Arakan Müslümanlarına

özel ilgi gösterdi. Ancak forumun kuruluşundan bu yana geçen üç yılda pratikte siyasi bir kazanım olmadığı gibi bölgedeki durumda da değişen bir şey olmadı.

Rohingya direniş hareketinin tarihi acı dolu hikâyelerden oluşuyor. En büyük Rohingya direniş grubu 1961’de teslim oldu. 1961’den sonra ortaya çıkan RIF, RPF, RSO, ARNO gibi diğer direniş grupları da bir mesafe katedemediler. Pek çok kişi -komşu Bangladeş yardım etmeye istekli olmadığı için- Rohingya halkının silahlı mücadele yoluyla bir şey kazanamayacağını düşünüyor. Entelektüeller ve halk arasında bıkkınlık ve çaresizlik hâkim. Siyasi ve silahlı direniş hareketlerinin tecrübelerini değerlendirip uygulanması gereken doğru stratejinin ne olduğuna karar vermeden önce biraz daha netliğe gereksinim duyuluyor. Siyasi ve silahlı direniş hareketleri gerçekten de soykırımı durdurmaya muktedir değil mi? Rohingya’nın kaderi bu mu olacak? Eğer bu soruların cevapları olumsuz ise soykırımın durdurulması önündeki engellerin ortaya çıkarılıp bir çözüm bulunması gerekiyor.

Anlaşılması gereken ilk ve öncelikli konu, ister Burma içinde ister dışında olsun pasif barışçıl siyasi hareketlerin faydalarının sınırlı olduğudur. Elbette tarihte kölelik, apartheid, ayrımcılık ve adaletsizliğin uzun, pasif sivil hak arayışı hareketiyle ortadan kaldırıldığı pek çok vaka söz konusudur. Bu metot aynı şekilde devam eden soykırımı durdurmak ve eşitlik ve adalet temelinde bir çözüm bulmak için Rohingya meselesinde de uygulanabilir mi? Bizce bu sorunun cevabı iki sebepten dolayı olumsuzdur. Birincisi, komşu halk Burmalılar ve Rakhine-Maghlar mantalite olarak kendilerine ne kadar baskı yapılırsa yapılsın -kendi siyasi gerekçelerinin-

den ötürü- Müslümanların haklarını kabul etmeyi ve İslam dinine mensup birileriyle uzlaşmayı asla istemiyor. Bunu tarih söylüyor. Rakhine-Maghlar, Müslümanlar ne zaman başa gelse memleketlerine müdahale etmesi için Burma-lı Budistleri çağırmıştır. Rakhine-Maghlar Burma kralını 1406'da, 1546'da, 1784'te ve daha pek çok defalar Arakan'ı işgal etmesi için çağırmıştır. Bu işgal talebi Arakan'daki Müslüman hükümdarın durumuna göre kabul edilmiş veya edilmemiştir. İkincisi, Burma'da tüm vatandaşların dinî ve siyasi hakları eşit olsa da bağımsızlık gününden beri Müslümanların siyasi ve dinî hakları söz konusu olduğunda her zaman işlerin daha farklı yürüdüğü bir siyasi kültür hâkim olmuştur. Onların gözünde İslam dinini kabul edenler yabancıdır ve Burmalı olmak, Budist olmak demektir. En önde gelen entelektüelleri, bir yabancı bin yıl dahi Burma'da yaşasa hâlâ yabancı olacaktır demiştir! Sadece US- DP'nin tutumu değil, Daw Aung San Suu Kyi liderliğindeki NLD'nin de tutumu böyledir. Dahası kendi menfaatleri için meclise aldıkları birkaç Müslüman politikacının sesi de ancak mırıltı şeklinde çıkmaktadır.

Rohingya siyasi hareketinin Rohingya halkı yararına yapabileceği en önemli şey, hem Müslüman hem de gayrimüslim platformlarda farkındalık yaratmaktır. Ayrıca Burma üzerinde siyasi baskı uygulayıp sert eleştirilerde bulunarak açıktan açığa soykırıma devam edemeyeceklerini göstermek gerekmektedir. En azından soykırım yöntemi konusunda tereddüde düşerek daha düşük şiddette başka yollar bulmaya yönelmeleri sağlanabilir. Dolayısıyla elbette pasif, barışçıl siyasi hareketlerin işe yaradığı ve etkili olduğu alan-

lar da bulunmaktadır ancak bunlar soykırımı durdurup kalıcı bir çözüm getirecek kadar etkili değildir.

Açıklığa kavuşturulması gereken ikinci en önemli konu, direniş hareketlerinin giderilebilir eksikliklerden dolayı mı, yoksa giderilemez eksikliklerden dolayı mı başarısızlığa uğradığıdır. Aslında bu noktada günümüzdeki direniş hareketlerinin eksikliklerinin giderilebilir olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. “Direniş Hareketlerinin Başarısızlığı” başlığı altında liderlik eksikliği, etkili insan gücü olmayışı ve doğru stratejinin uygulanmaması gibi sebepler zaten açıklandı. Uygun kararlar alındığı takdirde bu eksikliklerin hepsi giderilebilir. Bir direniş hareketinin sıradışı savaş taktikleri geliştirebilmesi için halkın desteğine, avantajlı araziye ve komşusunun desteğine sahip olması çok önemlidir. Rohingya halkının desteği ve Arakan arazi yapısı direniş hareketinin lehine özelliklerdir. Komşularla dostane ilişkilere gelince; Arakan’la Arakan Tepeleri dolayısıyla doğal sınırı olan Bangladeş ve bölgenin güçlü ülkesi Hindistan’ın yersiz korku ve endişelerinden kurtarılıp kendilerine mümkün olan her türlü teminat verilerek direniş hedefi arasında bir engel oluşturmaları önlenabilir.

Geçmiş tecrübeler göstermiştir ki, Arakan Müslümanları soykırım kuvvetlerinin ilerleyişini etkili bir direnişle durdurup hatta onları mağlup ederek 1942’deki soykırım girişimini engelleyebilmiştir. 1950’lerde de direniş hareketlerinin yükselişiyle rejim taktik değiştirmeye ve soykırım planını başka bir fırsatta tekrar uygulamaya koymak üzere ertelemeye mecbur kalmıştır. Soykırım kampanyası, direniş hareketlerinin mücadeleyi sürdürmede başarısız olması ne-

ticesinde tekrar uygulamaya konmuştur. Bu sebeple kanaatimizce, direniş mücadelesi, devam etmekte olan soykırımı durdurmanın ve tüm temel şartlar yerine getirildikten sonra bu soruna onurlu bir çözüm bulmanın tek uygun yoludur.

Siyasi ve silahlı direniş hareketlerinin geçmişteki durumlarını inceledikten sonra artık doğru stratejiyi benimsemek konusunda muğlak veya belirsiz bir durum kalmamış olduğunu ümit ediyoruz.

Rohingya Hareketlerinin Takip Etmesi Gereken Doğru Strateji

1. Pasif, barışçıl ama güçlü bir siyasi hareket olmalıdır

Arakan Rohingya Birliği, etkinliğini artıracak adımlar atıldığı takdirde bu görevi rahatlıkla yerine getirebilir. Birliğin hedefleri şunlar olmalıdır:

- a. Uluslararası kamuoyunda farkındalık yaratarak bu davaya destek ve sempati kazandırmak.
- b. Burma hükümetinin sürdürdüğü imha, etnik temizlik ve soykırım planına son vermesini sağlamak; radikal Budist hareket olan 969'un halkı Arakan ve Burma Müslümanlarına karşı zehirlemesinin önüne geçmek; Rohingya halkına karşı uygulanan ayrımcı yaptırımlara son verilmesini sağlamak; ve Rohingyaların vatandaşlık haklarının geri verilmesini talep etmek.
- c. İİT ve İslam İşbirliği Teşkilatı'nın, Rohingya temas grubunun, BM, ABD, AB, ASEAN, Arap Birliği, Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi, uluslararası STK

ve insan hakları kuruluşlarının arabuluculuğunda Burma'nın sürdürmekte olduğu soykırım kampanyasına son vermesi ve Rohingyaların hukuki haklarını iade etmesi için baskı uygulamak.

- d. Yurt içinde yerlerinden edilmiş olan ve yurt dışında değişik ülkelerde mülteci konumunda yaşayan Rohingyalara insani yardım sağlamak.
- e. Rohingya halkının Burma'da kendi ayakları üstünde durabilmesi için uzun vadeli eğitim ve ekonomik kalkınma projeleri gerçekleştirmek.
- f. Rohingya sorununa kalıcı bir çözüm bulunabilmesi için Burma hükümetinden Arakan Rohingya Birliği ile diyaloga girmesini talep etmek.

2. Etkili bir direniş hareketi kurulmalıdır

Ayrı bir lider kadro altında ve ayrı bir birim olarak etkili bir direniş hareketi kurulmalıdır. Hareketin siyasi ve askerî iki kanadı olmalıdır. Arakan Rohingya Birliği'nden ayrı bir birim olarak direniş hareketi kurmanın amacı, rejim güçleri ve müttefiklerini soykırım politikasını terk etmeye zorlamak ve Rohingya halkının haklı taleplerini ve kalıcı bir çözümü kabul edinceye kadar hem siyasi hem de askerî gücün aralıksız kullanılmasını sağlamaktır.

Direniş hareketlerinin güçlü olması için aşağıdaki stratejiler benimsenmelidir:

- a. Burma devletine karşı savaşan bütün direniş grupları tek bir direniş platformu çatısı altında toplanmalılar. Platform, grupların insan gücü ve askerî kuvvetine

bakılmaksızın ve ideolojik temayülleri hesaba katılmaksızın her birine mensup liderlerden oluşan merkezî bir lider kadrosu tarafından yönetilen bir ittifak olmalıdır. Bütün grupların kendi ayrı grup kimliklerini ve bağımsız hareket etme haklarını da koruyarak ortak hedeflere ve ittifakın muvafakat sağlamış olduğu konulara aykırı hareket etmeden birlikte tek bir çatı altında çalışabilmek için fikir ve amaç birliği sağlamanın bir formülü bulunmalıdır. Direniş ittifakına üye tarafların ve ittifakın hukukunu net bir şekilde belirleyen bir anayasa maddesi olmalıdır.

- b. İttifakın siyasi ve askerî iki kanadı birbirinden ayrılmalı ve ittifak merkezî bir lider kadro tarafından yönetilmelidir. Siyasi ve askerî kanadın gerçekleştireceği faaliyetlerin sınırı net bir şekilde belirlenmelidir.
- c. Direniş hareketinin merkezî lider kadrosu siyasi ve askerî her iki kanadın da strateji, teknik ve planlamasını belirlemeli ve bu plan her bir kanadın kendi komitesi tarafından uygulanmalıdır.
- d. Gruplar arası sorunların çözümü için sınırları çizilmiş açık bir yöntem ve rehberlik edecek kurallar bulunmalıdır.
- e. Ustalık ve teknik alandaki uzmanlık bilgisi çeşitli gruplar arasında paylaşılmalıdır.
- f. Direniş hareketinin basın kanadı kurulmalıdır ve bu kanadın işlevine dair net bir yönerge olmalıdır.
- g. Direniş hareketinin sosyal yardımlaşma için ayrı bir departman kurması gerekmektedir. Şehit ailelerine,

yetimlere, dullara, öğrencilere ve yoksul ailelere yardım sağlayabilmek için gerekli adımlar atılmalıdır.

- h. Direniş hareketi tarafından bir araştırma ve eğitim enstitüsü kurularak çeşitli alanlarda araştırmalar yapılmalı ve direnişin savaşçılarına ve üst düzey yetkililerine eğitimler verilmelidir.
- i. Direniş hareketinin ekonomisini güçlendirmek için çeşitli ekonomik projeler gerçekleştirecek ve vergi toplayacak bir ekonomi departmanı kurulmalıdır.
- j. Direniş hareketinin teknik uzmanlar ve mühendisler görevlendirmek yoluyla savaş malzemelerinin üretimi için ihtiyaç duyduğu teknolojiyi edinmesi gerekmektedir.

3. Soykırıma karşı başlatılan direniş sona erdikten sonra örgütün hedef ve amacı aşağıdaki etmenlere göre belirlenmelidir

- a. Burma devletinin Rohingya'ya yönelik politikası
- b. Rakhine-Maghların Rohingya halkına yönelik tutumu
- c. Müslümanların, Müslüman çoğunluğa sahip yerleşimlerin mülki idaresinde vazife alma hakkı
- d. Müslümanların kendi savunma güçlerine sahip olma hakkı
- e. Müslümanların kendi bölgelerinde çıkan doğal ve yer altı kaynaklarının işletilmesinden sağlanan zenginliğe sahip olma hakkı ve bölgelerine yabancı yatırımcıların girmesine izin verme hakkı

- f. Müslümanların kendi bölgelerinde kendi eğitim sistemlerine sahip olma hakkı
- g. Müslümanların sadece kendi bölgelerindeki Müslümanlar üzerinde şeriatı uygulama hakkı

4. Burma'daki diğer muhalefet güçleriyle ilişki stratejisi

Direnış, Burma'daki bütün silahlı muhalif direniş güçleriyle -Rohingya'yı Burma'nın yerli halklarından biri kabul etmeleri kaydıyla- dostane ilişkiler kurmalı ve iş birliği tesis etmelidir. Açıkça Rohingya soykırımına katılan Rak-hine-Magh silahlı grupları ise, Rohingya ile herhangi bir ilişki kurmayı akıllarından geçirmeden önce silahlı mücadeleden vazgeçmeli, geçmişteki hatalarını itiraf etmeli ve samimi şekilde pişmanlık göstererek Rohingya ile dostane ilişkiler kurmalıdır.

5. Dışışleri stratejisi

Rohingya direniş güçleri terörist değildir. Onlar Rohingya halkına karşı sürdürülen soykırımı durdurmaya ve sorunlarına onurlu bir çözüm bulmaya çalışan özgürlük savaşçılardır ve aşağıdaki gruplarla olan ilişkileri güçlendirilmelidir:

a. Bangladeş'le ilişkiler: Direniş hareketi, Bangladeş'le iki tarafın karşılıklı menfaatine dayalı mümkün olan en iyi ilişkiyi kurmalıdır. Direniş, Arakan topraklarında kesinlikle Bangladeş karşıtı herhangi bir faaliyetin gerçekleştirilmesine izin vermemelidir.

b. Hindistan'la ilişkiler: Direniş hareketi, Hindistan'la iki tarafın karşılıklı menfaatine dayalı en iyi ilişkiyi kurmalıdır. Direniş, Hindistan'ın iç işlerine asla ka-

rişmamayı garanti etmeli ve hiçbir grubun Arakan topraklarını kullanarak Hindistan karşıtı faaliyetler gerçekleştirmesine izin vermemelidir. Ayrıca Hindistan'ın Arakan'daki projelerine de bir zarar gelmemesini temin etmelidir.

c. İİT ve üye ülkelerle ilişkiler: Direniş hareketi, İİT ve teşkilata üye ülkelerle yakın ilişkiler kurmalıdır. Direniş, İİT'nin Burma devletiyle direniş arasında arabuluculuk yapmasını kabul edebilir.

d. Çin'le ilişkiler: Çin devleti Burma hükümeti ile direniş arasındaki çatışmada tarafsız kaldığı sürece direniş hareketi, Arakan'da kendi kontrolü altındaki bölgelerdeki Çin yatırımlarına zarar gelmemesini sağlamalıdır.

e. ABD ve Batı ülkeleriyle ilişkiler: Direniş bu ülkelerle yakın ilişkiler kurarak Arakan'daki menfaatlerine zarar gelmesine neden olacak herhangi bir şeye izin vermemelidir.

4) Direniş Mücadelesinde İslami Perspektif

Müslümanların bağımsızlığı ve özgürlüğü tehdit altındayken bunun dışındaki şeylerin önemi azalır. Böylesi bir durumda esas olan özgürlüğü muhafaza etmek olur. Özgürlük ve bağımsızlığa yapılan bu vurgu, Müslüman'ın ancak özgür olduğu sürece İslami bir hayat yaşayabileceği gerçeğiyle ilintilidir. İslami yasaları uygulayabilmenin ve hayatı Allah'ın emrettiği gibi düzenleyebilmenin ön şartı, toprakların tamamen Müslümanların kontrolü altında olmasıdır. Düşman, İslam yurdunun herhangi bir yerine saldırdığında savaşmak her Müslümana vacip olur. Savaşmanın tüm

Müslümanlara vacip olması, hepsinin silahını alıp cepheye gitmesi gerektiği manasına gelmez. Esasen, bu davayı savunacak ve düşmana karşı zafer kazanılmasını sağlayacak her türlü mücadele kendi anlamına sahiptir ve savaş cephesi bunların sadece bir tarafıdır. Ayrıca savaş, aslında kıyıda köşedeki insanlar da dâhil halkın bütün kesimlerinin ön cephedekilerin savaşabilme gücünü arttırabilmek için ne kadar mütevazı olursa olsun kendi katkısını ortaya koyarak oluşturduğu kolektif bir çabadır.

Kur'an'ın Savaşta Yasakladıkları

1. “Kendilerine savaş açılan Müslümanlara, zulme uğramaları sebebiyle cihat için izin verildi. Şüphe yok ki Allah'ın onlara yardım etmeye gücü yeter. Onlar, haksız yere, sırf, ‘Rabbimiz Allah’tır.’ demelerinden dolayı yurtlarından çıkarılmış kimselerdir.” (Hac: 39)
2. “Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin. Çünkü Allah aşırı gidenleri sevmez. Onları nerede yakalarsanız öldürün. Sizi çıkardıkları yerden siz de onları çıkarın. ...” (Bakara: 190-191)
3. “Size ne oluyor da Allah yolunda ve, ‘Ey Rabbimiz! Bizleri halkı zalim olan şu memleketten çıkar, katından bize bir dost ver, bize katından bir yardımcı ver’ diye yalvarıp duran zayıf ve zavallı erkekler, kadınlar ve çocukları uğrunda savaşa çıkmıyorsunuz?” (Nisa: 75)

Dr. Mohammed Yunus

Dr. Mohammed Yunus 4 Nisan 1945'te Arakan'ın Maungdaw kasabasında doğdu. 1969'da Rangoon'da bulunan Tıp Enstitüsünden mezun oldu. 1971-1975 yılları arasında doktor olarak Arakan'ın farklı bölgelerinde devlet hizmeti yaptı. Myanmar'ın Rohingya'lara uyguladığı baskılardan dolayı devlet hizmetini bıraktı, ardından Rohingya Kurtuluş Hareketi'ne katıldı. Rohingya Dayanışma Organizasyonu (Rohingya Solidarity Organisation/RSO) Başkanlığını yürüten Yunus, Arakan'da yaşananları kamuoyuyla paylaşmak için uluslararası alanlarda çalışmalarına devam etmektedir.

